

308968

ప్రతిదినము ప్రకటంపఁబడును

VOL. II. } చెన్నపట్టణము 1917 సం. సెప్టెంబరు నెల 7 వ తేది శుక్రవారము } No. 133
సంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర శాత్రపదమాస బహుళ షష్ఠి. } సంచిక ౧౩౩

A Magic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కు) 500
సుఖముగా కన్నుబాదు సంకోచముతో పోవుదును.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వఁ.

ఇది ప్రతివలంబమునం దుండు
కలసికల వ్యాధివృద్ధి. అండ్.
యూనాని, దేశీయవైద్యులకే పోగ
డగఁగఁచుచున్నది. ఎన్నిదినము
లుంచినను మందు గుణముచూడదు.
తలుచుకు మాత్రమే కాక ఎలా
వచ్చు, పొయి, జుట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నువ్వె
గిండును. వెలపాకట్ 1-కి 0.3-0
పోస్తేజి 0.3-0 1 డజన్ పాకట్ల
వెల రూ. 5-0-0. పోస్తేజివెల
రూ. 1-0-0.

ఒకసారి 2 వ్యాకట్లు తెప్పించుకొని వాటికి పోస్తేజి ఇవ్వాలి.
వర్షపులకు 100 కి 25 రూపాయలకు కూడా వియ్యబడును.
చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,
1-6 వెంకటేశ్వర్తి, పిడి, హైదరాబాద్ పోస్ట్, హైదరాబాద్.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్వముగా దేహపట్టుకొనను కలిగియున్నారా?
తెలివో మాడిక్కు విగర్ ఆను జౌషధరాజమును వాడిచూడండి.
అమితత్యము నేరగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము,
నరపటుత్వము లేని మున్నగునవి యే కాణములచే గలిగిన
వయినను సరే దీనివలన స్వస్థత కెందును అకాల వృద్ధాప్య
మును రానీక పురుషుల పోల్చు యావనకతులచేయును.
చెప్పల్యమును పోగొట్టి దృఢకాయుల జేయును. క్రొత్తరక్త
ముద్రవించి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషునిజేయును.
గొప్పవిలువగల మూలికలచేసిధము చేయబడినది 48 మాత్రలు
గల డబ్బీ వెల రూ. 10-0-0 మాత్రమే పోస్తేజి ప్రత్యేకము.
నేడొక డబ్బీనుకొని, వాడి, దాని చమత్కారమును ఫలము
లను పరిశీలించుము. అనేక మందులు పనిచేయని పట్ల నిది
ప్రఖ్యాతి గాంచినది. ప్రత్యేక నిర్మాతకులు,
మాడిక్కు మ్యాన్ ఫ్యాక్చరర్స్ కంపెనీ,
(863) 866 మెయిన్ స్ట్రీటు నుకం పూనా.

MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 9) 336, MAIN STREET, Camp, POONA

స్వామికాజుకోర్టు సికింద్రాబాదు

వ్యాజ్యము రిగ్యులర్ నం. 34-1917
దావా తేది 29-1-1917.

వాది:—హామీరయ్య
ప్రతివాది:—సి. లింగరాజు
చెల్లారి లింగరాజు, ధియాట్రీకల్ అండుకో,
ప్రాప్రయిటరు. రాజమండ్రికి.

వాది సీమీద రు. 270—0—0 హాళీలకు
వ్యాజ్యము తెచ్చినందువల్ల స్వతహాగా గాని
క్రమముగా సంగతులు తెలియ చెయ్యబడి
వ్యాజ్యముతోచేరిన ముఖ్యమైన అన్ని ప్రశ్నలకు
ఉత్తరము చెప్పకూడిన ప్లీడరు ద్వారాగాని, అట్టి
అన్ని ప్రశ్నలకు ఉత్తరము చెప్పకూడిన కూడా
వచ్చే యేదో ఒక మనిషి ద్వారాగాని సదరు
దావాకు ప్రత్యుత్తరము చెప్పగలండులకు 1917
సం॥ సెప్టెంబరు నెల 13 తారీఖు గురువారమున
పగలు 11 గంటలకు ఈకోర్టులో హాజరయ్యేట్లు
యిందువల నీకు ఆజ్ఞాపించడమయినది; నీవు హాజ
రయ్యేట్లు యేర్పాటుచేసిన రోజున వ్యాజ్యమును
సమాప్తముగా పరిష్కరించడమునకు నిర్ణయించి
పుండేటందున ఆ రోజున నీ ప్రతివాదమునకు ఎవరి
సాక్ష్యమును ఏ దస్తావేజులను ఆధారముగా నమ్ము
టకు నీవు ఉద్దేశించియున్నావో ఆ సాక్షుల నంద
రిని, ఆ దస్తావేజుల నన్నిటిని హాజరుచేయుటకు నీవు
సిద్ధముగ నుండవలసినది;

పయిన చెప్పబడ్డ దినమందు నీవు హాజరుకా
కుండా తప్పిపోయ్యేయడం, నీ పరోక్షమందు ఆ
వ్యాజ్యమును విమర్శచేసి తీర్మానించడమవునని
నీవు తెలుసుకోవలసినది.

సికింద్రాబాదు } కోర్టు కర్కు.
1-9-1917.

శ్రీ కాళమ్మకి సంవత్సరాది సంచిక.

పింగళనామ సంవత్సరము మందు సగము
భాగము గతించినది. ఇప్పుటి నుండియును ప్రయ
త్నములు జరిగినగాని కాళమ్మకి సంవత్సరాదిసంచిక
సకామున వెలువడుట కవకాశములు గలుగవు.
కాగితముల కపారమైన కల వేర్పడిన యీ సమ
యమునందు సంవత్సరాది సంచికను ప్రచురిం
చుట దుస్సరముగ నున్నది. దేశభక్తులు భాషాభి
మానులు సంవత్సరాది సంచిక యందు ప్రయ
రించుటకు దగిన వ్యాసములను చిత్రపటములను
అకో బరు మానాంతమునకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యా
లయమునకు జేరువలులు పంపి సంచికోప
యోగమును విస్తరింప జేయుటకును మా ప్రయ
త్నములను సఫలము చేయుటకును ప్రార్థనలు.
వ్యాసము లతిధీరములు గాకను చిన్నవిగ
నుండుట సమంజస మని వ్యాసశేఖరులకు
విన్నవించుచున్నాము.. ఇంతవరకు ప్రచురితము
లుగాని ప్రసిద్ధపురుషులయొక్కయు మహాస్థలముల
యొక్కయు చిత్రపటములను పంపుటకు సవిన
యముగ దేశ బాంధవులు ప్రార్థనలు.

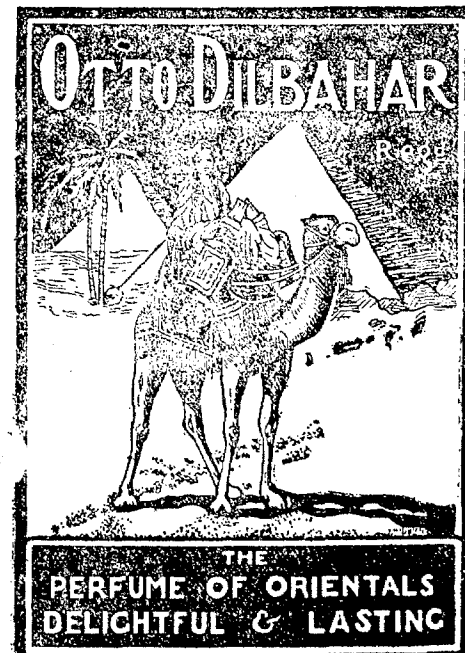
వత్రి కాధీపతి.

కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము.
సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మున్నగు ముఖ్యమైనది.
అంజన జదివితీరవలయును. వెల 0—4—0 పోస్తేజి వెల.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము. 7 కంబులెట్టిపిడి, మదరాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు -
బొమ్మల కాడ్లు - గారడి పుస్తకములు విక్రయించెదము.
క్యాటలాగు కావలెనా? (863)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126

(రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు గుచ్చి కనుగొనవచ్చిన సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది.
ఆల్కాహాలుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలవై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యమగు
సువాసన ని స్ఫులకంబును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్నవైజు (అర డ్రాం) సీసా 1-కి రు. 0-8-0
చుక్కరకము వైజు 1-డ్రాం " " " 0-12-0
గేరొకవైజు 2 " " " 1-4-0
పెద్దవైజు 4 " లేక 1/2 బొన్న " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు. 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పత్తెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి
అనేకమగు నకలునెట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనుచు సీసావైస
ను, కార్డువైసను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరున పంపింపుడు. ఈఆటో
దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువనానికి
వాసినచో అణాకిమ్మకుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ వజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మామసీదు బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మార్పును.
కొర్రెపు నొప్పుల కొర
దోలును. వాయువు
హస్తాభివృద్ధి.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియుల నుండవలసినది.
పరిమూలికలచే హిందూదేశమందు
నియారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డిపో. } 103, ఫోకోడ్డు, హిందూ
} 7, కంబులెట్టి పిడి, మద్రాసు.

ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)

I
సర్వాధికార ప్రాతవిద్యార్థుల సంఘము.

అయ్యో,

ప్రైవేటు పాఠశాల ప్రాతవిద్యార్థుల సంఘ మింకను సమాజము కాకపోవుట కోరికగా నున్నదని నిజము. సంఘ పునర్నిర్మాణము కోరికగా నున్నదని నిజము. సెలవు గడచిపోక పూర్వమే మేలుకొని యందువిషయమై విచారణచేసి, ద్వితీయ వార్షికోత్సవముకూడ జనుప్రదముగ జరుపఁ బ్రయత్నింపఁ జేయుమని భాగము నుండియుండును. ఇప్పుడైన నాసంగతి స్మరణకుఁ దెచ్చువారు సంప్రదనములే కాని మన ప్రాతవిద్యార్థి సోదరు లిప్పటికిని దనులోపములను గుఱుకొనక యుండుట మిగుల విచారకరమైన విషయము. తమ సంఘము కొంత పనిచేయుట తమ స్వకార్యమును, నిధియునైనను ఇతరులైనచే భారము వహింపవలెనని కోరుచుండును. చివర కిందుకసాయము చేయుటకైనను ముందునకు రాక సంఘమును గూర్చి ఆశ్రద్ధవహించియున్నారనుటకు ఎవరికి వారే నిదర్శనము. ప్రాత విద్యార్థుల సకాలమున సమాజము కాకపోవుటయే వారి కిందభిమానము లేమిని వేసోళ్ళక జాటుచున్నది. గడచిన సంవత్సరము ప్రథమ వార్షికోత్సవము జనుప్రదముగ నెరవేర్చుటకు సకల శ్రమలను బడినవారికి సమీప గ్రామములనుండి కూడఁ జాలమంది రాక యెంత నిరుత్సాహముగ గలిగిందో అప్పు డక్కడ నున్నవారందఱు తెలుసుగుదురు. ఇప్పుడైనను నిజమైన కార్యోత్సాహముతోఁ బనిచేసి, సభలను సరిగా జరుపుటకు బ్రయత్నింపఁ జేసి సంఘాభివృద్ధికై పాటుపడఁ గడగినచో సర్వాధికార ప్రాత విద్యార్థులు తమకోరికని భావనీయులుగ నెరవేర్చవలగుదురు. సాటివారి మెప్పు కడసెదరు. అంతేగాక సంఘమును స్థాపించి, ప్రథమ వార్షికోత్సవము జనుప్రదముగ నట్లుచేసిన జయరామారావు గారికిని కొ. సత్య నారాయణ గారికిని దదితరులకును వారి శ్రమలకును స్వకృతి కొలది వారొనర్చిన పనికిని తగు విధానమునఁ గృతజ్ఞతఁ జూపినవారగుదురు. స్వభర్తృనిర్వహణ నిరతులైనవారికిది గృహకృత్యములకన్న ముఖ్యమే కనుక స్వల్పలాభములను గణింపక సంఘమునకై పాటుపడు ధీరు లుండకపోవని ఆశింపవచ్చును. ఇప్పుడు సెలవు దినములు కావు. కావున దీరికయ్యవారును తీరుగడి చేసికొనఁగలవారును ముందుగా రెండవసారి సభ సమావేశము గుట కెప్పుడు వీలుగనుండునో చర్చించి యితర సన్నాహములను జేయవలెనని వేడుచున్నాను.

చాగంటి శంకరశాస్త్రి.

II

గుంటూరు విద్యార్థులు.

అయ్యో,

విద్యోపాఖండముందు మహాసంగ్రామము ప్రారంభమయినప్పటినుండియు ఆయా దేశములందలి యువజనులు, విద్యార్థులు తేజోవంతత్వములై తమ ప్రాణములను యుద్ధభూమి యందు సమర్పించుటకు సంసిద్ధులై తమమాతృదేశభక్తిని వెల్లడించుచుండ, స్వాతంత్ర్యప్రియులును మానసిక స్వేచ్ఛకొరకై జర్మనుల నోడించుటకు కంఠము గట్టుకొనిన నాంగ్లప్రభువులచే పరిపాలింపబడుచున్న మన యిండియా దేశములో విద్యార్థులు, యువకులు రాజకీయ ఉపన్యాసములను వివరముగా దను భావమున వాటిస్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగజేయబడినది. యువకులను నాయకులనుండి విడదీసి నాయకులవల్ల మాతృదేశముయొక్క ప్రస్తుతపు స్థితిగతులను గురించి నానికి జ్ఞానము కలుగఁజేయుచుండ లేనిన, హిందూజాతి భావనక కమభిమానము. కొద్ది నాంగ్లవిద్యార్థుల కచ్చేష్టలతో నుపాధులనుగా ప్రభుత్వమువారు తయారుచేయుచుండిగా లేక నునలను బ్రెజిడెంట్ ప్రామాణ్యముందు గొప్పపాదులు జేయుచుండిరా? అను రెండుప్రశ్నలు విద్యార్థుల మనస్సులో ఆందోళనము కలుగజేయుచున్నవి.

మద్రాసు గవర్నరుగారకు వెంట్రెండు ప్రభువు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన కళాశాలలో విద్యార్థులు రాజకీయోపన్యాసములకు వెళ్ళగూడదని జి. ఓ. నంబి. డివి విషయమై చర్చించుచు వెంట్రెండు ప్రభువద్దకు విద్యార్థులు రాజకీయ స్వగోచరములను గురించి తమ తమ కళాశాలలోనున్న చర్చ సంఘములలో (Debating Societies) ముచ్చటించవచ్చునని భావన నిర్మాణసభలో చెప్పిరి. ఈ జి. ఓ. విషయమై భావన నిర్మాణసభలో ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్ని చేసి యున్నట్లు కనబడెను. నాయకులతోఁప వేచియుండు మా గుంటూరు పునఁదలి విద్యార్థులు జి. ఓ. 559 ని నిరాకరించుటకు పూనుకొనిరి. ఈ నెల 5వ తేదీని రంగనాథులు దేవాలయమును కాలేజి హోస్టాల్స్ విద్యార్థులందరు మూయుండియా పులికా సంపాదకులలో నొకరుగని శ్రీయంత శ్రీ రామశాస్త్రి యాధిపత్యము క్రింద సభచేసి ఈ క్రింద వ్రాయబడిన తీర్మానమును వచ్చిన 500 విద్యార్థులు నామోదించిరి.

“ఈ గుంటూరు పునవిద్యార్థులు తమ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగమువచ్చును గనుక జి. ఓ. 559 ని నిరాకరించెను. 350 మంది విద్యార్థులు తీర్మానమున క్రింద సంతకము చేసిరి. శ్రీ రామశాస్త్రి జి. ఓ. 559 యొక్క సభ్యులు విఫలముగా వారి మధ్య మధ్యరై లిఖితోచెప్పి విద్యార్థుల మనంబు లుద్రేకపూరితములుగ జేసిరి. హిందూ విద్యార్థులను, మహమ్మదీయ విద్యార్థులను జి. ఓ. విషయము మాటాడిరి. సభ మందే మాతర సంతోర్తనలతో ముగిసెను.

కాట్రపాటి శీతారామయ్య, నేతి చలపతి గావు, యం. వాసుదేవ రావు, జి. వి. మానుమంతుర్రావు.

III

రాజమహేంద్రవర హిందూ నాటక సమాజము.

అయ్యో,

ఈ సామాజికులు మా విజయనగరమునకు రమారమి నెల దినముల వెనుక వచ్చి నేటివఱకు యెక్కు ప్రదర్శనముల నిచ్చుచుండిరి. వీరి నాటకముల నన్నిటిని నేను చూచినవాడనుటచే ఈ సమాజమును గూర్చి కొంత స్వాతంత్ర్యమునో నిచట విమర్శింప బూనుకొన్నాను.

రంగస్థలమును, జనులు కూరుచుండు స్థలమును కన్నుల పండువుగా విద్యుద్దీపకరములచే నలంకరింపబడి యున్నవి.

వీరి తెరలును దుస్తులును అతి రమణీయములు. సాటి లేని వనుట అతి శయోక్తికాదు.

ఇంక వీరి నాటకప్రదర్శనములకు ముఖ్యాంగములు గా నుండు గానాభినయముల గూర్చి కొంచెము విమర్శింపవలయు:

నాటక ప్రదర్శనమునకు ముఖ్యధార మేది? గానమా? అభినయమా? లేక రెండునా? నా యభిప్రాయమునం దభినయమే ముఖ్యము. గాన మంతగా ముఖ్యముకాదు. అనగా అపశ్రుతిలో రాగాలాపము నేయవచ్చునని కాదు. నాటకుల ముఖభావములందు వ్యక్తీకరింపబడవలసిన వివిధరసముల గంభీరత కందవికారము దేజాలనట్టి ముక్కు, విజులులకును, మూతి లిగింపులకును, కండ్ల చిట్టించుటకును, పండ్ల యిగిలించుటకును మూలకారణమైన యుల్కిప్రవృత్తి ఘనరాగాలాపము రంగస్థలమున కనవసరమని నా యభిప్రాయము. తగురీతిని పద్యము నందలి రసమును బోషించుటకు మాత్రమే యనుగుణ్యములగు సంగతులతో పద్యార్థమునకు విరుద్ధార్థము నాకోపింపకుండు స్థాయిని బాడుపాటయే చాలు. ఈ యభిప్రాయ ప్రకార మీ సామాజికులు గానమున నత్యంత శ్లాఘాపాత్రులు.

ఇంక నభినయమునుగూర్చి విచారితము. ఆంధ్రనాటక రంగమునం దింతవఱకు సామాన్యముగా గానమే ప్రాముఖ్యమును వహించెనుగాని యభినయము ప్రాముఖ్యత్యమును వహించి యుండలేదు. జంటలుచేసి, పదిసారులుగలగలమని యాలోచనావహనోపాయముల నొనర్చి యొక్క గంట సేపాక్క పద్యమును పాడినవాడే సాధారణముగా శ్లాఘాపాత్రుడై, గొప్పయాక్టరను అనవరపు గీర్తినిగాంచుచున్నాడు. మొత్తమునకు నాటక రంగములు పాటకచేరిలుగా బరిణమించినవి. కాన ఈతత్వము బ్రకటించి, ఈలోపమును తొలగఁగ్రోసి, ఈ హిందూనాటక సమాజమువారు, అభినయమున నెట్టిదో, నాటక మెవ్విధమున బ్రవర్తింపఁ కావలెనో, ఆంధ్రదేశమునకు బ్రకటించివారు. ఆంధ్రనాటకరంగ దీక్షిత చరిత్ర యం దపూర్వముగ నొక నూతన యుగమును వీరు ప్రవేశ పెట్టివారు. ఎల్లవిధముల నింగ్లీషు పార్శ్వ నాటకరంగములకు దిసిపోవక వీరు మిక్కిలి తెలివి తేటలతో దను ప్రదర్శనముల నడపుచున్నారు.

వీరింతవఱకు బ్రదర్శించిన నాటకములెల్ల మహానంద జనకములైయున్నవి. అందు ముఖ్యముగా బాడుకాపట్టాభిషేకమున, రసపుత్ర విజయమును, నరకాసుర వధయును, రాజీందయుక్తయును అగ్రస్థానముల నలంకరించినవని చెప్పవగు. పాడుకాపట్టాభిషేకమును బ్రహ్మశ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనాసింహ కవివర్యుడు వ్రాయఁబడి, దానికి బ్రదర్శకులు వీరయ్యగుటయు మిగుల సరిపోయినది. ఆకవీంద్రుని యభినవ గద్యాధాటికిని, పద్యగాంభీర్యమునకును వీరే వన్నెదేగలిగినవారు. అందు రసపుత్రవిజయమునందలి విమలాపాత్రధరించినవారికి మామూలులో నొకరు బంగారుపతకము నొసంగిరి. ప్రసన్నయాదవమునందలి నరకాసుర పాత్రను ధరించినవారికి గూడ మామూలులో నొకరు బంగారు పతకమునొసంగిరి.

ఈసమాజమువారిట్టి యపూర్వరీతిని ఇంకను ప్రదర్శనముల నిచ్చి, ఇంకను తమగు దేశమునకు నాగరికత నొసంగి- ఆంధ్రసంఘమునకెల్ల హిందూదేశమునందు వన్నెదెచ్చి- ఇంకను మహత్కీర్తి నొందెదరుగాక యని నేను దైనమును ప్రార్థించుచున్నాను.

ఒక పురవాసి.

IV

ఎలిమెంటరీ విద్య.

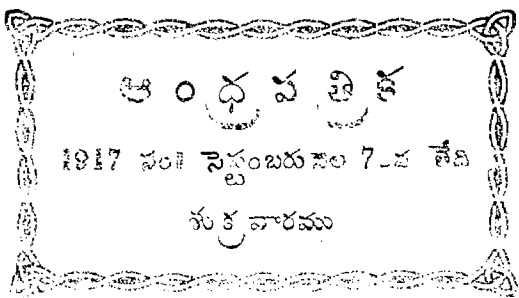
అయ్యో,

ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో ప్రస్తుతము 4-వ తరగతి వరకు విద్య నేర్పబడుచున్నది. ఇది ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలోని బాలురు చదువలసిన పాఠములపట్టిక స్త్రీ-ము, నమసరించి నేర్పబడుచున్నది. ఈస్త్రీ-ములోని పాఠములు పూర్తిగా నేర్పబడినప్పుడు అది ప్రజలకు ఉపయోగ పడవచ్చును. కాని ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి మాత్రం అంత వినియోగ పడుచున్నట్లు కానరాదు. సామాన్యముగా 4-వ తరగతి బాలుకు 12,13,14 సంవత్సరముల వయస్సులో ఆతరగతి పాఠ్యము అగుచున్నాడు. బడి విశవగానే వారి పెద్దలు వారివారివృత్తులలో ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. ఆసమయముందు బడియును నేర్పుకొనిన నానిని దిట్టపరచుటకు కాని వృద్ధి చేసికొనుటకు గాని శక్తి, ఆసక్తి చాలదు. బాలురను తిగినకట్టుబాటులలో నుంచి వారిమార్గము క్రమపరచు కాలము 12 లగానుండు. 16-18 సంవత్సరములలోపుకాలము బాలుగమార్గము చెనుటకు గాని బాగుపడుటకు గాని వారిని లోబరచు కాలమిదియే. ఈలోపునవారి తల్లిదండ్రులు వారి విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి వారివేదనమైన సాయమును చేయరు. చేయజాలరు. బాలుర తల్లిదండ్రులకు వారుకట్టు తెక్కలయందుగాని వారువ్రాయు వ్రాతయందుగాని నమ్మకముచాలదు. తమబాలురచే చేయించవలసిన పనుల నన్నిటిని అదివరకు వాయునమ్మకముగా చూచుచున్న వ్రాతగాండ్రు చేతనే చేయించెదరు. అట్టిస్థితిలో ఇతరులు మాత్రము వీరి శక్తిని ఎమ్మి వీరెల్ల పనులుచేయించు కొందురా? పిల్లవాడు స్వతంత్రుడై తన వ్యవహారమును చక్క పెట్టుకొను ఈడువచ్చునరికి ప్రాయశః అయిదారు సంవత్సరములు పట్టును. ఈలోపునవారికి పరిశ్రమలేక పోవుటచే తాను నేర్చుకొనినది మరచిపోవును. పిమ్మటతనశక్తిని తానునమ్మి వ్యవహరించుకొనలేడు. చివరకు వీరు చిల్లరపక్షముల వ్రాసికొనుటకైన కొరగానివారయి సాక్షివ్రాస్తు చేయుటకు అక్కరకు వచ్చుచున్నారు. ఇప్పుటికి 4-వ తరగతివరకు ఉన్న ఎలిమెంటరీ స్కూళ్లలో చెప్పవలసినకొద్దని విశ్వముగా ధారాశముగా పట్టుపడినపిల్లలు విద్యార్థులగుటకు జ్ఞానముపొందుటకు అనుకూలముగానే యున్నది కాని వారి వయస్సుకు తగినదికాదు. ఆకోర్కె మరెండు మూడేండ్లు పద్దుబాటుచేసి బాలురు చదువుకొను కాల పరిమితిని కూడ హెచ్చించిని అది ప్రజల కెంత యు లాభకరము కావచ్చును. కాని కోర్కె జ్ఞానాభివృద్ధికి ఉపయోగమైనది గదా యని ఎంచి చిన్న వయస్సులో ఏదో విధముగా బలవంతముగా నుత్తచ్చి చెప్పినంతమాత్రముచేరి అది ఏమి ప్రయోజనపడదని నమ్మరలసియున్నది. 4 వ తరగతి పాఠ్యము అయిన వానికి పుస్తకభాండాగారములోని పుస్తకములను చదువవలెనని ఆసక్తియుండదు. కారణము వానికి చదువునందు దిట్టతెచాలదు. మరియును పెద్దలు వారికట్టి సానకాశము కలుగనీయరు. కనుకనే గ్రామ పుస్తకభాండాగారములు వెలసినవి వెలిసినట్లే యున్నవి. ఈ బాలురను అవి అకర్షించుటలేదు. ప్రజలకు భాండాగారములయందు రుదిప్రుట్టించవలెనని బుద్ధిచుంతులు ప్రాకులాడుచుండును. చదువులేని ప్రమిదలోని వత్తి ఎంత ఎగసన ద్రోదిన నేమి? ఎంత వెలిగించిన నేమి? వెంటనే ఆపోవుచుండును. ఈ ప్రైవేరీ విద్య నేర్పిన వారి కది 100 కి 90 వంతులు నోట్లుకలై రాల మీద వ్రాస్తు సాక్షివ్రాస్తు చేయుటకును రిజిస్టరీ సాక్ష్యములకును ఉపయోగించుట తిప్ప ఇతర విధములుగా ఉపయోగ పడుచుండలేదు. కాని ఒక లాభమున్నది. తాను చదువుకొన్న వాడు గనుక తన పిల్లలను చదివించవలెనని జ్ఞానము మాత్రముండును. ఈ విద్య నిట్లే సాగించుచుండెయెవల అది ఎన్ని తరములకు ప్రజలకు జ్ఞానాభివృద్ధిని కలిగించునో ఊహించవలసి యున్నది. ఎలిమెంటరీ స్కూళ్లలో చెప్పవలసిన పాఠముల స్త్రీ-మును నేర్పటకు ముందు తిగినవోట తరగతులను హెచ్చించి బాలురు చదువుకొనవలసిన కాలమును కూడ హెచ్చించునట్లును, నిర్బంధ పాఠములలో మొదటిదైన సవ్యదేశ భావనలో కోర్కెను హెచ్చించుటకును, అధికముగాను ప్రజోపయోగకరముగాను న్యాయమైనది గాను నుండునట్లు విమర్శించి వీలైనంత త్వరలో ఏడవతరగతివరకు సవ్యదేశభావనలో బోధించు పాఠశాలలను గ్రామములలో ఏర్పాటు చేయించుటకు తగిన ప్రయత్నములను చేయవలయును. ఇప్పుటి 4 వ తరగతి స్కూళ్లు వ్యాపించినట్లు ఏడవతరగతి స్కూళ్లు దేశమంత వ్యాపించవలసి యున్నది. ఆ ప్రయత్నము వెంటనే మొదలు పెట్టవలెను. ఈ విషయమై విద్యాభిమానులు తగిన విమర్శచేసి కార్యమును కొనసాగించుటకు ప్రయత్నింతురని నమ్మచున్నాను.

స్కూలు మాన్యురీ

“ భారతీయులగు నాయకుల కొక మనవి. వెనకటి ఏర్పాట్లు మారి, నూతన విధానము లేర్పడు చుండు నీతరుణములయందు భారతీయ నాయకులు ముందు విశ్వాసముంపవగును. వారును మేమునుగూడ, ఏక కార్యనిమగ్నులమై శ్రమపడుచున్నాము. భారత వర్షము నభివృద్ధిజేయుటయే మాయురువుయ్యద్యుచును. మన కర్తవ్యమున చాలవరకు కష్టములున్నవి. కనుక కార్యనిర్వహణముకిడుబాగ్రతతో జరుగవలయును. న్యవహార పరిష్కారమనోన్వయవిశ్వాసమున, హేతుబద్ధముగ నుండవలయును. గనుక మిత్రత్వభావమున నిరుతేగల వారును సమావేశమై ధర్మపూర్ణములననుసరించి, ఉచితమగు దానినొనర్చు తీర్మానింపవలయును. హిందూజాతమున రాజ్యాంగవిమలములను సంస్కరించుట యుక్తమేగాని వర్తమానమున మహా సంగ్రాహములనుమనుచు చేగుచున్నది. హిందూజాతసంస్కరణసమస్య చాలప్రాముఖ్యమైనను, స్రామభితయంచీనమస్యను మించునమస్య వేరొండొండ్ల యధరంగముల నిర్ధారితము కానున్నది. ఈ తీర్మాన మిండియా జాతమునకు కష్టప్రాధాన్యము. గనుక మన యావచ్చుకైని యుద్ధమున కర్పింపవలసియున్నది. అలెయుగాని, హిందూజాత సంస్కరణమునే నిగవరలో నేమరియుండలేదు. ముమ్మం దీనమస్య సత్తత్వచేయునదికాదని సభ్యులు వాప్రసంగమునండి గ్రహింతురని విశ్వసించుచున్నా”

నని శ్రీరాజువలెనిది తన ప్రసంగమును ముగించెను.

గతమును మఱపుడు

—o—o—o—

రాజ్యాంగ పరిపాలనమునందు విషయ పరిస్థితు లపుడపు డేర్పడుచుండును. పాలక పాలితులకు విధేదాధిపత్యములు పొడనూపుచుండును. ఇట్టి సందర్భములందు లరుచుచుండుట హిందూదేశమునందే గాక, నాగరిక రాష్ట్రములయందన్నిటి యందును తలఁపించుచుండును. ప్రపంచము స్వాతంత్ర్యవాతావరణపూరిత మై యుండి, స్వాతంత్ర్య ధ్వజమును ప్రపంచముపై నిలువ జెల్లుటకు సౌర సంగ్రామము జరుగుచుండ, హిందూదేశమునందు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముల కొరకై ప్రజలలో కొంత యాందోళనము గలుగుటయు, ప్రభుత్వము వారిందుకు నిర్బంధములనుకయోగించుటయు, నసహజములు గావు. ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు తమ స్వాభవరత్వము వెల్లడిజేయుచూ, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముల కొరకై ప్రజలు తమ మనోవాంఛల చెలువ మొనరిడి నపుడు, వాటిని గోరంతలు గొండతలు చేసి ప్రజలపై రాజద్రోహము మోపి నిర్బంధశాసన ప్రయోగము కొరకై పరితపించుచుండును. సత్య మరసికచో, ప్రజలు స్వపరిపాలనముకొరకై తమ యాతురత గనబఱచుట దప్ప నాందోళన కారణము వేరెన్నియును గాన్పింపదు. క్రస్తుట మగు తీవ్రవిభేదములకు కారణము, పాలక పాలితులొకరి నొకరు జెలికొనలేక పోవుటయే యని వ్యక్తపడగలదు. రాజప్రతినిధిగా రీ సత్యమును గ్రహించి యుండియే తమ యుపన్యాసాంతమున ని తీరున బలికెయ్యుచుండి. “గత కాలమునందు బాడ గట్టిన మనోభావము, నెక్కుడు అభివృద్ధికై తమ శక్తివంతలను భారపోయుచున్న ప్రజలయొక్క మనోవేదన యని గ్రహించవలయును.” ప్రజల మానసముల నాందోళనపరచుచున్న మహా దాశయములను గ్రహించినచో, భేదాధిపత్యము నకు కారణ ముండిగూడదు. స్వపరిపాలనాశయము ప్రజల సామహించియుండటము, దేశములోని రాజకీయాందోళనము దేటపరచుచున్నది. ఇందు విషయమై ప్రజలలో భేదాధిపత్యము లేదు. ఈయాదర్శము సూత్రముగ క్రస్తుటము గావించ బడవలయు. ప్రభుత్వము వారికిని ప్రజలకును భేదాధిపత్యములు పొడనూపుటయు, దాశ్చర్యము లేదు. అందరినియే జాతరు సప్రగాది పల్నేకు జవాబు జెప్పచూ, గతి మార్చిలో ప్రామామురాలు ఉద్యమమును గూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వము తట్టికై ఖరీ జావలయనో, నేయే చర్యల దీసికొనవలయనో చెలుపుచు హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారిక సందేశమును బంపింట్లుల యంగీకరించిరి. కాని దాని వివరములను మాత్రము బయలుపరచ లేదు. ఇట్టి సందేశ మొకటి స్థానిక ప్రభుత్వములకు బంపబడిన దని మాత్రము వార్తయొకటి దేశమందంతటను వ్యాపించి యుండెను. ప్రామామురాలును, స్వపరిపాలనాదర్శ మయినను న్యాయసమృత మయినదే యని, రాజప్రతినిధిగా రిప్పుడు స్పష్టపరచిరి. అనుమానము, అపనమ్మకము దొలగిపోయినవి. మరి యొక

మారు పాలకపాలితుల యన్యోన్య ప్రేమానుబంధము బలపడు తరుణమా సన్న మయ్యుచి. నిర్బంధ శిక్షల దొలగించుటకు ప్రభుత్వము వారు బూనుకొనిరి. అందుచే రాజప్రతినిధిగారి మనమునందీ సమయమున గలవర మే మాత్రము లేక, శాంతి దొలుకాడుచున్నది. తమ మనోభీష్టముల వెల్లుచుటకు నెట్టి కష్టము లేకబోవుటచే, రాజప్రతినిధిగారు సాహస్యభావము ఉపన్యాసమున గనబఱచిరి. “నేడు మీ కుపన్యసించుటగో, నాకర్తవ్యము సులభమయినది. ఇదివర కన్ని సమయములకంటె నేడు నాకనుకూలముగ నున్న”దని రాజప్రతినిధిగారు నుడివిరి. విమర్శనలు, అపోహలు పాలక పాలితుల మానసముల జీకాకు పరచినవి. ఎల్లరకును దృష్టికరముగ ప్రస్తుత సమయమున నవి వీక్షిపోయినవి. అందుచే నుభయులను నొకరితో వేరొకరు జోడ్చుటగావించి, రాజ్యాంగమును నడుప రాజప్రతినిధి గారు గోరుచున్నారు. గతమును మఱచి, భవిష్యత్తుకు గూర్చి యాలోచింప రాజప్రతినిధిగారి యాశయము. ఒకరి భావములు వేరొకరు సానుభూతితో గ్రహించి, సామ్రాజ్య బలమునకు దోడ్పడుట యవసరముని రాజప్రతినిధిగారు నుడివిరి. దృక్పథములయందు ఎట్టి భేదమున్నను రాజప్రతినిధి గారు నుడివినట్లు, పాలకపాలితులు ఉభయులకు “హిందూదేశ భావి భాగ్యోదయమే మనోదృష్టియందున్నది.” గమ్యస్థానము జేరుటలో ననేకకష్టము లెదుర్కొనవలయు ననుమాట సత్యమే. ప్రతికూల వ్యవస్థల సన్నిధిని సమన్వయము జేయు మహాభారము పాలక పాలితులపై నిలిచియున్న మాటయు సత్యమే. కాని యీకష్టముల జూచి వెరగొంద నవసరము లేదు. ఏయద్యమమునకయినను సత్యము, ధర్మము ఆధారభూతము లయియుండునో, యా యద్యమము గష్టముల దాటి గమ్యస్థానమును జేరీతీగును. ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకు గల యపోహలను త్యజించి, స్నేహితులవలె సమావేశ మైయుచ్చి టించెద మని రాజప్రతినిధిగారు నుడివిరి. గతమును మఱచి, పాలకపాలితులకు గల యన్యోన్య ప్రేమను పెంపొందించుట యవసరమును రాజప్రతినిధిగారి హితవాక్యములను అధికారవర్గమువారును ప్రజలునుగలసి యూచరణతో జెట్టరలయును. దండనోపాయములతో కార్యసాధనము ఫలప్రదముగాజాలదు. సామోపాయములే కార్యసాధనమునకు మూలకారణము. రాజప్రతినిధిగారింతవరకును దేశమునకు గావించిన యుపకారములు, ప్రస్తుత యశాంతి ప్రబలకపోయినచో, వేనోళ్ల గొనియాడబడజేవే. ఇంకొంచువర్ధతి నిర్మూలించుట, విదేశ వస్తువులపై బహు విధించుట, ఆయుధశాసనము విషయమై భారతీయులకు యూరపీయసులకు గల విభేదముల దొలగించుట, సామ్రాజ్య సభలో హిందూదేశమునకు స్థాన మొసగుట, యధినివేశములయందు భారతీయ సమన్వయ బరిష్కరించుట మొదలగు కార్యములు శాంతిసమయమున ప్రజలయందు దుస్సహము కలిగించెడివే. కాని నిర్బంధశాసన ప్రయోగముచే దేశమందు గలిగిన యాందోళన తీవ్రతచే, నివి ప్రజల దృష్టి నాకర్షింపలేదు. సామ్యభావము బూని, రాజప్రతినిధి గారు ప్రస్తుతసమయమున గార్యమునకు గడంగుటచే, ప్రజలికమోదట వారి పరిపాలనా లాభముల సంపూర్ణముగ గ్రహింపగలరు. గతమును మఱపుడు రాజప్రతినిధిగారి హితవచనములను భారతీయులు ఆచరణమునందు జెల్లుటకు వెనుదీయరు.

కాని ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు మాత్రమి హితమును వెడచెనివి జెట్టచుద్యమించినవి. నువరాసు మెయిలు పత్రిక తన బెడంపులు మారలేదు. ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారి బలవంతమున, స్థానిక ప్రభుత్వము వారు విసేటుగారిని నడలుట కుద్యమించినను ననుమాన మేమాత్రము గలిగినరు. యూరపీయ సామము వారు గాని, భారతీయులలోని పూర్వాచారులు గాని సహించని మెయిలు పత్రిక బెడంపు చున్నది. ఇంగ్లీషుమెరు పత్రిక యీ కార్యముచే ప్రభుత్వము వారి బలహీనత గాన్పించినదని వ్రాముచున్నది. ప్రజాశయములకెల్లపుడును నైరుద్యము జూపు ఈ పత్రికల నావ్యముల సరకుజేయక, శాంతి మార్గములవలంబించి, పాలకపాలితుల దృష్టపాశమును బలపరచుట సమంజసమని రాజప్రతినిధి గారిని గోరుచున్నారు. హిందూదేశ భావ్యభివృద్ధికై ఏ మార్గము లవలంబించినను, గతమును మఱచి ప్రజలు ప్రభుత్వమువారితో దోడ్పడుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. నిర్బంధవిధానము మాత్రము తీరిగి తలజూచుకుండ జేసు రాజప్రతినిధి గారు ప్రార్థితులు.

ప్రాప్తజేతర సంఘము

డాక్టరు నాయుడుగారు, రావు బహదూర్ త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి గారును నడుపుచున్న యుద్యమము, బ్రాహ్మజేతరుల సామాన్యభిప్రాయము నకు ప్రతికూల మనియు, ఈ విషయమును న్యక్తపరచుటకై బ్రాహ్మజేతరసంఘ మొక దాని నేర్పరుచుట యవసరమనియు, ఎ. సభాపతిశ్రీ గారు మాకంపిన వ్యాసమును బ్రమంభించుచున్నారు. కోయంబస్తూరులో జరిగిన బ్రాహ్మజేతరసభయే డాక్టరు నాయుడుగారి యభిప్రాయములకు న్యతిరేకముగ తీర్మానించినది. ఈ సూతనసభానిర్మాణముచే, భారతీయులలో రాజకీయ సంస్కరణలకు గూర్చి భేదాధిప్రాయము లేదని సుస్పష్టపడగలదు. మాంటాగూకాగికి, భారతీయులైక కంత్వముగ తమయభిప్రాయముల నివేదింపగలరు. నూతన సంఘము నేర్పరచుటకు గావించబడు ప్రయత్నములు సఫలము లగు గాక యని కోరుచున్నారు.

బ్రాహ్మజేతరులు.

స్వయనియమిత నాయకులు.

క్రొత్తయేర్పాటు అత్యవసరమును విజ్ఞప్తి.

త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి గారు మాంటాగూకాగికి తంతివార్త సంపిరి. శ్రేష్ఠిగారు చెన్న రాష్ట్రమున గల కిలోట్ట బ్రాహ్మజేతరులకును ప్రతినిధులట. నరీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారును చెన్న పుర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారును స్వల్పసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణులకు మాత్రమే ప్రతినిధులట. ప్రస్తుతమున్న స్థితిగతులకుగూర్చి నుదరాసు మెయిలుపత్రిక బెడంపులతో నీ నాయకులొట్ట బ్రాహ్మజేతరుల ప్రతినిధులు శ్రేష్ఠిగారు సంపూర్ణముగ నేకీభవించిరట ఈ రీతిగా నీ శ్రేష్ఠిగారు ఇండియా మంత్రిగానికి తంతివార్త నిచ్చినది నా కీవారమున జెవిరింతనే బ్రాహ్మజేతరుడ నగుటచే నా కీవారమున కలిగినంత తలచంపు చరన్తమును కలుగలేదు. వేలకొలదిగ స్వదేశీయులవలంబించి పాటుపడుచున్న కార్యమునకు ప్రతికూలముగ మెయిలు చేపడుచుంటి ఆంగ్లోయంకియును పత్రిక వ్రాసిన వ్రాతలతో భారతీయులలో సెంత సాహస్యమును నివేకముగలిగి చదువరియైన నేకీభవింప సంసిద్ధుడగుటకంటె నమాతమ కార్య మింకేదియును కనంబడదు. ఇట్టికార్యముల నొనరించుటలో జట్టికుప్రముఖ పత్రికాత్రయ పాతకవర్గము నందలి స్వల్పసంఖ్యాకులకు మాత్రమే తాను ప్రతినిధి నని త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు బాగుగా తెలుగక తోలేను. ఒక్క చెన్న రాజధాని హోమురూపు లీకునందే 1000 మంది నివాసిధికులగు బ్రాహ్మజేతరులు కలరనియు చెన్న పుర కాంగ్రెసు

కమిటీయందు శ్రేష్టి గారికంటెను సుప్రసిద్ధులగు బ్రాహ్మణే తరులు పలువురు కలరనియు శ్రేష్టి గారి రెగియండకపోయి బ్రాహ్మణేతర వర్ణములలోనే శేషవర్ణులు శ్రేష్టి గారి కంటె నర్హులముగ గౌరవింపబడుచున్నారని శ్రేష్టి గారి పౌదయాంతరమునకు గోచరము కాకపోదు. అట్టివో బ్రాహ్మణేతరుల నిట్టిసిద్ధికి శ్రేష్టి గారు కొని తెచ్చుటకు పట్టణ రంగీక రితురని నడువ సాహసింపకలవా రెవ్వరు నుండవోరు. హోము రూలు సభ్యులతో సమాన సంఖ్య గల సభ్యులై క దక్షిణ యిండియా ప్రజాసంఘమునకు లేగనియును ఈ నగరమున హోమురూలు పత్రికకు గల యధిక గౌరవమున స్వల్పాంత హైన శ్రేష్టి గారి యద్యయమునకు లేదనియు నునయందరి కంటెను లెప్పగా శ్రేష్టి గారికే తెల్లమైయున్నది. న్యూయొండ్ యాపత్రిక ప్రారంభమైన 6 నెలలలో 10000 మంది చందాదారులు చేరిరి. ఆరు నెల నాటికి జప్తిమొత్తం కెందరు చందాదారులు చేరినో శ్రేష్టి గారి రెవరుదురు. ఆంధ్రపత్రిక స్వకేత మిత్రము పత్రికల చందాదారులసంఖ్యతో ఆంధ్రప్రకాశిక ద్రవిడపత్రికల చందాదారులసంఖ్యతో పోల్చిచూచిన మీద కార్యవిజయ మెంతమాత్రమో వీరికి పరింతి స్పష్టముగ తెలియక పోదు. ప్రతికూల పత్రికాత్రయ నిర్వహణభారమును వహించిన సంఘ కార్యదర్శులు శ్రేష్టి గారి కీ విషయములు తెలియనది కావు. అట్లు తెలిసియు మీ బ్రాహ్మణేతర నాయకులలో పలువురు తమతోనే కీ భవించి యుండ లేదని స్పష్టముగ ఎరింగియు నట్టి బహుళ సంఖ్యకుల భావములకు ప్రతికూలముగ బ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధి నని మీ బహిరంగముగ ప్రతికూలభావమును వెల్లడించుచు ఇండియాపత్రికానికి తంతివార్త సంప్రదింపగూడ వెనుదీయరైరి. బహుళ శ్రేష్టి గారు క్లిష్టాలోచన మొనరింపక ఇట్లు తంతివార్త సంపియుదురు. అట్లు పంపుటవలన పీడ్డితి చాల శోచనీయమైనదని నీరపుడైన కాంతముగ నాలోచించు కొని తెలిసికొందురా?

నేనిచట వెల్లడించిన యభిప్రాయములతో వేలకొలది బ్రాహ్మణేతరు లేకేదనించిన నే నెరుగుదును. కాని ఈవిషయ మున హోమురూలు వారికి కలిగినంత యాగ్రహము వారికి కలుగక పోవచ్చును గాని భారతీయులై యుండుటకు కృతజ్ఞులును విజ్ఞులునై యుండుటకు కాంగ్రెసునకు కృతీకేకము గను భారతీయుల మగు మనపట్ల నర్హులకు మగు ప్రేమను చూపినచోపాతకమునకై మూడు నెలలనుండినిష్పంధియగుట తటస్థించిన ఆనిబి నెంటుయ్య గారిని వదలగూడదనియు శ్రేష్టి గారు పంపిన తంతివార్త వలన బ్రాహ్మణేతరులభిన్న మానసులుకాకుం డజాలరు. కాన శ్రేష్టి గారి తంతివార్తవలన నొకముఖ్యవిషయ మేర్పడినది. ఇట్లుచనకిను నుంతియొ నంగీకారము లేనివిషయము లలో నునకందరికిని సంపూర్ణాంగీకారము కలదని కొందరు సాహసముతో ప్రకటించి లోకమును కంచింపుచుండ ఇంగి తజ్ఞుల మగు మనము మానము వహించి నోరులేని తీవ్రమాలలై నుండదగునా లేక ఆర్మివి నాశనోన్మాదవశులగు ప్రజలు కొం దరు చాల స్వల్పసంఖ్య గలవారు మాత్రమే ఇట్లు నడుపు చున్నారని, వీరికి ఆచరణసాధ్యులగు రాజకీయములు దెట్టి గౌరవము లేదని ప్రపంచమునకు వెల్లడింప దగునా?

నేనుపయత్నము లాభకరమును ఆచరణసాధ్యము నగు మాచనను నా బ్రాహ్మణేతరసోదరులకు నిన్ను నిండుటకు ముందుగ కోయబుత్తూరునందు జరిగిన బ్రాహ్మణేతర సభ యందు చేయబడిన తీర్మానముల నంకన వానికి భిన్నముగ బ్రాహ్మణేతరపత్రికలమని చెప్పకొను జప్తిను మిన్నగు మూడు పత్రికల చిద్విలాసమువంకను నాసోదరులద్వర్తన నేను మరలించ గోరెదను. బ్రాహ్మణేతరసమావేశమునందు నేకీయుల ఎగుట నుంచుబడినట్టి లాభకరముగు విధానము నేనాడెక జప్తిమొత్తం క మనవిచట నుంచిన సాహసుని బోయెనా? ఆసభలో చేయ బడిన తీర్మానములు కాంగ్రెసు లీగుతీర్మానముల కెందును తీసిపోలేదు. ఇంతకుంటె తక్కువ సంస్కరణము తెంత మాత్రమును పనికిరావని సభవారు కోయం బుత్తూరు నందు స్పష్టముగ తీర్మానించిరి ఆ తీర్మాన ము లను వెంటనే ఆచరణమునకు లేవలెనని ఈమూడుపత్రికలును నిరంతరమును ఆందోళనను సలుపునని ఎల్లవారు నాసిందుట నహజము. అని అట్లుచేసినవా? పోనిండు. వానిని గూర్చి పటి మతో న్రాయుట యైన తటస్థించె నా? నై గాకుని మా సభలో కొరిని కొరికలను సాధింపనేర్పడిన కాంగ్రెసు వైన గూడ నీపత్రికలు ధ్వజమెత్త సాగినవి. కాంగ్రెసువారు కొరిన వానినే కోయంబుత్తూరు బ్రాహ్మణేతర సభవారు కొరిరి. వానినే బిసెంటుయ్య గారును కొరిరి. గాని వానికి భిన్న

ముగ నామె ఏమియును కోరియుండలేదు. అట్టివో అనవసర ముగ అతిత్రవముగ పరుమముగ బ్రాహ్మణేతర నాయకుల మని పేరు పెట్టుకొనిన మీ కాంగ్రెసు వారిని బిసెంటుయ్య గారిని నిరంతరమును తూలనాడుచుండుట ఆత్మగౌరవము గల భారతీయులందరును ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన విష యము.

ఇంకోక ముఖ్య విషయము - కాంగ్రెసువారు సంఘ ప్రాతినిధ్యమునే కోరిరి. స్వపరిపాలనముగల రాష్ట్రమున రాష్ట్రీయ సంఘమున నుండు 100 మంది సభ్యులలోను బ్రాహ్మణ సంఘమునకు 5 గురు ప్రతినిధులుండె న చాలవని ఇటీవల డాక్టరు పట్టాభిసేతారాయయ్య గారు అన్ని పత్రికలను జప్తిను పత్రికకును గూడ న్రాసిరి. కానన సభలోని భారతీయుల సంఖ్య 5 రెట్లు పెంచుకొనుటకు గూడ బ్రాహ్మణుల సంఖ్య ఇప్పటి కంటెను గూడ తక్కువగా నుండుటకు బ్రాహ్మణుల లంగీకరించిన దీనివలన విదితము కాగలదు. జేత ముకొనకు బ్రాహ్మణులు స్వలాభములను త్యజించుటకు సంసిద్ధులని దీనివలన స్పష్టముగ వెల్లడుచున్నది. నేను బ్రాహ్మణుల పక్షమున వాదించువాడనుగాను. వెనక బ్రాహ్మణ నాయకు లెట్టి లోపములను చేసి రన్నను ఇప్పుడు ఆంగ్ల విద్యవలసివెలు గాని బ్రాహ్మణుల మేయన్యాయములైన రిండిన్సును సంఘ ప్రాతినిధ్యముతో గూడిన స్వపరిపాలన మును కోరుటలో నిపుడు రాజకీయముగ నాత్మలాభములను పరిత్యజించుటకు బ్రాహ్మణులు సర్వసిద్ధముగ నున్నారనుటకు ఇంగితజ్ఞులగు బ్రాహ్మణేతరు లెవ్వరును సంతయింప జాలరు.

అనవసరమో మాహ్మణేభివృద్ధి కొర కట్టి త్యాగ మునుపలుపుటకు బ్రాహ్మణులు సంసిద్ధులని కపటవర్తనలు గాని బ్రాహ్మణేతరులందరు నంగీకరింపక తప్పదు. ఈరీతిగా నెందరో బ్రాహ్మణ నాయకులు స్పష్టముగ నుడివియున్నారు. మరియు నేడు డాక్టరు పట్టాభిసేతారాయయ్య గారిల ప్రకటించినపుడు వారిలో నెవరును గూడ దానిని సవరించుటకు గాని ఖండించుటకు గాని ప్రయత్నింపలేదు. నేను బ్రాహ్మణేతరుల స్థాన మిటులనుండ గ స్వపరిపాలనము బ్రాహ్మణపరిపాలన మని వెనక నెపు డైన చెప్ప వీలుండినను నేడట్లు చెప్పట కెంతమాత్రము నవ కాళము లేదని స్పష్టముగ వివరింపవలసియున్నది.

ఇట్లుండగ మైని వివరించినవారు నాయకులమని పేరు పెట్టుకొని మన కిటుమంతయు నంగీకారము గానిరీతిని అపార్థ ప్రకటనము గావించి మనకు దుర్మళమును కలిగించుచుండ మన సమస్తి తమ కేమియును లేదని వారెరియుండియు నిర్భయ ముగ నిట్లు చేయుచుండ మన మారకుండద గునాయని నేను మరయొకసారి యడుగుచున్నాను. ఇదివరకే వీరి మనము కడుదూరము పోవనిచ్చితిమని నేను చింతించుచున్నాను. మనము వారిని చాలదయతో నుపేక్షించితిమి. వారెట్లు ప్రారంభించినను పర్యవసానమున వారు విశేషమును నేకభక్తిని వెల్లడింతురని మనము తలచితిమి. కాని కోయంబుత్తూరు బ్రాహ్మణేతర సభవారు మాగదర్శు లైననాగూడ మీ జేతనే చేయుట కంగీకరించుట లేదని మన కిప్పుడు స్పష్టమైనది. నేయేల మీ మితి మారిపోవుటయే గాక ఆంగ్లోయిండియను లొనరించు నత్యంత దుస్సహమగు నాందోళనమును గూడ మీ ఆంగ్లోయిండియనులతో నేకీభ వింపు నంతటి దుష్ప్రీతికి పాత్రై. మనమిందులకు కల లొగ్గద గునా?

ఇంతవరకును మనము పేక్షించుటచే మీ లోకము నాక ర్షింపకలిగె గాన నిపుడు మనము లోకము నాకర్షించుటలో కొంతకష్టము కలుగపోదు. మనకు ప్రత్యేకపు ఏర్పాటు లే మియును లేవు. ఈ కల్పిత నాయకులు ప్ర జలమేలుకొనే పాటుపడుచున్నారని తమ జప్తిను పత్రిక లో పరిబుడిగి చాటుచుండుటచే ఆమాయకులగు ప్రజలు నమ్మి మోసపోవుట కధికమగు నవకాళము కలదు. వీరే మనప్రతినిధులను ప్ర మతోలియాపు న నెల్ల వారికిని కలుగుట సహజము. గాన బ్రాహ్మణేతరుల భావములను వెల్లడించుటకు ప్రత్యేక సంఘముండుట యత్యవసరము. రాజకీయ సంఘమునందు బ్రాహ్మణేతరులను విడనాడుటకుం దుచితజ్ఞతయే జేతభక్తియు నెంతమాత్రమును లేదదనుట నిత్యయమైనను కేవలము బ్రాహ్మణేతరుల భావములను వెల్లడించుటకు ప్రత్యేకము బ్రాహ్మణేతరు లే సభ్యులుగాగల సంఘ మేర్పడుట యవసరము. అట్లేర్ప డిన సంఘము 4 కట్ట మంది బ్రాహ్మణేతరులకును ప్రతిని

ధియై వారి యధార్థ భావములను వెల్లడించునదిగా నుండవలెను. మహమ్మదీయ సంఘము మొదట జాతీయతత్వ భంగ కరమని తలపబడినను ఇప్పుడది చాల సహ యకమైనదని మన మందరమును నెరుగుదుము. మహమ్మ దీయులు స్వరాజ్యమును కోరుట లేదని ఇప్పుడెవరును చెప్ప జాలరు. అటులే బ్రాహ్మణేతర సంఘ మేర్పడి కాంగ్రెసు కనుకూలముగ తన భావమును వెల్లడించిన డాక్టరు నాయకు శ్రేష్టి గాగ్ల కన్యకువారి చిత్రచక్రాలు విరామమును బొందగలవు. బ్రాహ్మణేతరుల లాభములను కాపాడు భారము నీ నూతన సంఘము వహింపవలెను. బ్రాహ్మణేతరు లభివృద్ధికి రాగల విధానము నీసంఘమువారు వారి ఎదుట నుంచవలెను. జేతనేయందు బ్రాహ్మణులతో సమానమగు స్థితిని బ్రాహ్మణేతరు లు పడయునట్టిసంఘమువారు యత్నింపవలెను. అట్లు చేయుటలో నీసంఘ మిదివరకున్న సంఘములతో నేకీభవింపక పో వచ్చును. అట్టి ఆభిప్రాయ భేదము చాలకాల ముండవచ్చును. రాజకీయములందు గూడ కలిగిన కలుగవచ్చును. అని బాధ కరముగాదు. జాతీయ లాభములను పొందు తలంపుతో గాక నితర సంకల్పములతో తమ భావములను బ్రాహ్మణేతరుల భావములని కొం దరు వెల్లడించుట యంతరించి యధార్థముగ బ్రాహ్మణేతరుల లాభమును గోరుచు వారి నిష్పేక్ష భావము నీ నూతన సంఘము వెల్లడింపవలెను. నాయకువచ్చునై నేను వారణసుల నారో పింపగోరను. వారుగౌరవముగలవారు. వారికి నుచితము కాలా నుగుణ్యము అనితోచిరీతిని వారు కార్యముల నిర్వర్తింపగలరు. కాని వారు వెల్లడించు భావములు దోకభివృద్ధికి ప్రతికూల ములు. స్వల్పసంఖ్యగల వారి భావములు, 17-18 శతాబ్దము లందు వెల్లడింప బడదగినవి గాని 20 వ శతాబ్దమున వెల్లడింప బడదగినవి గావు. అవి చాల తీర్థములు. నవ భారతము నకు తగినవి గావు. ఈ రాష్ట్రమున గల బ్రాహ్మణేతరుల కట్టి ప్రయోజనమును కలిగింప జాలవు. గాన నిట్టి కుట్రకు పాల్పడని నిష్కాపట్యులు గల బ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధి సంఘ మొకటి ముఖ్యముగ కావలసియున్నదని నేను నా బ్రాహ్మణేతర సోదరుల కందరికిని విన్నవించు చున్నాను.

ఎన్నూరు (సం) ఏ. సభాపతిపిళ్ల.

ఆనిబి నెంటుయ్యగారు ముచ్చగువారి నిర్బంధవిమోచనము.

ఈ నెల 10 వ తేదీ సోమవారము శుభ్రుర ఆనిబి నెంటుయ్య అరండేలు నాడియూ గార్లు నిర్బంధ విముక్తులగుమరని సిన్హాయుండి యొక్కరు తంతి వార్త సంపిరని హిందూపత్రిక ప్రకటించినది.

ఇండియా బాంకి.

ఆగస్టు నెల ఆదాయవ్యయముల పట్టిక.

ఆదాయము.

సక్రమనిక్షేపములు	రు. 3684663	9	0
బాంకికట్టడము	131217	10	7
సరకులు	18705	1	7
రావలసిన సామ్యు	20163	8	6
చిల్లరలు	19032	13	10
నగదు	811487	1	3
మొత్తము	4680269	12	9

వ్యయము.

ఇచ్చిన మొత్తము	రు. 1000000	0	0
నిలవ సామ్యు	250000	0	0
నిక్షేపములు	3250689	10	4
చిల్లరలు	20163	8	6
చిల్లరలు	159416	9	11
మొత్తము.	4680269	12	9

పాతకాల ప్రారంభించ బడుట: - వర్తక విషయక విద్య నేర్పబడునట్టియు, హిందూస్థానీయు జనరలు, ఇంగ్లీషును నేర్పబడునట్టియు పాతకాల కోయంబుత్తూరుయునజనకై ప్రక సంఘ భవనమున ఈ నెల 2 వ తేదీ నుండియు తిరిగి ప్రారంభింపబడెను. ఈ పాతకాలయందు నిరంతరమువారి పెక్కి కళ పరీక్షలకు అనుకూలముగ విద్య నేర్పబడును.

సామాజ్యశాసన సభ

ప్రశ్నలు; ఉత్తరములు.

కొత్తటి దింపు సామాజ్య శాసన సభలో చాక్ర గు సత్రా గారి ప్రశ్ననాక గానికి సర్ విలియము విస్సెంటు గారి జ్ఞాపకము మొదటిది:—సామాజ్యమున స్వపరిపాలన గావలయునను చోదములను ఆంధ్రేశము నెడల నొక ప్రత్యేక మరయు కలంభింపవలయు నని హిందూదేశ దొరత నముచూపు యోగము వారికి చెప్పట వాస్తవమే కాని ఆ మరయులను బహిష్కరించుట కిది సహాయము కాదు.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయ చట్టముల మార్పుల గురి నను సాత్రా గారి ప్రశ్నకు సర్ శంకర నాయుడు గారి జ్ఞాపకము ప్రత్యుత్తరము మొదటిది:—

హిందూవిశ్వవిద్యాలయ చట్టముల మార్పుల గురి నను అంతయు దొరతమువారి యాజ్ఞావనమునకున్నది. దాని నింత ద్వారా ప్రారంభించుటకు తన ప్రయత్నములు చేయుటకు నదియు లేనిదియు వారు తెలుపజాలరు.

సాత్రా గారు ఈ క్రింది యశ్చయములను గూర్చి సర్ యొక ప్రశ్న వడిరి. (1) వంగదేశమున ఎవ్వకేము ప్రదవిని వహించుటకు ఇంగ్లాండుదేశమునుండి యొక చాక్ర గు లేల తీసి కొని రాబడెనో ఆ కొరతములను దొరతమువారు తెలియ జేయుదురా?

(2) ఇప్పుడు మరయుల నా పదవికి నియోగింప బడిన యాద్యోగి కిదివరకు హిందూదేశ న్యాయపద్ధతి, న్యాయ పరిపాలనముల గూర్చి యేమైన తెలియునా? అత డెన్నదైన ప్రవీక్షాన్నియలో జ్యూడిషులు కమిటీవారి ముంగట నేమైన వాదన జరిపియుండెనో?

(3) సర్ సత్యేంద్రప్రసన్న సింహగారిని వంగదేశదొర తనపు కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యునిగా నియోగించుటవలన వారి స్థానమున ఎవ్వొకేము పదవికి యిప్పు డా పనిజేయుచు న్న బి. సి. విక్టోరియా గారిని సర్ యే భారతీయ న్యాయ వానిని గాని యేల శాశ్వతముగ నియమింపరాదో తగిన కారణములను దొరతమువారు తెలియబరచెదరా?

సర్ విలియము విస్సెంటు గారందులకు ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు నిట్లు పలికిరి.

వంగదేశముయొక్క అద్యోకేటు జనరలు పదవికి గిబ్బ న్నగారిని చక్రవర్తిగారు నియోగించిరి. వారికట్లు నియోగించుటకు 1915 వ సంవత్సరపు హిందూదేశ దొరతమువారి 114-వ క్షేప్త సు విధానములవలన సభికారము గలదు. గనుక వారి నియామకముగూర్చి ప్రశ్నించుటకు హిందూదేశ దొర తనమువారు కేమియు సభికారములేదు. ఇంకను గిబ్బనగారిని వర కెప్పుడెడట వాదించియుండినదియు వారి న్యాయవాదిత్వ వృత్తాంతమును గూర్చియు దొరతమువారు కేమియు నెఱుగరు.

కాశింబజూరు మహా గాజు గారి జ్ఞాపకము:—

(1) ఇండియను పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనుగూర్చి స్థానిక దొరతముల వారి యభిప్రాయములు నైకొనబడినవా? తీసి కొనబడిన ఆకాగితములను నాబల్లపై నుంచెదరా?

(2) దొరతమువారు రెండును గూర్చి ప్రజాసంఘముల జేసినైన అడిగిరా? అడిగిన వారు త్తరము నిచ్చిరా? ఇచ్చిన వారి యభిప్రాయ ప్రశ్నముల బల్లమీద నుంచెదరా?

(3) ఆకమిషను వారి యభిప్రాయముల ననుసరించి దేశము నందలి ముఖ్యములైన ప్రజా సంఘముల యొక్కయు, ముఖ్యముగ స్థానిక శాసనసభలయొక్కయు యభిప్రాయములు వివరముగ తెలిసికొను వరకును, ఏకాగ్రమున జేయకుండ వలెనని దొరతము వారాలోచించు చున్నారా?

సర్ విలియము విస్సెంటు గారు ప్రశ్న కిట్లు త్తర మిచ్చిరి:—(1)(2) ప్రశ్నలకు త్తరము కృతచేతముగ గ్రహింప దగును. (3) మా పండిత మదనమోహన మోహనగారు పాపా దించిన తీర్మానమునకు మార్చి 20-వ తేదీన సర్ రెజిస్ట్రార్లు క్రాడక్కు గారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును మానసియులగు సభ్యు లిసమయమున దిలకింపదగును. ఇందునుగూర్చి 7-వ తేదీన మాలుగు కామినీ కుమారచంద్రు గారిదిగిన ప్రశ్న కీయబడిన యుత్తరపునకుడ సభ్యులుదిలకింపదగును. కమిషనువారి సలహాలనుగూర్చి ప్రజాసంఘమువారుగాని, శాసన సభలుగాని అభిప్రాయముల నియదలచిన తరువాత్ప్రార్థింపవలె కా యభిప్రాయముల నన్ని విధములను పంపవచ్చును.

సినిమా ప్రదర్శక చట్టము.

రాజప్రతినిధిగారి యావన్యాసాంతరము సభవారు శాసనములచేయు పనిని ప్రారంభించిరి. కాసింపబడవలయు చట్టములలో మొదటిది సినిమా ప్రదర్శకములకు సంబంధించి యుండెను. సినిమా ప్రదర్శక చట్టమును ప్రవేశ పెట్టు గోరుచు సర్ విలియము విస్సెంటు గారిట్లు చెప్పిరి. ఇప్పుడున్న నిబంధనల కనుబంధముగ నీక్రింది శాసనములను ప్రవేశ పెట్టుట స్వంతా వశ్యమని పశ్చిమ దేశములన్నిటిలో యనుభవము మీద గ్రహింపబడెను. ఇందు చూపవల ఆరోగ్యమునుగూర్చి యు ప్రదర్శక పటములకు సభ్యు లేవిధమున ఆటంగములను జెప్పకుండునటులను రెండు సంగతులను గమనింపవలయును. అట్టి యభ్యంతరములు మత సంబంధము మీద గాని, జాతిసంబంధము మీదగాని ఆధారపడి యుండవచ్చును. ఇంక ప్రేక్షకుల ఆరోగ్యమును గూర్చి చేయవలయు పద్ధతులలో ప్రజలకు అన్ని భయములను ఆపద రాకుండునట్లు జూడవలయును. ఈ ప్రశ్న మొదట 1914-వ సంవత్సరములోనే యాలోచింప ప్రారంభింపబడెను గాని యుద్ధమువలన నిష్పటివరకును విచారణకు నైకొనబడలేదు. అందువలన తగిన లై సెన్సు పొందిన గాని ఏ పటమును ప్రదర్శకులు ప్రేక్షకులకు జూపరాదు. లై సెన్సు నిచ్చుటకు ముందుగా జాతిమతభేదములవలన నెట్టి కలతయును పటమును జూపుటవలన వచ్చునదియు రావదియు నిశ్చయించుట కొక సంఘము నియమింపవలెను. ముఖ్యములగు శ్రేష్ఠపట్టణములవద్ద “సెన్సార్” సంఘములను నెలకొల్పవలయును. ఉపన్యాసాంతరము చట్టమును సభలో ప్రవేశ పెట్టి గజెట్టులో ప్రకటించుటకు నెలకొనంగబడెను.

అధిక చట్టములు.

పోస్టాఫీసువారి అయి కేంద్ర ఆవృతముల మార్పు కూడదనియు, నుగణించినవారి పేరుననుండు పత్రముల సామ్యము చెల్లించు మార్గముల ప్రవేశ పెట్టవలయుననియు సెక్రటరీ గారమును ప్రవేశ పెట్టిరి. తీర్మానమును గజెట్టులో ప్రకటించుటకు నెలకొనంగ బడెను.

అనంతరము మేయరుగారు, 1910 - వ సంవత్సరపు ఇండియను పేపరు కరెన్సీ శాసనమున కొక సవరణయు, 1917 వ సంవత్సరపు ఇండియను పేపరు కరెన్సీ టెంపరరీ అమెండుమెంటు ఆక్టును ప్రవేశ పెట్ట సమయతీగోరి. ఈవిల్లు మూడు ప్రత్యేక కమిషనులను గూర్చి చెప్పించుచున్నదని వారు పలికిరి. (1) ఏప్రిలు (1917 సం.) నెలలో ప్రవేశ పెట్టబడిన ఇండియను పేపరు కరెన్సీ అమెండుమెంటు ఆక్టివన్సు నింక మం కొంతకాలము వర కమలులోనుండుట (2) పేపరు కరెన్సీకి నిలువగ నుంచుదానిలో కొంత బంగారమును దొరత నమువారివద్దనుగాని లేక వారి పక్షముననే వలసదేశముననుగాని ఉంచుటకు వీలగునటుల ఇప్పుడున్న కరెన్సీ పేపరు ఆక్టు నిబంధనల సభిక్తము చేయవలయును. (3) 1 రూపాయి, 2½ రూపాయల నోటుల నుపయోగించుటకునుతతి గావలెను. ఈ చట్టమును ప్రవేశ పెట్టి గోరుచు మేయరుగారి క్రింది నిషయముల నూచించిరి. చివరది మొదటి రెండవ సవరణలతో విశేషముగ భేదించుచున్నది. కడపటి రెండును కేవలము యుద్ధశాసనములు. యుద్ధానంతరము రి మాసములవరకు మాత్రమే యవి అమలులో నుండును. మొదటిది ప్రస్తుతస్థితిని సక్రమముగ నుంచుటకు మాత్రమే ప్రవేశ పెట్టబడును. రెండవదాని గూర్చి వారిట్లుపలికిరి. బొంబాయిలో నూతనముగ రాజుగారి తరపున నొక టంకశాల స్థాపింపబడవచ్చును. అందువలన పేపరు కరెన్సీనిధిపక్షమున వెంటనే ఆస్థిలియాయందుగాని మరియే వలసదేశమునందు గాని తగినంత బంగారమును నిలువ చేయుటకు చాల అనుకూలముగ నుండగలదు. 1 రూపాయి 2½ రూపాయల నోటుల నుపయోగించుటకు తగిన సమయము వచ్చినది. 66 కోట్ల రూపాయలనుండి నుపయోగింప బడునోట్ల విలువ ఇప్పుటికి 100 కోట్లరూపాయల వరకు పాచ్చెను. గనుక అయిదురూపాయల నోట్లకంటెను తక్కువ విలువగల నోట్లనువయోగించు సమయము సంప్రాప్తమయ్యెను. ఇందువలన నార్థికస్థితి కేమియు భంగము రాజాలదు. విడుమిక్కిలి ఈ నోట్ల నుపయోగించుట సుకరముగ నుండగలదు. ఈ నోట్లను వ్యాపింప జేయుటలో చాలజాగరూకతగలిగి యుండవలయును. లేకున్న ప్రజలు అనుమానము నొందగలరు. అందువలన మొదటివాని ప్రెసిడెన్సీ బ్యాంకుల ప్రధాన కార్యాలయములందు ప్రవేశ పెట్టి క్రమక్రమమున జిల్లా బ్యాంకులకు తీసికొనిరావచ్చును. ఈ తీర్మానమును గూర్చి శర్మగారు ప్రతీకారముగ సభిప్రాయ మొసగిరి. యుద్ధము జరుగుచుండిన గత మూడుసంవత్సరములందును కరెన్సీ నోట్లలో 40 కోట్ల రూపాయల విలువగల నోట్లు అధికముగ వాడబడెను. 6 కోట్ల రూపాయ నాణెములుగూడ

అధికముగ వాడబడెను. సాధారణ స్థితులలోనే ఈ యభివృద్ధివలన సరుకుల ఖరీదులు హెచ్చి వర్తకమునకు భంగపాటు గలిగియుండవలసినది. అనేక కారణముల వలన వర్తకవ్యాపారము విశేషముగ తగ్గుంచుండు నిక్కాలమున నాకర్షము నురింతఅధికము నుండగలదు. అందువలన నిప్పుడున్న నోట్లే ప్రస్తుతమునకు చాలునని, వారియభిప్రాయము. 42 కోట్లరూపాయల విలువగల బ్రిటిష్ షు ట్రై జ రీ బిల్లులు బ్రిటిషు దొరతమువారి కంటెగా భారతములో నిలిగావు కనుక అందు బ్రిటిషు దొరతమువారి కత్తెల్లముగ గన్నించు నీ మొత్తమువలన హిందూదేశమున కత్తెంతోపకారము గలుగ గలదు. మార్చి మూడవతేదీకి తేని యేతత్వంతావశ్యకములు ఏప్రిలు 18 వ తేదీకి సంభించి యిప్పుడు క్రమముగా జేయగోరుచున్న ఈ శాసనమును ప్రకటింపవలసి వచ్చెనో ఆ సంగతి సందర్భములను తెలుపవలసినదని వారు కోరిరి.

మా పండిత మదనమోహన మోహనగారు వైశిష్ట్యమును బలపరచుచు ప్రస్తుత స్థితిగతులనుబట్టి క్రొత్తనోట్లను ప్రవేశ పెట్టుటలో నతిజాగరూకతతో ప్రవర్తింప వలయుననిరి. అయిదు రూపాయల నోట్లను పదిరూపాయల నోట్లను అభివృద్ధి జేసిన నిప్పుటి యిబ్బంది తొలగజాలదా యని వారు నూచించిరి.

జాగరూకతనుగూర్చి మేయరుగారు వారితో నేకీభవించుచు శర్మగారి అభిప్రాయముల ప్రస్తుతములనిరి. క్రొత్తనోట్లకు దాపుగ తగినంత నాణెములవెండి యుండును గనుకను, బంగారము వెనుక బంగారమంతటి విలువగల బ్రిటిషు ట్రైజరీబిల్లులుండును గనుకను క్రొత్తనోట్లధికముగ నుపయోగించుట వలన నేమియు భయపడ నవసరములేదని వారు పలికిరి.

పిన్కెట బిల్లు గజెట్టులో ప్రకటింపబడుట కనుసంతింపబడెను.

సర్ జార్జి బార్నిసు గారు బ్రిటిషు ఇండియాలో రిజిస్టరు చేయబడిన ఓడలను మార్చకూడదని యొక చట్టము ప్రవేశ పెట్టి ఇదికేవలము యుద్ధకాల శాసన మనియు, భారతీయ శాసనములను ఆంగ్లేయ శాసనములతో సమముగ నుంచుటకును ప్రవేశ పెట్టిరి.

వై వివరించిన చట్టము నందలి బ్రిటిషు పౌరులను మాట భారతీయులకు గూడ వర్తింపరా యని మోహనగారుడిగిరి. అవునని ప్రత్యుత్తర మిచ్చుబడెను.

అనంతరము బిల్లును గజెట్టులో ప్రకటించుట కనుజ్ఞ యొసగ బడెను.

వడ్డీ చట్టము.

చిట్టచివరను సర్ విలియము విస్సెంటు గారు వడ్డీ చట్టమును ప్రవేశ పెట్టిరి. ఇందునుగూర్చి యొక శాసనము చేయుటకు 1855 వ సంవత్సరములో నాలోచింప బడెను. 1889 వ సం॥లో ఇందునుగూర్చి చిట్టచివర నిబంధనము కాసింపబడెను. కొన్ని కొన్ని అసందర్భపు కేసులలో అత్యుమితముగ నుండు వడ్డీని తగు మైన న రి లి ని త గ్గి యు న టు ల కోర్టుల కధికార మీయవలయునని 1206 వ సంవత్సరములో న్యాయమూర్తి మిత్రాగారును, వారితో పని చేయు న్యాయమూర్తులు నలుగురును అభిప్రాయము నిచ్చి యుండిరి. కాని అట్టి శాసనము జేయుటకు తగిన సమయము కాదని దొరతమువారు రప్పణూరకుండిరి. సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభలో దీనిని గూర్చి మా క్యాబీగులముగారు చర్చించియుండిరి. నంగదేశపు ఎద్యోకేటు జనరలుగారుగూడ వడ్డీధికముగ వెరిగి పోవుచున్నవని అభిప్రాయ మిచ్చిరి. వెంటనే యీ యాపదకు తగ్గింపవలెనని స్థానిక దొరతమువారు కోరబడిరి. ఇట్టి స్థితివలన నైతికముగ హానిసంభవించుటయె గాక రాజకీయముగ అనర్థకము వాటిల్లగలదు. ఈ దురభ్యాసము బ్రిటిషు పరిపాలనమున పెద్దకళికముగ నున్నదని జర్మనీ వారు చెప్పియుండిరి. దీని ప్రవేశ పెట్టుటలో సర్ శంకర నాయుడుగూడ నాకమిత సహాయము సేసెనని నాయభిప్రాయముతో నేకీభవించిరి. ఈ కేసుగు నుమూలించుటకు మూడు మార్గములున్నవి. (1) వడ్డీరేటులను నియమించు పద్ధతిని పెట్టుట (2) వడ్డీయెన్నటికిని అరలును మించకూడదను “దండూపత్” నూత్రముల ననుసరించి కొన్ని పద్ధతుల కాసింపుట (3) ఋణదాతకును, ఋణాస్థునకునుగల ఒడంబడికలను పూర్తిగ విడుదలచి తమకున్యాయముగ నున్నదనితోచు విధమున అరలు సామ్యము కృత్యంతో నిచ్చునటుల నియమించుటకు కొద్దివారికి తగిన అధికారముల నొసగుట. దీనివలన న్యాయముగ బదులిచ్చు ఋణదాత భయపడ నక్కరలేదని విస్సెంటు గారు చెప్పిరి. చాక్ర గు సాత్రా గారు దానినామోదించుచు శాసనము ఇంకను కఠినముగ నుండవలెనని విచారించుచున్నామనిరి దీనినిగూర్చి జరుగబోవువివాదము 12 వ తేదీ వర కాపివేయబడెను.

స్థానికవార్తలు

దేనిమిషము పరన మందిరము :— ఎఫ్ షెచరుగారు పరన మందిరమున నేటి సాయంకాలము 6 గంటలకు 'వర్తకమునందు సంఘభావమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.' ఆర్తరు దేవినుగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

శ్రీయదుకుల మహాసంఘము:— ఈ సెప్టెంబరు నెల 9వ తేదీ ఆదివారము ఉదయం 7-గంటలకు వైగా తిరువళ్ళిక్కేలి వీరగాఢున మొదటివిధి 69-వ కవాటసంఖ్య గల గృహమునందు శ్రీయదుకుల మహాసంఘముయొక్క 8-వ కూటము కూడును.

బుధవారపుల్ల బుల్లు, తిరువళ్ళిక్కేలి:— క్షణ ప్రధమ వార్షికోత్సవము వెంకటేశ్వరస్వామివీధిలో కలెలు చుందిరమున ఈనెల 8-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 8 1/2 గంటలకు జరుపబడును. వి. వి. శ్రీనివాసయ్యగారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

తిరువళ్ళిక్కేలి సంగీతశాల సందనారు చరిత్రము:— తిరువళ్ళిక్కేలి వేంటూచలము నెట్టివిధి నెం 1 రు గృహమున ఈనెల 9-వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము నాలుగుగంటలకు శ్రీమతి సరస్వతీ బాయిగారు సందనారు చరిత్రమునుగూర్చి కాలక్షేపమును చేసెదరు.

దేవాంగసభ :— ఈనెల 9-వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ప్రాతఃకాలపేట బసవయ్య వీధి, 26-వ నెంబరు గృహమునందు సభ జరుగును. అందు దేవాంగసమాజమును స్థాపించుటకై ఇది వరకుచేసిన ప్రయత్నములను ఇప్పుడు చేయుచున్నదేనివిషయం విషయమును వెల్లడి చేయబడును.

దేశీయవార్తన సమాజము:— ఈ నెల 9 వ తేదీ ఆదివారము సా. 8 గంటలపెంబరులో శాశువాచారి వీధి 15 నెం. భవనమున సెకన ప్రాధానసభ జరుగును. చి. కృష్ణమూర్తిరావుగారు తెనుగున ప్రాధాన సుల్పయరు. టి. కె. శ్రీనివాసరావుగారు ద్రవిడభాషయందు "భక్తుల గొప్పతనము" అను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

పాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయుల సమావేశము:— చెన్నపురిలో ఆక్టోబరు నెల 20-వ తేదీనియీ సమావేశము జరుపబడును. మా. స్టోనుగారు సమావేశమును తెరచెదరు. ఇట్టి సమావేశము యేర్పరపబడుట రాజధానియంతకు నేగాక హిందూదేశమున కంతయు ఇదియే ప్రారంభమగుటచే వెక్కువారతలాల ప్రధానోపాధ్యాయులు సభ నలంకరించెదరని తలంప బడుచున్నది.

సంగీతసభ:— మైలాపురమునందు, మాధవభాగ అను పేరిట సెప్టెంబరు మహారాజుగారి పేరి నారాయణమూర్తిగారి భవనమునందు సెప్టెంబరు 9 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5-30 నుండి 8-30 వరకు సంగీత సభ జరుగును. గుంటూరు వాస్తవ్యులగు పురాణం కనకయ్యశాస్త్రిగారు గాత్రము, చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు పరూరి సుందరం అయ్యగారు ఫిడెలు, కె. కృష్ణఅయ్యగారు నృత్యంను, ఆంధ్రులు దయచేయ ప్రార్థితులు.

శ్రీగోపాలకృష్ణ సంగీతసభ:— శ్రీనియంతి దినమున ప్రాంతం విశోదము తియి నెట్టివిధి 130-వ గృహమున జరుగును. ప్రా. సెనరు సంతోషరావుగారి మురళీగానమును విద్యా మాధవము సుబ్బయ్యగారి ఫిడెలు వాద్యమును వేణు సుజితగారి నృత్యంధ్వనమును ఈనెల 8-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు జరుగును. ఈ సభకు రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామావుగా రధ్యక్షులు ఎన్. ముత్తస్వామయ్యగారు కార్యదర్శి. కేసు ఆకాలు 12-8-6 పిల్లలకు ఆకాలు 4.

నేటి వాతావరణము:— నిన్నటినియు బంగాళాఖాతమున కుత్తరభాగమున నుండిన అల్పిల్లు వాయుభావముగల ప్రదేశము సముద్రమున వదిలి వాయవ్యదిశగా భూము

మీదికి బోయినది. వాయువు ఇంచుమించుగా నంతటను పశ్చిమముభమున నైనను, వాయువు వైపున దిశలనైనను వీచుచున్నది. బంగాళాఖాతమున కుత్తరభాగమునందు వాయువు ప్రచండముగా వీచుచున్నది. కర్ణాటకమునందు సుభ్యజిల్లా లలోను కొంత తీవ్రమగును. కాని ఇతర ప్రదేశములందు వాయుత్వీవ్రత ప్రస్తుత కాలస్థితులకు కొంచెము మించుచున్నది అంత అధికముగ లేదు. ఈయనయము కాగ్వాగు, పునుకోట కోటలయందు మాత్రమే వాయుచలన మతిశయముగా నుండినది. కర్ణాటకమునందు తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు సుభ్యమోష్ణము తక్కువగ నున్నది. ఉత్తరసర్కారులందు పగటియుష్ణమును రాత్రియుష్ణమును చాలతక్కువ. సామాన్యముగా నంతటను ఉష్ణము సాధారణస్థితి నున్నది. ఉత్తరసర్కారులందు మాత్రము 78 నుండి 80 1/2 డిగ్రీలవఱకును నెల్లూరునందు 80 డిగ్రీలును, తూర్పు తీరమున 91 నుండి 95 వఱకును కర్ణాటకమునందు 89 నుండి 92 వఱకును ఉష్ణముగలదు. దత్తయండలము లందత్వీధికోష్ణము 89 డిగ్రీలు తూర్పుతీరమునందు మేఘములు కొంచెము తగ్గినను ఉత్తరసర్కారులందు దట్టముగ గలవు. ఇతర ప్రదేశములందు దట్టములగు మేఘములు గలవు ఉత్తర సర్కారులకు పశ్చిమ తీరమునందును, విశేషముగ కర్నాటకమున వాతేయ కాశీనాథ గుంటూరు, గూడలూరు, బొంబాయి లందు ఇంచుమించుగా 1 అం. మును బందరునందు 1/2 అం. చును, కూర్గనందు 2 1/2 అం. మును, పశ్చిమ తీరమునందంతటను 1 నుండి 1 1/2 అం. వఱకు కురిసినది. దత్తయండలములందును కర్ణాటకమునందును సామాన్యవృష్టి కురిసెను.

విక్టోరియా మోమా హాస్పిటాలు. నాల్గవ వందలపట్టిక. మహమ్మదు మహాసాసేటుగారు చెన్నపురి 5 గురులో గులరు రు 250 లు ఎన్. ఆర్ అయ్యగారు కలకత్తా 2 రు కోగులరు రు 144 లు సావేయమమ్మదు ఇల్లపింగారు చెన్నపురి 1 రోగికి రు 72 లు. వి. సూర్యారావుగారు చెన్నపురి, రోగికి రు. 72 లు రు 72 ల నిచ్చిన ఒక రోగికి ఒక సంవత్సరమువరకు బసయ నాహారము నిచ్చి చికిత్స చేయ వీలగును. రు 2100 లు ఇచ్చినచో ఒకరోగికి శాశ్వతముగ నై సా క ర్య ము లు క లి గిం ప వీలగును. ఈ సంవత్సరము 5000 లు లెక్కున పడు నట్లున్నదిగాన ధార్మికులు సహాయము చేయ ప్రార్థితులని గొ. కార్యదర్శి జి. ఏ. నటేశుగారు ప్రకటించిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు నైకుల వత్తయుల సరఫరా గృహమునుండి కావలి వారు ఎత్తుకొనివచ్చిన చొక్కాయలు కిత్త నారబట్టలు మున్నగువానిని ఇ. డి. స్మిత్తుగారు కొనినారనియు, వారై నైనికోవ్యగులకు అనుమానము కలిగి పోలీసువారితోగూడ స్మిత్తుగారి నాపును సోదాచేయగ అందు సోయిన బట్టలన్నియు దొరికినందున స్మిత్తుగారిపై కేసుచేయబడెననియు ఇది వఱకు ప్రాయబడినది. కేసు విచారణ మొన్నటి దినమున (5-9-17) ముగింపబడినది. స్మిత్తుగారిపై కేసు మోపబడి ఆయన కొక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

టి. యలరాజులు సెట్టి, వి. కణ్ణున సెట్టి అను వారిద్దరు చిన్నకం పెనీవారికి చిల్లరసామానులు సరఫరా చేయుటకు కంప్రాప్తదారులుగ నుండిరి. వచ్చినలాభములో సగము పాలు పంచివేట్టవలసినద్యు నని కణ్ణున సెట్టి చితాతపరా పుస్తకములను చించివేసెను. యలరాజులు సెట్టి వాటాదారులపై కేసు చేసెను. కేసువిచారణ జరుగుచున్నది.

ఎవైరసురు ఇబ్బలీనారు ఖాళీచేయుట ఏకైకము:— సెప్టెంబరు 6:— హాలికు ప్రదేశమున ఖాళీ చేయవలసినదని ఎవైరసులో నున్న సర్వేసానికి ఉత్తరు వియబడెను. అక్కడకు మిదివరకే జనీనాను వదిలి పోయినది.

జర్మను స్వీసునారి ఒడంబడిక. మైసూ, సెప్టెంబరు 5:— జర్మను స్వీసుల ఒడంబడిక దృఢపరచబడినది. దీనిచేసి స్విట్జరులాండునకు నెల 1కి 200 వేల టన్నుల రాక్షసవొడ్డు 19 వేల టన్నుల ఉక్కుగాను, మరికొన్ని పదార్థములను సెగునతి చేయుటకు జర్మను లంగిక రించిరి. నెల 1-కి రాక్షసవొడ్డు నిమిత్తము స్విట్జరులాండు నారు 800,000 పౌనుల హాసపడును; 10 వేల పశువులను జర్మ నాకల కెగునతి చేసెదరు.

రాజప్రతినిధిగారి యుపన్యాసమును గూర్చి పత్రికాభిప్రాయములు

నిర్బంధావాసుల విమోచనమును గూర్చి ఇంగ్లీషువక్త పత్రిక చాల ఖేదపడుచున్నది. వర్తమానమున అక్రమాండోళ నము జరుగుచుండ దొరతనమువారి నిర్బంధావాసులను విడుదల చేయదలండుట వాస్తవముగ దొరతనమువారి దౌర్బల్యమని నుడువదగును. ఇప్పుడు జేయబడిన వాగ్దానమే గనుక నిజయినదో అనిబెసంట్లయ్య ఆయనయనుచులనే గాకుండగ ఇదివరలో నిబంధనలలో నుంచబడిన వారును ఘాతుక కార్యములయందు జోక్యము కలదని యామానించబడినవారు కూడ ఇప్పుడు విడుదల జేయబడుట తటస్థించును. వీరి నందరిని విడుదల జేయవలసినదేనా? దొరతనమువారు వీరిని విడుదల జేయబడదని మేము నమ్ముచున్నారము. వీరినే గనుక విడుదల జేసినచో పూర్వపు ఆరాజకీయ స్థితి గతులు మరల గలుగును. సంస్కరణములను జేయుట కెట్టి యవకాశమున బాలదు.

బెంగాలీ పత్రిక ఇల్లువాక్రమ్యు చున్నది. సర్దబ్జూ విక్సెంటు గారి ప్రత్యుత్తరమును రాజప్రతినిధి గారి సమాధానపు నూచలును దేశమున కంతయు శాంతిదాయకముగ కాన్పించుచున్నవి. కష్టములను తొలగించుటకు ఇయ్యది సంతృప్తికరమగు మాగ్గము. అనిబెసెంటుయ్యము ఆమె యనుచరులును ఇదివర కెన్నడును అక్రమాండోళనమున ప్రవర్తించి ఎఱుంగరు. ముందెన్నడును కూడ వీరట్టి కార్యములకు గడంగ బాలరు.

పూర్వము భారతీయుల ఆశయములను గూర్చి ఇండియా కార్యదర్శిగారు తెలియజేసిన దానికిని వర్తమానమున రాజప్రతినిధిగారి సంగీత ఉపన్యాసమునకు బొంబయి క్రానికలు పత్రిక తారతమ్య ముచుచున్నది. వెంటండు ప్రభువు సర్ మైకేలు ఓడ్యయరు రోనాల్డుపే ప్రభువుగారి ప్రకటనముల కంటె రాజప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము చాల సంతృప్తికరముగ నున్నది. పూర్వము రాజప్రతినిధిగారు ప్రభయమున తెలియజేసిన దానికంటె ప్రస్తుతమున ఇచ్చిన ఉపన్యాసము ఎక్కువ సంతోష దాయకముగ నున్నది. రాజప్రతినిధిగారు మన మనుకొన ప్రకారము తమ కర్తవ్యము నాచరించిరి. అనిబెసెంటుయ్య, ఆమె యనుచరులను విడుదల జేయుదని మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి ఇండియా దొరతనమువారు సిఫార్సు చేయుటచే మనమందఱ సంఘటింప నవసరములేను. తా మొంర్సెవ తప్పిదమును సవరించుకొనుటకు ఇండియా దొరతనమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

కామలబాధనుండి తప్పించుకొనుట.— సింహళము కోటలో బ్రష్టులుహోటలు కెదురుగనుండిన వృక్షములపై వేల కొలదికామలు గూండ్లను కట్టుకొని వానియందు నివసించుచుండెను. అచ్చట ప్రజలకు ఎడతెగని కామల ఆరుపులచేతను, వాని దొంగబుద్ధి చేతను విస్తారము బాధలు గుచుండుటచే మ్యూనిసిపాలిటీ వారాకృత్యములను నరికించివారు. తెలిగ్రాపు ఆఫీసుముందట నీడకొఱకు నాటబడిన వృక్షములు సహితము నరికివేయబడెను.

United Provinces Brutal Murder at Mussoree. A European Lady Victim. ALLAHABAD, September 6. A brutal murder of a European lady is reported to have just taken place at Mussoree. The victim was Mrs. Mathew, a widowed lady living at St. Clare. It is stated she heard a knock at the door at night on the 1st instant. Her sister, Miss. Hollingberry, opened it, and saw an Indian who said he had a letter for her. The man forced his way into the house. Miss. Hollingberry ran out for help, but when she returned she found her sister lying dead in the bedroom with her head battered, apparently with a stick. No clue has yet been discovered as to the motive or the identity of the murderer.

South India "City of Athens Disaster." Bombay Passengers to Arrive in Colombo. COLOMBO, September 6. Bombay passengers abroad the "City of Athens" (see Reuter's September 4th) are due to arrive shortly in Colombo, where they will entrain for Bombay.

CONTINUED FROM PAGE 12b Mrs. Besant can now attend the congress and preside over its deliberations with all added glory of a conqueror before whom Simla and Whitehall alike tremble. The amnesty while the struggle is still in being is an admission of weakness which encourages the disaffected to persist in the hope of granting their desire. In no other light than this can the Government's action be viewed. The step is a disastrous one in offering the release on any conditions whatever to Mrs. Besant and her co-workers.

బ్రాహ్మణులు - పంచములు.

పత్రికాధిపతులకు శ్రమయియున్న వారు బ్రాహ్మణ్యము గాను, గాని ఆంధ్ర ప్రకాశికయొక్క ఆనాలోచిత వ్రాతలన్నియు వ్యక్తం చేసినది గాను. ఆగష్టు నెల 31 తేదీ తన సంపాదకీయములలో "సుబ్రహ్మణ్య పంచము సంపాదకు"ను కీర్తిక క్రింద వ్రాసిన విషయము, అపూర్వమై, అచింత్యమై, అవిశ్వేష నీయమై యున్నదనటతో నతిశయోక్తిలేదు. దానిని జదివిన వర్తమానమున్నది. క్రియంత 50 సుబ్రహ్మణ్య యోగ్ గారి లేఖన విమర్శించుటకు పూర్వము వారితో యొక్క నిర్మలమైన తత్వమును గూడ ప్రకటించి యుండిన పాఠకులకు నిజానిజముల వాగయటకు హేతువై యుండును గాని అట్లు చేసిన పుణ్యమున బోయినవారు గారు గాని నిక్కము నిరూపింప సాధ్యము గానున్నది. బ్రాహ్మణ్యేతరుల యందు ముఖ్యముగా నిర్మలముల ఆలోచనలకు బ్రాహ్మణులే కారకులని పదే పదే ప్రకాశిక ప్రకటించుట గాక వీని యందును ఆవాదమునే ధీర పరచినది. ప్రాచీన కాలమున మన యభివృద్ధికి బ్రాహ్మణులేయి అట్లు పడినో గాని ప్రస్తుతము 150 ఏండ్లు ఆనగా కవి అస్తమింపని యాయుధుడైన సామ్రాజ్యమును పరిపాలించు యు ఆంగ్లకొలలు రాజ్యమునకు వచ్చినది మొదలు బ్రాహ్మణులకును, మనకును సమానభావ్యతల కేర్పరచినది దానిని గలిగించి ప్రోత్సహ పరచుటయే గాక మీరు మిక్కిలి నిర్మలములకు ముఖ్యముగా వేతనములిచ్చుచున్నారని తలచుచున్నది. మిక్కిలిగా దయ చేయుచున్నారా! మనము కష్టపడి చదువక మనచేతిలోని కాలమును వృథా చేసికొని త్రొక్కుట, నాదమాడుట మొదలగు సప్త కర్మనముల కాలమును వృథాచి బ్రాహ్మణుల నన్యాయముగా దూకుట వ్యాసుని తోచుచున్నదా? ఈ యభివృద్ధియులకు నూడ వారే యుత్తరవాదులను సాహసించగలరా? ఒక జేత 50 సుబ్రహ్మణ్య యోగ్ గారు ఆగష్టు నగరవాసులై పంచముల మీనధీనిని బరకంపక పోయినను, నేను పట్టణాధిపతి వై నందున నను ముఖ్యముగా వ్యవసాయమే వృత్తి గాక అనాదన గుట చేత ను ప్రకాశికాధిపతులకున్న నెక్కుడు గ వారిధితి నెరుగుదునని చెప్పి సాహసించగలను. ప్రకాశిక వారిదని వ్రాసినకష్టములు వారకున్నమాట వాస్తవముగాని యది ఎవరి వల్ల గలిగినవో యోచించుట కర్తవ్యము. అచ్చము బ్రాహ్మణులే నిరసించు ఆగ్రహము తెన్నియోలేవు, గాని యాకష్టము లన్నియు కేవలము బ్రాహ్మణేతరులే నిరసించు పల్లెలలోనే పంచము లనుభవించుచున్నారట నిర్వచనాంతము. ఇదిగాక ప్రత్యేకముగా బ్రాహ్మణేతరులవలననే వాటిగలుగు కష్టములు పుట్టినవి కలవు. వారిపనికి తగినంతగాని నిర్వహించుట, తక్కువ పాత్రలతో గొల్చి వాటికి ధాన్య సుప్రతిష్ఠి పెట్టెనాత్రలతో బాబట్టుకొనుట, భరించరాని వడ్డీతో ఆహ్వానించి కొన్ని దినములకు వారిపితృతమకు సామ్రాజ్య వశపరచు కొనుట, వెట్టికొనినగా కులీలేకనే వారిని భయపెట్టి పనులచేయించు కొనుట, మీరు మిక్కిలి ఎవరైన పోవకాదుమనే వారి కొక కొక రాత్రిపాకలాలను స్థాపించిన "చదివినవారు మనముచే నెదురు ఆసహ్యములతో బడిగి పనిచేయకను" కలంపుతో దానిని భంగపరచుట మొదలగు నెన్నియో సహించరాని బాధలు బెట్టి వారిని పీడించుచున్నారను. బ్రాహ్మణులు వారిని దగ్గరకు గానివ్వకపోవుట, నూలితో నిష్ఠూర్ణాక్షణాని నివృత్తుండుట, చదువుకొన నివృత్తుండుట మొదలగు స్వల్పసంకతులు చేయుచున్నారే గాని మనవలె వారి జీవనాధానముల యెడ మన్ని పోయింతురు. ముఖ్యముగా నిర్మలజాతుల యభివృద్ధికి భంగకరమైన బ్రాహ్మణేతరుల మగు మనమేయనిన సంఘటిత మేమియులేదు. వారియభివృద్ధియే వ్యవసాయాభివృద్ధి. ఏ గ్రామములో గాని వారు లేనిచో ఏ పనియు జరుగ నేరదు. వారలను సమస్తూరము, లనుభవించు మనమే వారిని హింసించుచు మనదోషములు నుర్రెముకరులపై మోపుట మిగుల సంతాపకరము. "గురింజ తన నలుపు తాను బోల్చుకొనలేద" ని నల్లున్నది. ఇక ప్రకాశిక పత్రిక పంచములయందు ఆవ్యాజాదుగు కరుణను ప్రకరింపజేయుట సుహృదమామే గాని యొక బ్రాహ్మణుల దూషించుటలో స్పృహింపక బ్రాహ్మణేతర సోదరులొనర్చు దుండగములను గూర్చిగూడ నుండలించు యుండినాగు. మొన్న మొన్ననే కైప్రప కళాశాలాధి కారులు దానికి సంబంధించిన కైల్ సెన్ హాలులో కైప్రపులనుగూడ కేర్పరచుకొని యున్నా

రని తెలిసి అట్లు చేయుట నీతిగాదనియు, అవ్యక్తమనియు కలవరపడి సంపాదకీయములలో మొరబెట్టిన ప్రకాశిక యానామ పంచములకు ధర్మమి వ్యవహారముల మాపింపుచున్నది. అప్పుడెక్కడకు బోయెనో యీ పోషకే పొందిత్యము. ముందునను పంచములతోగలసి, పంక్తిభోజనాదు లొనరించి, సుబంధ భాంధవ్యము లొనరించిన మీదగదా మనకున్న నెన్నియో రెల్లువృద్ధి యందున్న బ్రాహ్మణులు మనలను తేర్చుకొనుటయు అట్లు నై నిర్మలజాతుల జేరేయుట గలుగకలెను. మనమనలంబరించి వారిగోరుట ఏటిసితి? తీరివిషయమై బ్రాహ్మణేతర నామకులెంతవరకు ముగ్ధులవలెనో ముందు బోకమును ప్రకటించుకొని తరువాత బ్రాహ్మణ మామనా భూమిస్థులనుక యీవ్యాసమును ప్రకటించి యుండిన బాసాకును, ఇక మన ప్రభుత్వమునా మన మనముతోగతి కంతవరకు సమాజానులో యోచించుము. తీరివిషయమై అనుచు గారు వ్రాసినదానిలో కొంతవరకైన సత్యములేక పోలేదు నిర్బంధ ప్రారంభోచిత విద్య మనకు ప్రసాదించి యుండి ఎవరికి బాధయు? కాసనమున్ను లేవన్న బ్రాహ్మణులేమా ఆందరు చదువుచున్నారా ఇక సోమరులకు బ్రాహ్మణేతరులకు ముఖ్యముగా నిర్మలజాతులకుగా యిది తరణోపాయము. బ్రాహ్మణులయ్యును, మానసియులగు గోసాల కృష్ణగోపలేగారును, బయ్య నరసింహేశ్వరశర్మ గారును తీరివిషయమై కాసనవిద్యారాంభలలో గొప్పగా ప్రయత్నించి విఫలమనోరథులైరి గదా! నరయభివృద్ధికి ప్రోత్సహింప మనప్రభువులు తీరిని నిరాకరింప గారణమేమి? సానధానముగా యోచింపుడు. ప్రజాప్రభుత్వములనడిగగాని జేతనన నిర్బంధ విద్యగలుగుటకు వీలుండదు. విద్యగల్గినగాని జేతనన తోడివారితో కులకూకలేదు.

జీవక యితరులను దూషింపుచు కలహములకు కాలు ద్రవ్యక మనజేతములోగల 80 కోట్ల భారతీయులనును పురోభివృద్ధికిమూలాధారమగు స్వరాజ్యమునకడ్డకులకకాభాషేద వివక్షితలేక ఏకమనస్సుతో ఆందరముకలసి పనిచేసిన మనము త్వరలో గవ్యస్థానముజేరుదుము. లేనియడల మనగతి యధోగతియే.

పాఠకా పట్టాభిరామా రెడ్డి.

నాగపట్టణమునందు జరుపబడిన 10-వ జిల్లా సమావేశము:—సమావేశపు కమిటీవారు గత సంతకర్మము సెప్టెంబరు మాసములో సమావేశమై జమాఖర్చులను చూచిరి. ఖర్చులు పోగా 600 ల రూ॥ మిగిలినట్లు తేలెను. ఈ సంతకర్మము గత ఆగష్టు నెల 22-వ తేదీని జరుపబడిన కమిటీవారి సమావేశములో మిగిలిన 600 ల రూ॥ లను యీ క్రింది విధముగ వ్యయపఱచుటకు నిశ్చయింప బడినది. నాగపట్టణము పుస్తక భాండాగారము వారికిని పతనయందరము వారికిని 50 రూ॥ లు ఇచ్చుటకును, 25 రూ॥ లు బెసంటిన్సుగారి నిధికి పంపుటకును 25 రూ॥ స్థానిక హోమయూలు లీగువారి కిచ్చుటకును కంజాపూరు జిల్లా సమావేశపు స్టాండింగు కమిటీవారికి 15 రూ॥ లు యిచ్చుటకును, 500 లతో నగరమును దృఢపతక భాండాగారమును తెరచుటకును నిశ్చయింప బడినది.

ఆదిపచ్చికాస లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0	
కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 3-0-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1-కి 2-0-0
రసభస్మము	తులం 1-కి 0-10-0
పచ్చకస్తూరి	" " 2-0-0
తెలసరసము!	ఫలసాధికము!!

అ మృతాంజనము.

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపడము.

చక్కని డబ్బీతో సహా 1-కి 1-0-0

తెలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల భారదోలును. వాయువ్యపొట్ల పోగొడును.

మోహిని తైలము:—స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు జేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0

అమృతాంజనముడిపో, బొంబాయి అండ్ చంద్రాను.

వృత్తాంతము

ఒక కాలిపోవుట:—కొలంబోలో సుమారు 10,15 దినముల క్రితము హాస్పిటల్ కుండిన యొక యోవమును చుట్టడిన సాయుసిపాలు నేడెక్కి యుండి తురకు ఒకనే కాలివడి. చుట్టలచే కేరీగములు కాలిక వాని నిర్దరిని వెంట నే వైద్యశాలయందుంచిరి. అందు ఒకడు గత శుక్రవారమున మరణించెను.

మరణము:—గాయి బ్రద్రీవాను బహుదూరుయూకై గారు కలకత్తాలో గత సోమవారమున కైక్కిరైతిరి. వీరు జేతచక్రము సంబంధించిన నగలును సువర్ణరూపి 7 వ ఎడ్వర్డు చక్రవర్తిగారు హిందూదేశమునకు విచ్చేసినపుడు వారికి ఆ నగలును కనుపరచిరి. జేవాలములును కొన్ని భర్తాపాతాలలను ధర్మశాలలను వీరు వంగదేశమున చాలభాగము నతకు పోషించిరి.

కాలిపోవుట:—కలకత్తాలో గత సోమవారము రాత్రి దీవమునొద్ద నానుకొనుచుండిన 9 సంవత్సరముల చాలు నిన్నెలాంతరు పడి నానిబట్టులు అంటుకొనెను. వస్త్రములు పూర్తిగ తీసివేయునప్పటికా బానిసి కేరీగము చాల భాగము కాలిపోవుటచే వాని తల్లిదండ్రులు వానిని వైద్యశాలయందుంచిరి. పగిలిన చిన్నిముక్కులురెండు వానిచేతివ్రేళ్ళవైపడి ప్రేళ్లు తెగిపోయినట్లు తెలియుచున్నది.

గవర్నరుగారి మోటారును ఆపివేయుట:—కలకత్తాలో గత సోమవారమున గవర్నరుగారు మోటారుబండిలో బోవుచుండగ రామ్ నారాయణుని అను నొకడు తనబండిని గవర్నరుగారి బండికెదురుగ తోలుకొని వచ్చుచుండెను వారి బండిని ఒక ప్రక్కకు తీసికొనిపోమన్ను పోలీసువారు యెంత చెప్పినను వారు నిల్గక్షమెట్టుటచే తుదకు గవర్నరుగారే తమబండిని ఆపవలసినవైనను, గవర్నరుగారు ఆఫలమును విడిచిన తరువాత బండినానిపై పోలీసువారు కేసుచేసిరి. కేసు విచారణ ముగిసెను. వెరుకబండివానికి 20 రూపాయలు జూల్కా నా విధింపబడెను.

వంతెనవైపుండి నదిలోనికి బడుట:—కొలంబోలో నొక సింగాలిజాతి ముట్టవాను విట్టోరియా వంతెనక్రింద ప్రవహించునదిలో స్నానము చేయునతని వంతెనవైపుండి యాలో చించుచు పరాకున ఒకకాలు క్రిందకుజాపి సుమారు 20 అడుగుల యెత్తునుండి నీటిలోనికి బడెను. పడుటలో అతడొక నూడియైన గాయపై పడుటచే తలకు కన్నముపడెను. బాలుడు నీటిలో పగుటతోడనే కొంతకుండి నదిలోనికి దుమికి! వానిని రక్షించిరి. వానికి తగిలిన గాయముగుండ రక్తము ప్రవహించుచుండుటచే వానిని వారు వైద్యశాలకు పీసికొనివెల్లిరి.

మోహము:—కలకత్తా నివాసులగు ఏ. సి. గుప్తయును అతని భార్యయును సెట్టిచుకొని సుతిగారియొద్దను బోయి తమ కొక ముగ్రాక్షరకాలగలదరియు, వానికి వాటా వారు గానలే ననియు చెప్పిరి. భార్యగర్భవలను నమ్మి సెట్టిచుకొని సుతిగారు వారిచేతికి తమ వాటాక్రింద రెండువేలరూపాయలను ఇచ్చిరి. రూపాయలు పుచ్చుకొనినది లగామకు ఏ సి గుప్తగారు గాని, వారి భార్యగారి సెట్టిచుకొని సుతిగారి ఆశపడండున ఆమె వారిరువురవైనను మేలస్త్రీలుగా గామొద్ద కేసుచేరినది. గుప్తగారికి 3 రూపాయల కత్తికత్తియు, వారి భార్యకు 200 రూ॥లు జూల్కానా యు కిక్కి విధింపబడెను.

దనాపేక్షతో హత్య గానిండుట:—అప్పగ విత్త పూరుకోట్టులో నొక గృహమును మనోర ఆన వంగదేశపు శ్రీమంజీరిగ నిరసించుచుండెను. ఆమెకేరీగముపై నాల నగలును సెట్టెలలో విస్తారముగ రూపాయలును ఉండుటచే వాటిని యెట్టునున అపహరింపవలచి కొంతకుండి హంతకులు గత శనివారము రాత్రి ఆమెయింట ప్రవేశించిరి. ఆమె కేజేయగుండ నోటితో గుడ్డలుకుక్కి ఆమెను చంపివేసిరి. పిదప ఆమె శరీరముపైగల నగలును, సెట్టెలలోని భనమును చే బట్టుకొని హంతకులు పారిపోయిరి. మరునాడు ఆదివారమున పోలీసు వారి కీ సంగతి తెలిసి వారు దొంగలొరకు వెతుకుచుండగ జోగింద్ర అను నతిశు పట్టుబడెను. మిగిలిన వారింకను దొరకలేదు.

ఇటీవలి తంత్రీవార్తలు

గోల్కొండ సంస్కరణ విధానము.

తైయ్యపత్రిక విమర్శన.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—తైయ్యపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. కొంతమంది భారతీయ రాజ్యాంగవేత్తలు గోల్కొండ సంస్కరణ విధానమును ఆక్షేపించుచున్నారు. గోల్కొండ విధానములను ఖండించుచున్నారు. కాని ఇది కనుగొనబడినది. దీర్ఘాలోచనచేసి గోల్కొండ ఆ విధానమును ప్రకటించిరి. గోల్కొండపును తీసివదియున్నచో తమ యభిప్రాయములను ముచ్చటగా తెలియజేసిన వైన ఆనందో వారిని అగౌరవ పరచుటయే గాని వేరొకటి గాదు. గోల్కొండ మంత్రకాలమును రాజకీయ స్థితిగతు లెట్లున్నవో యిప్పుడుగూడ అట్లే యున్నది. ఇప్పటికిని అప్పటికిని భేదమేమిదు:—గోల్కొండ వంటి విశేష కనంతు లగు రాజకీయనాయకులు లేకుండుటచే ప్రజలు తప్పుదారులను బట్టి మెలగుచున్నారు. అంతయుగాని వేరుగాదు.

స్కార్బరో ఫిరంగిములకు జలాంతర్గామిరాక.

వివరములు.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—స్కార్బరో పురమునకు రెండుమైళ్లదూరమున నొకయంతర్గామి సాయంకాలమున వచ్చి పురమునై నన్నిగోళము ప్రయోగించెను. సముద్రతీరమున నిండ ప్రేక్షకులు క్రొక్కరిని యుండిరి. 12 గోళములు తీరమునై బడినవి. పురమున ననేకమగు గోళములు పడినవి. సముద్రమెత్తనువైని. ఫిరంగులు గురిచేయబడినవి గాని అంతర్గామి కాగుండు తగిలినదియు స్పష్టముగ తెలియరాకున్నవి. కొన్ని నిమిషములలో నీయంతర్గామి ముగిసిపోయెను.

వర్తకసంఘముహాసభ

లండను, సెప్టెంబరు 6:—బ్యాంకులలో సమావేశమైన వర్తక మహాసభవారు జర్మనుల అంతర్గామిక సమర విధానమును కఠినముగ నిరసించుచు ఆంగ్లవర్తక నాకల ధైర్య సాహసముల నగింపుచు నొక తీర్మాన మొనర్పబడినది.

నోట్ల చెలామణి

ఆగత్యము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—తైయ్యపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.—లోకమున దంతటను నోట్లు వాడబడుచుండ, హిందూదేశమున నింకను నాణెములు వాడబడుచున్నవి. ఇది యే హిందూదేశపు టార్కిక చిహ్నులకు మూలకారణము. తగినంత శిక్షణ లభ్యపడక పోవునంతకాల మీచిహ్ను లొలగనేరదు. నోట్లను జారీచేసినయెడల నీయిబ్బంది తొలగును.

యుద్ధకాల సుగుంటచే వచ్చినలాభములు.

పన్ను వేయు కాసన మామోదితమగుట.

మెల్బోర్న్ సెప్టెంబరు 6:—యుద్ధమునలన కలిగిన లాభములకు పన్ను వేయుట కొక కాసనము ప్రతినిధుల సభ యందలివరలో ప్రవేశపెట్టబడినది. కాసనమునై తీవ్రమగు చర్చ వెలువడినది. తీవ్రచర్చలో నొక సభ్యుడు సభాధిపతి మునందు యావలకు పంపబడినది. తుదకు కాసన మామోదితమయ్యెను.

పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—ముందు నాలుగు సంవత్సరముల యందును ఆస్ట్రేలియా దేశమున తయారగు ప్రతి గ్యాలును మానెను ఛాడరలు దొరతనమునాగు 2½ పెన్సుల చొప్పున ఉచితముగ నొసగుదురు.

మెంపెనులో పరాసువారి ఫిరంగిదళములు

లండను, సెప్టెంబరు 6:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి. మెంపెనులో బ్యుటి - డ్యుమెస్సిలు-మెయిడి మెసిజన్ రంగమున శత్రుశక్తుల నుండి యగ్నినర్పించెను. ఫలములయందు గూడ శత్రు శక్తులు తీవ్రముగ చరించినవి. కాని పరాసు సేనలు వీటి తీవ్రత నణచి, శత్రు సేనలు 1 ముమ్మ ముట్టడింప నకాశము లేకుండ చేసెను. శత్రువుల ప్రధమపక్షి కందకములనై నన్నిగోళములు విశేషముగ మేము వేసితిమి. శత్రువులు డన్నిరై బాంబులు వేసి పోరులు కొందర గాయపరచిరి. కాని మా విమానములు శత్రు విమానకాలలు, యువపదారి వైమనులు మున్నగు ప్రదేశములయందు బాంబులవేసినవి.

కావలిపై న్యాయుల యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—ఎలూరు/బేతు తూర్పుగను, నెంటు జూలియనుకు ఆగ్నేయముగను నేటి మధ్యాహ్నము మా కావలిపై న్యాయులు పోరె నని పీట్లమాన్లు సర్ డగ్లసు హేగుగారు ప్రకటించిరి. మంగళవారము నాటిరాత్రి 3 వైద్యశాలలను శత్రువైమానికులు బాంబులతో తగులబెట్టిరి.

పొగ యోడల రాకపోకలు.

సెప్టెంబరు మూడన తేషికో అంత్యుగు వారమున 828 వర్తకనాకలు పరాసు శత్రువులయందు ప్రవేశించినవి. 743 నాకలు వెదలినవి. 1600 టన్నుల బరువునకు మైబడిన నాకలు 3, ముగిసినవి. 1600 టన్నుల బరువునకు లోనగు నాకొకటియు ముగిసినవి. ఒక పొగయోడ అంత్యుగుల బారిమండి పో పోయినది.

ఆంగ్లేయులు బాంబులను వేయుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—గత మంగళవారమున నాంగ్లేయులు శత్రువులపై బాంబుల వేసియున్నారు. సర్ డగ్లసు హేగుగారు రాయుద్ధ కార్యముల వివరముల నిపుడు తెలియజేసిరి. లెన్సనకు తూర్పుననున్న హంటెయెద్ద 24 బాంబులు వేయబడినవి. యూడెవార్డు జన్మము, కార్మియర్డు పహాన కలమున్నగు ప్రదేశములయందు గూడ బాంబులు వేయబడినవి. మంగళవారము నాటి రాత్రి వేర్వేరుచున్నచో మన తీవ్రణకాలపై నిన్ను, యుద్ధవరసలోవరమునను, ఆ నేక మగుయివదారి స్థానములపైనను బాంబులు గురియింపబడినవి.

ఆంగ్ల బెల్జియము సేనలు కలసికొనుట

శత్రువుల యోధులు

లండను, సెప్టెంబరు 6:—బెల్జియను లిల్లు ప్రకటించిరి.—ఆంగ్ల బెల్జియము సేనలు కలియుక వూర్వయు, వెరసేనలు కల్లింబ్రా దక్షిణపు గట్టునకుపోయినవి. వాంటూనడిపై నుండుశత్రుపటాలమును గతనెల 24-వతేదీ నెదిరింప నానైన్యములు దక్షిణమునకు పారిపోయినవి. ఆంగ్లపరాసు సేనలు కల్లిబ్రో ఉత్తరపు గట్టున బ్రాకాయెద్ద గలసికొనినవి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను సెప్టెంబరు 6:—మెంపెనులో ననేక భాగముల యందలి నైన్యముల వారొండొరులపై ఫిరంగులు గాల్చుకొని రని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

నాకామంత్రి తనఉద్యోగమును చాలించుకొనుట.

మెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 6:—నాకామంత్రి ఎం. తెలిపుడుగారు తమ ఉద్యోగమున పరిత్యజించిరి. విచ్చికనైన్యములో చేరుటకువీల్లు చేసినది తెలియుచున్నది. ఈ విషయమైవీరజనలు కార్మిలాతుగారితో యోచించుచున్నారు. యుద్ధమంత్రియగు స్టావిక్ కాపుగారు నాకామంత్రి పదవిని వహించుచున్నారు.

పురపాలకసంఘమున ఎన్నికలు.

ఫలితములు.

మెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 6:—పరివర్తన సాంఘిక వాదాల సమన్వయము 73; మ్యాక్స్విల్లిస్టులు 44; ప్రజాప్రభుత్వ వాదులు 44; ఇతర బాపతులు 12.

రుష్యా సేనలు మరలుచుండుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—రుష్యావారి వారువార్తా ప్రకటనమున నిట్లు వివరింపబడినది.—ఎలూరునది కుత్తరమున మా సేనలు వెనుకకు పోవుచున్నవి. వెకోవుకోడ్డు ప్రదేశమున మానైన్యములు మెల్బుకునదిని దాటినవి. వెంజెన నైన్యతి భాగమున గూడ రుష్యావారి నైన్యములు వెనుకకు నడిచినవి.

గోరిజియాయెద్ద సమరము

లండను, సెప్టెంబరు 6:—గోరిజియా కీకాన్యమున యుద్ధము జరుగుచున్నది. నిన్నటివరమున 26 వైకోవోగ్సు లను, 500 నుండి వైకులను కైవీల నొనర్చితిమి. చెస్టావిజా పరిసరములయందు శత్రు నైన్యము లొనర్చిన ముట్టములు లొలగ గొట్టబడినవి. ఈ సమరమున శత్రువైకుల లనేకులు బండ్రి లొనర్చబడిరి. ట్రెంబిసి రంగమున శత్రుస్థానముల గొన్నిటి దగ్గ మొనర్చితిమని ఇటలీవారి యువోగ్సులు ప్రకటించిరి.

యుద్ధమునకు బాధ్యత.

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రకటనము.

సుకోమిలి నాపుగారి విచారణ సమయమున కొన్ని సంగతులు బహిష్కరమయినవి. వీనిం జూడ ఈ యుద్ధమునకు జర్మను లు త్వరవాదులుగారని తేలుచున్నదని జర్మనుమంత్రి డాక్టరు మైకేలిసు గారు ప్రకటించిరి. ఈ సంగతు లింకను లండనుకు జేరలేదు. జారు గారు నైన్య సమావేశమును ఆపు చేసినదియు ఎం. సాకో నాపుగారును (విజేతాంగమంత్రి) జారుగారి ఉత్తరువును నిరోధించి భంగపడి రనియు మైకేలిసు గారు తెలిపిరి. ఈ యుద్ధమున కెనరుత్తరవాదులని మైకేలిసు గారు రడుగొట్టిరి. పరాసు, రషియా, ఇంగ్లాండులో నన్ని రాజ్యాంగ వేత్తలు జర్మనీపై దండెత్తుటకు పన్నాగమును పన్ని యుండిరి. ఇందులో సుకోమిలి నాపుగారును, పోయిక్ కేరు గారు కూడ జేయుండిరి. 1914 సం॥ న జూలై 29, 30 తేదీలను మెట్రోగ్రాడునుండి రూటరు సుపీన తంత్రీవార్తలను నూచించుచు బ్రిటిషు అధికారులు యుద్ధమునకై ఎదురుచూచుచున్నారని డాక్టరు మైకేలిసు గారు తెలియజేసిరి. కాన జర్మనుల చివరవరకు స్వాతంత్ర్యము నిమిత్తమును, శాంతికొరకును మన మందఱును పోరవలెనని మైకేలిసు గారు నిశ్చయించుకొనిరి.

రష్యావారి నైన్యములు.

వెనుక భాగములు భీతిల్లుచుండుట.

మెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 6:—రుష్యావారి నైన్య పంక్తి తుదకెట్టి యాకారమును దాల్చునో వైకోవోగ్సులు చెప్పజాలకున్నారు. నైన్యము వెనుక భాగములయందును నైన్యములలో భీతి జనించినది. ఈ నైన్యము లల్లకల్లాలపై వెనుకకు పోవుచున్నవి. కనుక వెనుక భాగములయందలి నైన్యముల భీతి బాపుట కర్తవ్యము. ధైర్యవంతులగు నైన్యము ప్రధమపక్షులకుబోయి, లామొక్కరై శత్రువుల ముట్టడి తీవ్రతను నోర్చుచుండిరి.

రైగా సింధు శాఖయందు జర్మను నాకాదళము

లండను, సెప్టెంబరు 6:—రైగా సింధు శాఖయందు జర్మను నాకాదళము ప్రవేశించెనని నిన్నటికోజున మెట్రోగ్రాడునుండి తంత్రీ వచ్చినది. 36 మైళ్ళవరకు రైగా రణముఖము భేదించబడినది. పగలంతయు జర్మనులు తీవ్రముగ ఆనస్కందనమును ఒనర్చిరి. ముఖ్యముగ పికా వెక్ డెక్ యువపదారిని భేదించుటకు ఇన్నులు కుత్తరముగ జర్మనులు పోరుచున్నారు.

శత్రువుల ప్రస్తుతపు చుటుకుదనము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—రుషియా నైన్యములందున్న తైయ్యపత్రికా విలేఖకు డిల్లు తెలుపుచున్నాడు:—శత్రువులింకను యుద్ధమును వారే ప్రారంభించి చేయుచున్నారు. ప్రస్తుతము స్థానిక యుద్ధములందును రణరంగమున తప్పులను నశరించుకొనుటయందు పరికరించుచున్నారు. సుయుక్త ఇవళదారిని భేదించుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించుచున్నారు. రుషియాను నైన్యమును జేల్చుటకునాడ ప్రయత్నించుచున్నారు. కాని రుషియానులు మాత్రము శత్రువులకు లోబడ కూడదని ప్రతిపక్షిరి.

వలసైన యుద్ధము

టర్కీవారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—గాజా ద్వార మాస్థానములను శత్రువులు ఫిరంగులతో తీవ్రముగ ముట్టడించిరి.

పూర్వపు మంత్రులకు ఖండించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 4:—స్కోలాడిసు, ల్యాంబోసు మంత్రివర్గపు సభ్యులను ఖండించుటకు రాజ్యాంగ సభలో ఒక చట్టము ప్రవేశపెట్టబడినది. దీనివల్ల పాపపుత్రులలోనున్న లోనన్న విలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు. ర్యాబీగారి చట్టమును వలదనిరి. తనతోడి మంత్రులు తమ వాదమును సమర్థించు కొనుటకు ఆనకాశ మీయవలెనని వినిజాలను గారు ప్రత్యుత్తర సందర్భమున తెలియజేసిరి. దేశమునకు సంభవించిన దుర్మతకు వీరే ఉత్తరవాదులు. వీరు తగిన సమాధాన మీయవలెననిగూడ వినిజాలను గారు నడిపిరి.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

తెనాలి, 1917 కృష్ణవరదలు వచ్చునని వాడుకగా నున్నది. ఈకట్టవై 12 అడుగులనీరు తగిలినదని మాత్రం వాళ్ళిలు గారువారికి తెల్లగ్రామ వచ్చినది. వారు నిన్నటి యుద్ధము కరికట్ట కాపలా నిమిత్తము కృష్ణవరద గ్రామములలోనికి మకాం పెట్టినారు.

గుంటూరుజిల్లా, బాపట్లతాలూకా, కాకుమానుగ్రామము, యూనియన్ కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు, 1917 జులై నెల లోచేర్చినయు, అందు కన్ను పనేని నుబ్బు నాయునిగారి కోమా రును వెంకట్రాయుడుగారిని చైర్మన్ గా ఏర్పరచి కనియు. తెలియుచున్నది. (ఒక విశేషం).

మరియన ఆర్థికవైశ్యసభ:—ఈ సంవత్సరము ఆర్థికవైశ్య సభను కోయంబుగ్రామంలో ఈ నెల 26-27-28 తేదీలను జరుపుట కాహ్వాన సంఘము వా రేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. 5 కూటములవారును గూడ మోదరాబాదు నగర (దక్కను) వాస్తవ్యులగు రామని పుల్లయ్యగారిని అధ్యక్షులనుగా నియోజించిరి. అందులకు పుల్లయ్యగారింగీకరించిరి. కోయంబు త్రూరు వాస్తవ్యులగు పూరికరాయి వేంకట్రాయశ్రేష్ఠి గారాహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా ని యోజింపబడిరి. అని కార్య దక్షులు మాకువ్రాసిరి.

గుంటూరుజిల్లా, బాపట్లతాలూకా, పెదనంది సాడు గ్రామంబున నొక ఇంకేకంట్టి సెకండరీ పాఠశాల జులై 6 వ తేదిని ప్రారంభింపబడినది. మాతనముగ స్థాపింపబడిన నీపాఠ శాలలో ఏమిదిమంది విద్యార్థులు చేరిరి. ఇంకను కొందఱురా నున్నారని తెలియుచున్నది. భగవదనుగ్రహమున ఇయ్యది తప్పక యభివృద్ధిలోకి రాగలదని, నమ్మకముకలదు. భగవంతు లును, విద్యాభిలాషులును, మానదుద్యమనకు భగవంతు యొనర్చి, పాఠశాలాభివృద్ధికై గవర్న మెంటువారి యంగీకార మునుపొందుటకు యత్నము చేయవలెనని ప్రార్థించు చున్నాము (ఒక విశేషం).

చేకభాంకిరు గారు:—వీరు గత సోమవారము సా యంకాలము వదిలి పట్టణములో సొక ఉపన్యాసమును చేసిరి. వందలకొలది విద్యార్థులు ఉపన్యాసము వినుటకు బోయిరి. మహాజన సభ పుట్టినది లగాయతు అది క్రమక్రమముగ నెట్లు వృద్ధి పొందినదో, వంగదేశమున అల్లరులు అడవి వేయుటకు కర్షణ ప్రభువుగారు ఎట్టి కఠినశాసనములను గావించినో, తుదకు మహామురాయి లీగులు ఎటు లుద్భవించి క్రమక్రమ మున నేటివఱకు బలపడినవో ఉపన్యాసకులు చెప్పిరి. ఆమరు నాడు మంగళవామన ఉపన్యాసకులు బెజవాడలో సాత్వి కనిరోధమును గూర్చియు మహాజనసభవారి వాంఛలను గూ ర్చియు ఉపన్యసించిరి. బెజవాడలో జరుపబడిన యీ సభ యందు సర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు గారి అభిప్రాయముల కను కూలముగ తీర్మానములు తీర్మానింపబడిన.

ఆంధ్ర కల్పకల్పి, కేంద్రగ్రామము:—ఈ నామముతో నొక భర్తృపుత్రక పత్రికాపతనశాల 1913 సం॥ స్థాపింపబడి ప్రమాణులగు పురవాసులచేతను సభ్యులచేతను 500 పుత్రకము లును 3 వీరువలను కొన్ని బట్టలు సొసంగబడి జయప్రదముగా నిర్వహింపబడుచున్నది. ఇందు కి. పి. పాకయాజిని, చివు కుల-అప్పయ్యకాశ్రీని, గార్య సాధకులనుగా నేర్పాటుచేసి తత్సమాజ కృత్రికయములందుం గగినట్లు బనుజేయుట యను నొక యధికారికార్య మొనఁబడెను. మహామారి మొదలగు కోరములచే నాఁటినుండి యీ సంఘము విశ్రాంతి జెందినది. తిరిగి కొలది దినములక్రిందలనే ముగుణగణగణనీయు లగు ము. పుట్టా. గామస్వామినాయుడుగారు రుచితముగా దమ గృహమునందుండు విశాల ప్రదేశము నిచ్చుటచే నచ్చట స్థాపిం పబడినది. కార్యదర్శిగారు పత్రికలు దెప్పింప నమకట్టిరి. చందాను జరు చేయు నున్నారు. మాతనభవన నిర్మాణ నిమి త్తమై యధ్యక్షులగు కృష్ణయ్యగారు 200 రూపాయలు వాదన మొనర్చిరి. తత్సమాజాభివృద్ధికిమై తత్కార్యదర్శిగా రగు టి. సి. కుప్ప గామయ్యగారు భర్తృమునకై వినియోగింప దగిన భనము కమారము 250 రూపాయలనీయు వాదన మొనర్చిరి. కి. పి. పాకయాజి గారు బాడుగకుగాను 10 రూపాయల నిచ్చిరి.—(కార్యదర్శి).

హిందూదేశ పరిపాలనమును గూర్చిన కొన్ని యభిప్రాయములు.

(1) ఆంగ్లేయ విద్యాభ్యాసము:—“ఆంగ్లేయవిద్యను నే రుట్టవలననే గ్రామములలోనివాడుకూడ దేశమున మౌనులు, వ్యాధులు! ప్రబలింపబడవి యీశ్వరసంకల్పములని నమ్మిపూర్వ మునలే శాంతముతో భరింపక, వానిని పరిపాలకుల యత్యధికా రోపించుట నేర్చినారు. మండలాధికారులు తమకు తెలివదండ్రె యనినమ్మి వారిసానుభూతిని దయను కాక్షించుటకు మారుగ నింగ్లీషుభాషను నేర్వినవారి యోచనకు బగుగులినుచున్నాడు. ఆంగ్లేయవిద్యాభ్యాసజనిత మైన యీ యనధనివారణమునకు విద్యానిచారణ శాఖను ఏర్పివైచి, విద్యాభిలాషచేత నేర్వ దలచినవారికి, వారుకనింత ద్రవ్యమిచ్చి నేర్పునన నిర్దుతైన పక్షమును మను సాహాయ్యముచేయవలెను” అనియొకడికర్త రు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇక్షప్రెక్షన్ గారు 1893 సం॥ము 1 ఏప్రిల్ తీకు క్వాటర్లీరీప్రూల్లో వ్రాసివారు. “మనము హిందూదేశమునకు మాతనద్యారమును తెరచితిమి. జ్ఞానమునకు మాతనజీవము నిచ్చి తిమి. ప్రపంచమందలి యెట్టిబలశాలు లైనను మరల నాన్వార మును మూయజాలర” నీ శేమునర్పట్టిగారు వ్రాసియున్నారు.

(2) హిందువులకు దేశపరిపాలనముం దెక్కువ యన కాళముల నిచ్చినపక్షమున వారు వ్యయముకన్న నాదాయము నెక్కువ చూపగలరు. వర్తమాన కిప్పటియట్లముల నివాసించి దానిని వృద్ధిచేయగలరు. కాని పరిపాలనమున వ్యయము తగ్గ వలెనని వారు కోరుదురు. ఆతగ్గింపు నెవట నారంభింతురో తెలియదు. వారికి పరిపాలనము నందెక్కువ యనకాళముల నీయకుండుటకు గలరహస్యమిది యనిశేమున రట్టిగారు వ్రా సి యున్నారు.

(3) మనము దేశప్రజలలో కలిసిపోవలెను, వారికి భాగ్యము గౌరవము నీయవలెను. అన్ని విషయములలో వారిని భాగ్యస్వాముల గావింపవలెను. తుదకు మనము వారిలో లీన మై యొక్కజాతివారము కావలయును. ఒకయధ్వర్థమువాడు గాని, సంకరములేని స్వదేశీయవాడు గాని గవర్నరు జనర లయనప్పుడు, మనము ఇండియాను జయించినదేశముగ పరిభావిం పక, నాప్రజలలో నంతర్భాగమై, దానిని మనదిగా నిల్పుకొన గల్గినంతమంది యచటనిల్చిపోవము (సర్ చాగ్లసు నేపియరు).

(4) 1857-58 సంవత్సరముల సిపాయి కలహకాలము నం దాంగ్లేయప్రభుత్వముపట్ల నిరుపమానవిశ్వాసమును జూపి, గ్యాలియరు రాజ్యమును మహాప్రతిభతో పాలించిన సర్ దిన కరగావు, ఇంగ్లీషువారి దేశమునకు న్యాయము చేయుటమాని నారనకారణముననింగ్లీ షుభాషను వ్రాయుటమాట్లాడుటమాని నాడు. మనవాంఛలు, అభిలాషలు, ఈప్రీతిములు, ఆంగ్లేయు లకు తెలిసి వారు చేసినశపథముల చొప్పున, అంతురింపజేసిన కోరికలచొప్పున వారు మనలను పాలించుట కవకాళముగల్గు టకు మనభాషను నేర్చుకొనుచున్నారము కాని కేవల పారమార్థిక చింతతోకాదు.

(5) బ్రిటిషు పరిపాలనాసిద్ధాంతమును చక్కగసం దర్శముగ దెలుపగలవారును, ఆ సిద్ధాంతవిశేషములను హైం దవ తత్వానుసరణముగ సువన్యయింప సువర్ధత గల్గి మనకు బోధపడువారును, విద్యాధికులైన దేశీయులయి యున్నారు. అట్టివారు నే నెచ్చటికిబోయినను కాననగుచున్నారు. (సర్ బాట్లెలుక్రీ) అట్టివారి పిప్పడు కాంగ్రేసు మహామురాయి లీగు లలో విస్తారసంఖ్యలుగ కాననగుదురు. వీరినిధికారవర్ధము దరికి రానియదు.

(6) హిందూదేశ ప్రభుత్వసభలందు యధార్థమై సజీ కమైన ప్రజాప్రాతినిధ్య కంఠనాదము వినబడుచుండవలెను. (హాడుప్రెక్.)

(7) కానననిర్మాణసభలకు సజీవకమై ప్రాణదాయక మగు ఎన్నికపద్ధతి పూర్వముగ లభింపవలయును (ఎరెడ్డినార్బన్) (ఒక లేఖరి).

గుంటూరుజిల్లా బాపట్లతాలూకా నిడుబ్రోలు గ్రామ మునందలి ఆంధ్రసరస్వతి గ్రంథనిలయము తరపున ఈనెల 2-వ తేదిని ఆలూరి శేషగిరిరావుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సభజరి గను. వైప్రప్రధానమైన వెమక ధనాధికృతము గూర్చియు, విద్యాధికృతము గూర్చియు శ్రీ విద్యనుగూర్చియు పలువు రుపన్యసించిరి. అగ్రాసనాధిపతి వై విషయముల గూర్చియు, గ్రంథాలయాభివృద్ధిని గూర్చియు నుపన్యసించిరి.

సిటి ఆఫ్ ఏథెన్స్ పాకయోగమీద పయనమగుచున్న బొంబయ ప్రయాణీకులు కొలది కాలములోనే కొలంబులో ప్రవేశించెదరు. అచటనుండి వీరు బొంబయ కేగెదరు.

బారువ గ్రామ బాలికా పాఠశాల

గంజాం నుండలమందున్న బారువ గ్రామములో గల బాలికా పాఠశాల యొక్క శ్రుతియు వార్తక సభ యీ నెల నెల 2 తేది ఆదివారం 4 గంటలకు సోంపేట కోర్టు న్యాయ వాదులగు గరిచర్ల సీతారామమూర్తి పంతులుగారి యాధిప త్యమున బోర్డు పాఠశాల భవనమున అత్యంత జయప్రదముగ జరిగెను. ఇరువురు బాలికల ప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభ మాయెను. ఒకబాలిక సభాసభుల అనుజ్ఞను బడసి సభా ధ్యక్షు నెన్నుకొనుటయు, మరియొక బాలిక తన సోదరి ప్రతి వాదించిన తీర్మానము నామోదించి. సభాధ్యక్షునకు పుష్ప మాల నేయ, అధ్యక్షులు సభాసీత మలంకరించిరి. ప్రధా నోపాధ్యాయులు బాలికా పాఠశాల కృతాంతము చదివెను. అందు పాఠశాల 1914 సం॥ ఫిబ్రవరి నెలలో దొరతనము వారిచే స్థాపింపబడి ది వానివాభివృద్ధి గాంచుచు ప్రస్తుతము ప్రయమరి తరగతిని గలిగి, 70 మంది బాలికల చేతను ఇరు వు రుపాధ్యాయులచే వర్ధిల్లుచున్నదయు, గత రెండు సం వత్సరముల నుండి బోర్డువారు బాలికలకు బహుమతి వస్తువులు పంపుచుండ, గ్రామస్థులు కొంత ద్రవ్య మొసగి వీర బాలిక లకు లంగా గుడ్డలు, చీట్ల గుడ్డలు, పుస్తకములు, పలకలు నొసగు చుండిరియు శ్రీ కృష్ణదేవరాయ గ్రంథాలయము వారు బాలికలకు బహుమతి పుస్తక జేసి అందు కృతార్థ లయిన వారలకు గ్రంథము లొసగి శ్రీవిద్యను ప్రోత్సహి పర్చుచుండిరి నుడివి ఈసంవత్సరము బోర్డువారు 76వస్తువు లను, గ్రామస్థులు వీరబాలికల సహాయార్థము 17 వస్తువులను, గ్రంథాలయమువారు 4గ్రంథములను, సోంపేటలో ఒకభాషా భిమాని, గ్రంథమును వెరసి 98 గ్రంథములు బాలికల కొసగ బడినవని నుడివిరి. మరియు గ్రామస్థులు బాలికా పాఠశాలకు స్వంతభవనము గట్టింపు డని బోర్డువారికి విన్నవింపగ బోర్డు వారు భవనమును గట్టుటకు తీర్మానించిరియు, సరియైన స్థల ము దొరకనిపేతువున విలంబమయినదనియు జెప్పిరి. పిమ్మట శ్రీవిద్యగూర్చి పద్యములు పనునర్చి లక్షీ నరసమృతేతను, శ్రీలకు విద్యముభ్యాసనము అను వ్యాసమును వర్ధిల్లి లక్షీనరసమృతేతను చదువబడెను. పిమ్మట బాలికలు సావి త్రినాటకమును బహురమ్యముగ ప్రదర్శించిరి. ఈ నాటకము ప్రదర్శించిన బాలికలకు గ్రామస్థుల పక్షమున తిత్తి బలరామ య్యగారు అయిదు రూప్యముల సొసగిరి. పిమ్మట బాలికలు కోలాటము ఆడిరి. సభాధ్యక్షులు బాలికలకు పెట్టెలు, అద్ద ములు, గాజుబొమ్మలు, పుస్తకములు, చీట్లగుడ్డలు, మిఠాయి పంచిపెట్టిరి.

తిరునాథ అధ్యక్షులు బాలికా పాఠశాల వారు చేయు పనులను గూర్చి జ్ఞాపించి, గ్రామస్థుల తోడ్పాటునకు సంత సింది. శ్రీవిద్యానశ్శక్తి విద్యాభివృద్ధిరలనగలుగు లాభముల గూర్చి దృష్టాంతములతోగూడ సహజార్థశాస్త్రాంశంతో ఒక గంట గంభీరపన్యాసము జేసిరి. ఒక బాలిక సభాధ్యక్షులకు వందనము జేసిన పిమ్మట సభ ముగిసెను. (స్వకీయవిశేషం)

రాజద్రోహపు పనులు

విచారణ. వాసింగుటక్, సెప్టెంబరు 6:— జర్మను ఆమెరికను పత్రికల రాజద్రోహపు వ్రాతలను న్యాయస్థానము వారు విచారించు చున్నారు. శాంతివాదులను, సాంఘికవాదులను కూడ విచారించు చున్నారు. చాలమందిని శిక్షించెదరు.

పోలీసువారు పరిశోధనము

న్యాయాధ్యక్ష:—చికాగోలో నున్న జర్మను కార్యాలయములను పోలీసువారు పరిశోధించిరి. ప్రాపంచిక ఆంత ర్జాతీయ కార్మిక కార్యదర్శిని బంధించిరి.

కార్మికుల ప్రభుభక్తి.

లండను, సెప్టెంబరు 6:— జనసామాన్యమందఱును ప్ర భుభక్తి పరా మణులై ప్రస ర్ధించునట్లును యుద్ధమున వలయు సాయమొనర్చుటకును, ఆమెరికా కార్మికప్రజాన్యావ్యసంఘా ధ్యక్షులగు గోంపరుసు గారు యభయమాస్త్ర మిచ్చిరి.

మిల్రేమండలివారికి ఋణము లీటుబడుట బ్రిటిషు పరాసువారికి 1000 లక్షల డాలరుల ఋణ మును ఆమెరికా వ్యాపారి.

అమెరికనుల నూతన నైవ్యము. న్యాయాధ్యక్ష, సెప్టెంబరు 6:—పరాసుగమున కేగు చున్న ఆమెరికా నైనికులను ప్రెసిడెంటు నిల్పునుగారు చాల భినందించిరి.

THE GREAT WAR

Premier's Speech: Britain Protector of Liberties

MR. HENDERSON ON NECESSITY TO SMASH KAISERISM

AMERICA'S NEW ARMY: GREAT DEMONSTRATIONS

RUSSIAN RETIREMENT: PANIC PREVAILS

DEVELOPMENTS IN AERIAL & SUBMARINE WARFARE

[Reuter's Agency.]

Great Britain

THE PREMIER'S SPEECH. Human Liberty Saved by British Empire.

Germany has not yet Felt Final Strain.

LONDON, September 6.
Mr. Lloyd George in a speech at Usteddof at Birkenhead said that Germany had not yet felt the final strain of the war. When she did she would realise the binding value of true freedom. If Russia had enjoyed more freedom in peace time she would have been more united in the time of war, for, unity of action was not suppression of freedom but its highest expression. The affection of the Dominions to the Mother Country would continue to grow and become deeper, more insistent, more compelling, as years rolled by. This was the great day of the Empire. The world had never seen such powerful Empires confronting each other and rending the firmament with the ferocity of their combat. What would have happened to

Liberty of Nations

but for the British Empire. When war was over humanity would recognise how much human liberty owed to the fact that the British Empire was no sham but a reality. When the end of the war came the British Empire would be greater in reality than ever. Great empires were necessary for protection and security and strength but small nations were necessary for concentration and intensive effort. The British Empire was made up of four nations but to-day they were one in purpose, action, hope, resolve and sacrifice and please god they would soon be one in triumph. (Cheers.)

Danger of German Submarines. British Naval Authority Interviewed. CRUISER SUBMARINES BUILT.

But Outlook Hopeful.

LONDON, September 6.
In conversation with Reuter's Representative a High British naval authority speaking of Submarinism said it must be remembered that Germany is sinking everything on U boat warfare therefore signs of intensification are not surprising. There are indications of larger submarines approximating to the cruiser type being turned out. However Germany has no prospect of success within the time she is likely to have at her disposal, for with Germany there must be a time limit. In combating submarineism we are greatly and increasingly helped by the United States and Japan. With regard to offensive measures against submarines naturally precise figures cannot be given but the outlook is hopeful. We are going full speed in defensive steps and in the near future there is every prospect of our being able to neutralise shipping losses.

ENEMY SUBMARINE WARFARE.

Trade Union Congress's Protest.

British Seamen's Determination.

LONDON, September 6.
The Trade Union Congress at Blackpool to-day unanimously passed a resolution emphatically protesting against the barbarous methods of enemy submarine commanders which are calculated to destroy the high and noble traditions of the sea and also recording the high appreciation of the brave and gallant seamen of the British merchant service.

Mr. Havelock Wilson said that British seamen had decided that at the end of the war, whatever the Government might do, to see that Germans were punished for their foul deeds and every crime they committed in future would be included for punishment. The seamen had peculiar ways of doing things when they got there.

German Socialists Must Smash German Government.

Mr Henderson's Speech.

LONDON, September 6.
Mr. Arthur Henderson speaking at the Trade Union Congress said that now that Germany had made democracy and progress almost impossible in other countries he did not accept the dictum that the form of government in Germany was a matter only for the German people after the war, hence he lamented that division of British labour prevented them from telling the German socialists that there could be no settlement of war until German Socialists had completely smashed those responsible for war.

"I know without doubt that the Kaiser endeavoured to form a League of Kings so that they might fight solidly against Progressive Democracy in civilized countries. That showed how nearly disastrous the present form of German Government had been to Democracy everywhere. (Cheers.)

The Moonlight Air Raid. Further Details.

LONDON, September 6.
Apparently there were three distinct attacking squadrons in Tuesday night's air raid. Shortly after the first had returned to sea, the second appeared followed by a third which remained around till nearly one in the morning. The groups appear to have remained twenty minutes over various districts. According to an eyewitness one hostile aircraft was struck. A number of British machines were seen aloft manoeuvring for battle but the haze obscured the results.

Of the bombs dropped on London one struck the Colonial Soldiers' Hut shortly after the colonials had left; another fell immediately before the main entrance of a famous hospital, breaking hundreds of window panes. The soldiers pay tribute to the magnificent behaviour of the women nurses. Two men were killed in an hotel opposite.

Scarborough Bombardment. Further Details.

LONDON, September 6.
A submarine appeared off Scarborough suddenly at seven in the evening, two miles from shore, and immediately bombarded the town. A dozen shells fell on the seashore which was crowded with visitors. Several other shells fell in the town. Minesweepers rapidly returned the fire, but it is doubtful whether they hit the submarine, which submerged and disappeared in a few minutes.

Mr. Gokhale's Testament. A "Times" Criticism.

LONDON, September 6.
The "Times" says:-- The tendency of some Indian politicians to question the validity of Mr. Gokhale's political testament and repudiate its proposals is most regrettable. The testament represents his considered conclusions, and those who suggest that he would have held other views to-day wrong his memory and are unfaithful to the teaching of the ablest and sanest Indian political leader of modern times. The essentials of the situation in India to-day are exactly what they were when Mr. Gokhale died. The only change is that, under less wise and prudent leadership, Indian political parties have rather lost their place as these somewhat foolish allegations imply.

Arrivals and Departures of Steamers.

LONDON, September 6.
During the week ended September 3rd, 828 merchantmen arrived at French ports and 743 sailed. Three vessels over sixteen-hundred tons were sunk. None under was sunk. One steamer was unsuccessfully attacked.

Losses Compared.

LONDON, September 6.
The naval correspondent of the "Times" writes:-- Yesterday's shipping returns complete the August statistics, and it is possible to compare the five weeks of August with the figures for April and June. The total losses of all vessels, including fishing-craft for the five weeks of August were 106 giving a weekly average of 2.2 as against 30.8 for June, and 44.6 for April. The August average is the lowest yet recorded. In big ships the total losses for the five weeks of August were 86 giving an average of 17. In June the losses of big ships were 101 with an average of 20.2 and in April the losses of big ships were 133 with an average of 26.6. In vessels under 1,600 tons the total for the five weeks was 15, with an average of three, whereas in June the total was 29 with an average of 5.8 and in April 52, with an average of 10.4. With fishing vessels the same result is recorded. The total number of losses is smaller and the average is lower.

Torrential Weather in London.

LONDON, September 6.
A two hours' terrific thunderstorm, accompanied by torrential rain, visited London last night, and several houses were struck by lightning. Trafalgar Square became a lake, and water swept down the streets in the vicinity ankle deep.

TELEGRAMS.

Indian Currency.

Necessity to Issue Notes Absolute.

LONDON, September 6.
The "Times" to-day says: The real source of Indian Currency difficulty is the fact that India is still working on metal basis while the rest of the world is on paper basis. Apparently so long as production of silver is insufficient to meet the demand difficulty is likely to remain unless the issue of notes is resorted to.

Australia

War Time Profits Bill Passed.

MELBOURNE.—The House of Representatives has passed the War Time Profit Tax Assessment Bill (see August 19th) after a stormy debate during which one labour member was suspended and other ejected.

Bounty on Oil Production.

MELBOURNE.—The Federal Government is offering Bounty of two and quarter pence a gallon on oil produced in Australia during the next four years.

America

Seditious Propaganda.

An Enquiry.

WASHINGTON.—The Department of Justice is enquiring into the seditious utterances of German-American newspapers, also of Pacifist and other Societies. Prosecutions are probable.

Police Raids and Arrests.

NEW YORK.—The police raided pro-German organizations in Chicago and other cities from which seditious propaganda has been issuing under a socialistic guise. The Secretary of the International Workers of the World has been arrested.

The Loyalty of Labour.

A telegram from Minneapolis says that Mr. Gompers, Chairman of the American Alliance of Labour and Democracy, presiding at a three-days' loyalty conference, pledged the moral and material support of the working classes in the war against Germany, and undertook to combat the propaganda tending to weaken the loyalty and devotion of the masses.

Further Loans to Allies.

A Hundred Million Dollars Each.

WASHINGTON.—The Government to-day loaned Britain and France one hundred million dollars each.

America's New Army.

Second Great Demonstration, PRESIDENT WILSON'S STIRRING WORDS.

LONDON, September 6.
NEW YORK.—A second great demonstration was held here within a week in honour of the men called up in the selective drafts who paraded on the eve of departure for the training camps. President Wilson, in a letter to the New York contingent, said:—"I envy the men across the sea. I should like to be on the field or in the trenches where the real final battle for the independence of the United States will be fought alongside the other people of the world who are struggling like ourselves to make an end of those things threatening the integrity of their territory and their lives and the very character and independence of their Governments."

France

French Cabinet Crisis.

Cabinet of Public Safety Probable.

PARIS.—Several papers anticipate an immediate Cabinet crisis.

PARIS.—The Cabinet crisis will probably reach its climax to-morrow. M. Ribot is expected to attempt the formation of a Cabinet of Public Safety, in which portfolios will be offered to socialists.

Shipbuilding in France.

Increased Construction Planned.

LONDON, September 6.
The Minister of the Mercantile Marine has established a programme of shipbuilding providing for the laying down of three times the tonnage of a normal year. The programme includes the construction of new yards and the use of colonial docks.

Russia

Cause of Arrest.

LONDON, September 6.
The "Bourse Gazette" says:—The arrest of the Grand Duke Michael Alexandrovitch and his wife and the Grand Duke Dimitripavlovich was due to the fear of a popular rally in their favour, owing to events at Riga, just as disasters in the south-west were the motive for the removal of the Ex-Imperial family to Tobolsk.

TELEGRAMS.

Minister of Marine Resigns. To Form a Volunteer Corps.

LONDON, September 6.
PETROGRAD.—M. Lebedeff, acting Minister of Marine, has resigned, in order to form a Volunteer Corps in the interior. He is consulting General Korniloff on the matter. M. Savinkoff, Minister of War, takes charge of the Ministry of Marine.

Municipal Elections. Statement of Results.

LONDON, September 6.
PETROGRAD.—The Municipal Council elections have resulted as follows:—
73 Revolutionary Socialists; 69 Maximalists; 44 Constitutional Democrats; and 12 miscellaneous.

Germany

Responsibility for the War. CHANCELLOR'S STATEMENT. Attempt to Absolve Germany.

LONDON, September 6.
Dr. Michaelis has issued a statement maintaining that certain revelations at the trial of Sukhomlinoff support Germany's contention that Germany was not responsible for the war. The revelations in question have not reached London. Dr. Michaelis says that the Tsar cancelled the Russian mobilisation, but this order was thwarted among others by M. Sazonoff, the Foreign Minister. Dr. Michaelis asks who was behind these pro-war criminals, and says:—The aggressive plans against Germany had long been prepared by influential politicians in France, England, and Russia, including Sukhomlinoff and M. Poincaré. He quotes Reuter telegrams from Petrograd between the 29th July and 30th July, 1914, in the endeavour to show that British official influence there was in favour of war, and concludes by reiterating that Germany is determined to continue to fight in loyal harmony between the Crown and the people for the holy rights of freedom and peaceful development.

Germano-Swiss Agreement. Terms of Inter-Exports Settled.

LONDON, September 6.
BERNE.—A Germano-Swiss agreement has been ratified, under which Germany permits export to Switzerland of two hundred thousand tons of coal and nineteen thousand tons of iron and steel monthly, also chemical fertilisers, sugar, seed corn, straw, benzine, and zinc. Switzerland pays £800,000 monthly for coal, and allows the export of ten thousand cattle.

Kaiser's Intrigue with Tsar. Dr. Dillon's Testimony.

LONDON, September 6.
Doctor Dillon, writing in the "Daily Telegraph", confirms that a secret treaty between the Kaiser and the Tsar was signed, and declares furthermore that he read actually the document.

Rumania

Enemy Present Activity. Staunch Attitude of Rumanian Army.

LONDON, September 6.
The "Times" correspondent with the Rumanian army says:—The enemy still holds the initiative, but is at present confining his activity to local actions and rectifications of the front. His effort seems again directed towards the Railway Junction in an attempt to split the Rumanian army. The latter have sworn not to surrender.

Greece

Italians Evacuate Epirus.

LONDON, September 6.
ATHENS.—The Italian Commander-in-Chief in Epirus has been ordered to evacuate Hellenic territory. The cavalry has already left Janina.

Impeachment of Ex-Ministers.

Bill Under Discussion.

LAHORE, September 6.
LONDON, September 5th.—The Athens correspondent of the "Morning Post" says that a Bill has been introduced in the Chamber impeaching the members of the Skouloudis and Lambros Cabinets. M. Kain opposed the Bill. Replying to him M. Venizelos said that his fellow-ministers would be allowed the time necessary for the preparation of their defence, but they would not be permitted to evade the responsibility for the national disasters which had occurred.—("C. & M. Gazette").

Russian Front

Object of Riga Offensive.

LONDON, September 6.
PETROGRAD.—The military authorities state that the Germans are endeavouring to extend their operations to the entire Baltic littoral, and that all available men and material have been assembled for that purpose. Certain members of the Council of the Workmen's and Soldiers' Delegates are trying to utilise the fall of Riga to force the resignation of General Korniloff, but officials declare that his resignation is impossible.

German Fleet in Gulf of Riga.

LONDON, September 6.
A telegram from Petrograd of Yesterday's date says that a German fleet has appeared in the Gulf of Riga. The Riga front has been broken for a width of thirty-six miles. Germans energetically continued the offensive all the previous day especially north of Inskull in order to cut Picaawenden railway.

Russian Retirement Continues.

LONDON, September 6.
The Russian wireless communique says:—We are continuing retirement north of the river Aa. We crossed Meluke River in the region of Pskov Road. We retired south west of Venden operating eastward of Riga. We reached the line of Klangeenberg-Moretzberg-Kastran-Friedrichstadt.

Panic Among Units.

PETROGRAD.—Military authorities are unable to say what line Russians will eventually draw. All depends on the possibility of stopping panic among elements in the rear of the army which are again fleeing in disorder while more valiant units are bearing the brunt of the enemy attack alone.

British Front

Patrol Encounters.

LONDON, September 6.
F. M. Sir D. Haig's communique this afternoon reports patrol encounters east of Eleurbaix and southeast of St. Julien. The enemy aircraft bombed three hospitals on Tuesday night.

Enemy Raiders Driven Off.

Successful Aerial Activity.

Fifteen Enemy Aeroplanes Felled.

LONDON, September 6.
Last night's British communique says:—We drove back raiders eastward of Kleizillebeke. Cannonading continued on the Ypres front.

Enemy aeroplanes bombed various places, including the hospital area, causing a few casualties. We brought down one raider. Our aeroplanes and balloons co-operated with the artillery all day yesterday and in spite of vigorous attacks, secured a record number of photographs, many of which were taken at great distances behind the enemy line. Enemy aeroplanes were disinclined to fight, except well east of the line. We brought down five enemy machines and drove down nine. Seven of ours are missing.

British Bombing Operations.

LONDON, September 6.
General Haig to-day sends the following details of Tuesday's bombing operations. We dropped twenty-four bombs on billets at Hantay east of Lens and thirty on the neighbouring billets and also bombed Oudenarde Railway junction. Audigny-Au-Bac ammunition Dump, Cambrai station and Carrières Aerodrome. During the night on Tuesday we bombed the aerial training school at Valenciennes, the aerodrome near Tournai and a number of railway centres.

French Front

California Plateau Attacked. Enemy Twice Beaten Back.

LONDON, September 6.
A French communique says:—After a violent bombardment, the Germans launched two attacks against the California Plateau which were repulsed. There were lively artillery duels on both banks of the Meuse.

Developments in Aerial Warfare.

Heavier Machines and Larger Bombs.

LONDON, September 6.
During the past week aerial warfare has made significant developments. The recent features have been heavier machines belonging to all the armies and a corresponding increase in the number and size of the bombs carried. For example the enemy bombed hospitals with missiles containing over 250 pounds of high explosive. A number of moonlight air-duels have occurred. Our own planes have been flying during night-time in almost as large a number as in the day-time. Archie has similarly developed. The enemy is now using six-inch guns and other new anti-aircraft devices, while air barrages are becoming common.

LONDON, September 6.
This afternoon's French communique says:—Our batteries in Champagne dominating enemy artillery which was particularly violent in the sector of Butte-dumail-Maindemaissies vigorously shelled enemy front lines preventing any attack. Enemy bombed Dunkirk wounding civilians. The French air squadrons bombed aerodrome, railway station and many bivouacs.

The French communique records reciprocal artillery activity at various points in Champagne.

Italian Front

Austrian Attack on the Carso. Its Objects.

LONDON, September 6.
The Austrian attack on the Carso, which was quite foreseen, is apparently a reactionary effort rather than a definite offensive operation. It is designed to lessen the pressure in the north of Gorizia and to loosen the Italian grip around Hermada.

Air Raid on Venice.

No Casualties, No Damage.

LONDON, September 6.
ROME.—Austrian aviators again raided Venice at night. There were no casualties and no damage.

The Bombardment of Pola. Fleet Units Removed to Fiume.

LAHORE, September 6.
LONDON, September 5th.—The Rome correspondent of the "Central News" says:—According to Austrian papers the damaging of the naval arsenal at Pola by Italian aviators has led to the main fleet's units being transferred to Fiume.—("C. and M. Gazette cable.")

Struggle Near Gorizia Continues.

LONDON, September 6.
The Italian official communique says:—The struggle northeast of Gorizia continues. We captured yesterday twenty six officers and more than five hundred men. We repulsed repeated attacks south of Brestovizza valley taking two hundred prisoners. We destroyed enemy posts on Trentino Front.

Italian Traffic and Losses.

LONDON, September 6.
ROME.—During the week ending 3rd inst. 506 ships arrived in Italian ports and 467 left. Three steamers and one sailing ship were sunk. One steamer was unsuccessfully attacked by a submarine.

Palestine Front

The Palestine Campaign. Gaza Intensely Bombarded.

LONDON, September 6.
A Turkish communique says:—There has been an intense bombardment of our positions at Gaza.

African Front

Belgian Column's Victory.

LONDON, September 6.
The Belgian communique from East Africa says:—Before converging the advance of the British and Belgian columns enemy retired to the south bank of Kilimbero. Enemy detachment on the River Santo was attacked on August 24th and driven southwards. British and Belgian columns have made junction at Trakara on the northern bank of Kilimbero.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

Muslim University Committee.

SIMLA, September 6.
The Muslim University Regulation Committee has been holding its sittings at Simla since the 20th August, all (eight) members attending most of its deliberations. The draft of the act, statutes, regulations and bye-laws had been thoroughly discussed clause by clause and opinions of educational experts carefully considered and incorporated in the final drafts. These final drafts had been the basis of discussions with the Honourable the Education Member of the Government of India. The act, statutes and a part of the regulations had been discussed at five conferences and the remaining regulations and bye-laws will be considered at the conferences to follow.

Latest Telegrams. [REUTER.]

UNCORRECTED.

LONDON, September 6.
PARIS.—Poincaré accompanied by painlevé and petain visited American army headquarters to-day and inspected troops. They afterwards proceeded to Champagne where they were joined by several ministers and foremost generals. Ribot premier delivered speech in which he recalled intrepid services of Joffre loch dubrain castellan serraing delang-ledecary tranchedesperet gallien and manours which had won battle of marne of which this was third anniversary. Marne would remain a famous date marking decisive moment in history of humanity. France was not fighting to conquer territory she only wanted provinces torn from her. She would not compromise this demand for restitution of alsace.

LCRRINE.—It was not a question which could be submitted to discussion of diplomats. It was one of first conditions for establishment of rights of nations which would guarantee peace against fresh violence. Ribot in demanding reparation for ruin inflicted on France said he did not ask Germany to pay a punitive sum but she must be compelled to repair evil done to France. It rested with German people to give guarantee for lasting peace by freeing themselves from tyranny of military despotism. If Germany refused to become a peaceful democracy she risked her economic interests being affected for she could not complain of other nations seeking to protect themselves to utmost degree. He concluded with expression to frances friends and allies of friends and allies of frances unbreakable confidence in ultimate success of common task.

Sir Oswyn Murray has been appointed permanent secretary to admiralty in succession to Sir Graham Greene who becomes secretary to ministry of munitions.

Imperial Legislative Council

Introduction of New Bills: Answers to Questions

GOVERNMENT'S CIRCULAR OF MARCH LAST: ANSWER TO A QUESTION

PRESS COMMENTS ON VICEROY'S SPEECH.

(From Our Own Correspondent.)

(BY WIRE.)

The Viceroy's Speech.
CONCLUDING PORTION.

Indian Labour Corps

With the increase of combatant units there has of course been a corresponding expansion of departmental service such as engineering, medical, transport, ordnance and supply personnel, to say nothing of organized labour which is now represented by some 20 corps in Mesopotamia and another 25 in France. Besides the above upwards of 60,000 artisans, labourers, and specialists of various kinds have been enlisted for service in Mesopotamia and East Africa and some 20,000 menials and followers have been recruited and despatched overseas. To meet the demands created by vastages in the field, the raising of new units, and the ever increasing numbers of soldiers and followers under training in depots, we have had to provide for corresponding increase in officers. This has been and is still one of our difficulties, but Indian army reserve of officers which consisted of 30 members at the beginning of the war now number over 3,000, and I take this opportunity to express my high appreciation of their services. Besides the demand for more combatants there has been great demand for additional medical officers. This has been met partly by withdrawal of some 50 officers from civil employment, and I am glad to say, by the utilization of the services of Indian practitioners of whom no less than 500 have accepted temporary commissions in the Indian medical service. These satisfactory results have been largely due to the energetic efforts of Surgeon General Sir Pardey Lukia, assisted by the Inspector general of civil hospitals serving under local Governments.

I will now conclude with a brief
At the close of the Delhi session I emphasised the fact that it was the duty of all of us to secure the maximum response to the Indian War loan. I can now express my satisfaction at the result achieved. The total receipts including the post office section of the loan and the cash certificates but excluding treasury bills received in England amount to over £32 millions. I hope that a substantial amount will still be added to this figure as the post office section of the loan does not close till the 15th October, while the cash certificates will remain on sale throughout the year. Apart from sums subscribed in British India very handsome subscriptions have been received from many Ruling Chiefs and States. The largest contributions from princes or durbars being Gwalior Rs. 88 lakhs, Hyderabad Rs. 75 lakhs, besides Rs. 38 lakhs otherwise subscribed in this state, Mysore Rs. 35 lakhs in addition to Rs. 37 lakhs otherwise subscribed in the state and in the civil and military stations of Bangalore, Bawalpur, Rs. 40 lakhs, Baroda Rs. 31½ lakhs and Patiala Rs. 25 lakhs, while nearly Rs. 2 crores in the aggregate have been received from chiefs and states other than those mentioned above. Not the least satisfactory feature of the loan has been the response to the Post Office Section of it. The amount received through this channel already exceeds £6 million (of which the post office cash certificates account for £4 million) or a sum larger than has been raised in India by the Government in any one year before the war. I am grateful to the efforts of the various workers who have contributed to this result, and I trust that so far as the post office section is concerned they will not relax their efforts. As you are aware the proceeds of the loan will be remitted to the Home Government in London as part of India's and India is also providing funds on a considerable scale to East Africa and Persia and has had on various occasions to assist Ceylon, Mauritius, and Egypt by remittances special and otherwise. Of course we receive repayment for these services, but as it is not made in India they necessarily constitute a continuing tax on our present resources here. While we are anxious to continue to meet these obligations to the limit of our capacity, the strain is necessarily a very heavy one and in spite of the substantial receipts from the war loan it has been necessary to reduce the weekly allotment of council bills from 120 lakhs to 90 lakhs, with effect from the 1st August.

I have great pleasure in announcing that the Home Treasury have agreed as a provisional measure subject to reconsideration after the war to our undertaking the coining of sovereigns at Bombay, a branch of the royal mint being constituted there for the purpose. This arrangement will be given effect to as soon as possible, but the settlement of details will necessarily take a little time.

Foreign Politics.

Speaking last February of the North West Frontier I told you that the only discordant elements for the time being were the Mahsuds and the Mohmands, that the punishment of the Mahsuds must stand over till we had the leisure to deal with them, and that the Mohmands were paying for their misdeeds by a close blockade. Since then the Mahsuds by flagrant acts of hostility by attacks on our ports and convoys and by incessant raiding made it impossible for us to hold our hand any longer, and an expeditionary force under the command of Major-General Beynon was in consequence recently pushed into the heart of the Mahsud country. The result of these operations was entirely satisfactory and the Mahsuds speedily tendered their complete submission accepting in full the terms dictated by my Government even to the extent of surrendering the Government rifles which

have fallen into their hands in the course of their previous engagements with our troops and Military, a very real proof of their contrition. I trust a settlement so effected may relieve us from anxiety in this quarter for time to come. In this connection it would be an ungrateful and ungracious omission on my part were I to fail to express

Our Deep Obligations to His Majesty the Amir
whose friendly influence served not only to discourage the Mahsuds but also to steady the whole situation. Indeed one of the very few happy results of this deplorable world wide war has been that the ties of friendship between the Afghan Government and ourselves have been drawn closer and our relations with His Majesty the Amir are marked by greater confidence and greater co-operation than ever before. The Mohmands chastened by the rigor of our blockade have come to their knees and accepted the terms dictated by my Government now. Although these two elements of discord have been so satisfactorily laid to rest, it would be obviously the height of folly to regard the frontier as no longer a potential source of danger, or to relax our vigilance. So long as the disturbing influence of the war continues so long enemy agents can find their way into tribal territory, so long as fanatical preachers can play on the feelings of inflammable tribes the situation must require careful handling and special measures of precaution. It is for this reason that I have been constrained to rule out during the present session of this Council a number of questions touching the administration of the North-west Frontier. The connection between the peoples of the settled districts and their wild neighbours across the border is so intimate the reaction of feeling between them is so acute that often special measures are necessary to nip incipient trouble in the bud, and for the maintenance of peace on our borders the discussion of such measures in this Council would obviously be out of place at the present time, and could only serve to hamper the frontier administration apart from the fact that to call for reports from our Frontier Officers on the various points raised would be to burden already overworked officers at a time of anxiety with considerable avoidable labour, but I wish to assure you that the administration of the North-west Frontier is carried on under my own supervision and that I am satisfied that no special measures have been adopted which are not justified by the peculiar circumstances of the province. Well gentlemen

So much for the past, but what of the future? Do you for one moment think that in their relations with India the British people and the British Government will be guided otherwise than by those standards of justice, and good faith which alone have kept India attached to the Empire and on which you have learnt to rely from the King-Emperor down to his humblest subject? The British people are proud of the bonds which link them to India, and never more so than at this moment, when the sons of India are fighting the battles of the Empire with such courage and devotion. Can anybody doubt that the persistence of these ties of affection is a matter of vital importance to the future well-being of India and that it will be an evil day when those who are working together in this country are no longer inspired by their common share in a great and glorious page of history, but forgive me if I warn you and this warning has no special application to any community but includes British and Indian alike the public leaders and particularly the Press representing every interest and every class, forgive me if I warn you that sentiment is a delicate plant which withers beneath the rude breath of uncharitableness. It is only by constant and watchful regard for the feeling of others that a sweet and healthy sentiment for the Empire can be brought to blossom, and bear fruit in Indian soil. Let it not afterwards be laid at the door of this generation that in these spacious times of Imperial regeneration we allowed the sense of Imperial attachment through any fault of our own to lose its vitality. To the Indian leaders I have a special request to make, it is that at the present juncture and throughout the difficult stages of transition which lie ahead of us, they will believe in our good-will and in our sincerity of purpose. After all whatever our differing points of view, we all have at heart the same thing the welfare of India. The task we have to approach is no easy one. There are conflicting interests to adjust, grave difficulties to overcome. Who knows them better than yourselves? Heroic remedies endanger the body politic, no less than the human organism. I doubt if there is among us here any man who could propound a scheme of reform in which he puts full confidence and satisfaction as possessing exactly what the best interests of India require with due regard to the circumstances of her development, and her present position. The questions at issue must be approached in a spirit of reason and in an atmosphere of mutual confidence and co-operation. Let us then sit down together as friends, mindful of old historic associations, harbouring no mistrust, and let us examine these great problems solely from the standpoint of what is judicious, what is practicable, and above all what is right. It is indeed meet and proper that we should seek to put our house in order, but beyond our gates stern and insistent there still stands the great imperative of the war. Honourable members will I trust realise from my words to-day that I have not in the past nor shall I in the future, minimise the importance of the great question of reform, but we must not allow ourselves to forget for one moment that far from India's shores a question far more vital to the future of India is being

TELEGRAMS.

desperately fought out, that the Empire is still calling upon her sons for their help and that it is our first and paramount duty to throw our all into the scale. It is perhaps only natural from our remoteness from the scene of conflict that the call should sometimes seem faint and far away, but I knew that it has only to be sounded in clear notes for India's response to be as great and as ungrudging as of yore.

Questions and Replies.

Secret Circular of March

SIMLA, September 6.

At yesterday's meeting of the Imperial Legislative Council in reply to a question of Dr. Sapru, Sir William Vincent said:—It was true that a circular was issued by the Government of India to local Governments and Administrations in March last or about that time, asking them to take any action or adopt a particular attitude towards the movement for Self-Government within the Empire, or Home Rule, but the Government were not prepared to disclose its contents or lay it on the table as it was confidential.

In reply to Dr. Sapru's question, re-modification of the Indian Universities Act, Sir Sankaran Nair said:—The question of the modification of the Indian Universities is under the consideration of the Government, but they are unable to say whether steps at an early date will be taken to carry it out.

Another question of Dr. Sapru reads as follows:—

(a) Will the Government be pleased to state the grounds on which it has been considered expedient to bring out a barrister-at-law from England to hold office as Advocate-General of Bengal?

(b) Will the Government be pleased to state if the gentleman who has been appointed to that office has any actual experience of Indian law and litigation and whether he at any time regularly practised before the Judicial Committee of the Privy Council?

(c) Will the Government be further pleased to state why Mr. B. C. Mitter, the present Officiating Advocate-General of Bengal, or another leader of the Calcutta Bar has not been appointed permanently to the vacancy caused by the appointment of Sir Satyendra Prasanna Sinha to the office of the member of the Executive Council in Bengal?

Sir William Vincent replying said:—The appointment of the Advocate-General, Bengal, is made by His Majesty under provisions of Section 114 of the Government of India Act, 1915, and the Government of India are not qualified to discuss the grounds on which a selection is made, nor have they any record of the Courts in which Mr. Gibbons has practised.

In a reply to a supplementary question whether it was true that His Excellency the Governor of Bombay was consulted on the matter and if so what his opinion was Sir William Vincent said that he must ask for notice and that he had not got ready the information.

The Maharaja of Coimbatore asked:—(a) Have the opinions of all local Administrations been received on the report of the Indian Public Services Commission? If so, will the Government be pleased to lay them on the table?

(b) Have the Government asked for and received the opinions of any public bodies on the report? If so, will they be pleased to lay these opinions on the table?

(c) Do the Government propose to suspend any action being taken on the recommendations of the Commission till more important public bodies in the country, particularly all Provincial Legislative Councils, have been consulted in the matter?

In reply Sir William Vincent said:—The reply to parts (a) and (b) of the question is in the negative. As regards part (c) I would refer the Hon'ble Member to the statement made by Sir Reginald Cradock in dealing with the resolution moved by the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya on the 20th March last on the question of the recommendations of the Public Services Commission. I would further draw the Hon'ble member's attention to the answer given to a question asked by the Hon'ble Mr. Kamini Kumar Chanda on the 7th March on the same subject. I think that it may be assumed that, if important public bodies in the country desire to express themselves regarding the recommendations of the Commission, they and the members of the Provincial Legislative Councils will have ample opportunity of representing their views to their local Government or Administration.

Regulation of Cinema Exhibits

After the Viceroy's speech, the Council proceeded to consider the legislative business of the day. First among the Bills was one for the regulation of exhibitions by means of the cinematograph. Sir William Vincent, in asking for leave to introduce it, stated that most European countries had from practical experience found it necessary to supplement previously the existing legislation on the subject. Two points that required to be secured were the safety of visitors and freedom from objection of the films to be exhibited. Referring to the second part, he said the objection might be based either on racial or religious grounds, nor should it be forgotten there was a strong body of opinion in the United Kingdom that the increase in juvenile crime there was in no small measure due to the fact that, out of three and half millions of persons who daily attended cinema shows a large part was formed of young boys and girls and the London County Council had already moved in the matter. With regard to the safety of visitors, he said that safety from fire was one of the most important points to be considered, seeing that the mechanism used was of a very inflammable nature. Continuing, he said that the question was first taken up for consideration in 1914 and if the Government had delayed bringing the bill so long it was due to the pre-occupation of the war. Sir William Vincent then reviewed the existing Indian law on the subject and pronounced that it was inadequate for the vast range that required to be covered. The bill accordingly provided that no exhibition should be given except under license granted by prescribed authority. It also provides for the constitution of an authority which would be required to pass all films intended for exhibition in this country and have power to refuse the necessary certificate in the case of any film the production of which in public was open to objection, for the reason that the need for such an authority was emphasised in India by the absence of any effective public opinion on this matter. Central boards of censorship would be instituted at important seaport as well as in large inland cities if necessary. The

TELEGRAMS.

experience gained in the practical working of the Act might be useful, Sir William added, in regulating other speculative entertainments and in bringing arrangements made more up to date.

After leave was granted to introduce the Bill, Sir William introduced the Bill and obtained permission to have it published in the "Gazette of India".

Finance Bills.

Sir William Meyer next introduced the bills to restrict the transfer of Post Office 5-year cash certificates and to provide for the payment of certificates standing in the name of deceased persons. He said that the chief object of the bill was to prevent Cash Certificates from being bought up by speculators which would introduce an element of uncertainty as to the extent of the demand that might be made at any time on Government. There was printed on each certificate issued an inscription "not transferable except with the permission of the Post Master-General," but a law was required to validate restriction. Opportunity had also been taken to place the payment of cash certificates belonging to estates of deceased persons on the same footing as Government Savings Bank deposits forming part of the estates of such persons. Leave was given to have the bill published in the "Gazette of India".

Bill to Amend Paper Currency Act.

Sir William Meyer introduced the Bill to amend the Indian Paper Currency Act of 1910 and the Indian Paper Currency Temporary Amendment Act 1917. He said the Bill dealt with three different matters (1) continuance of Indian Paper Currency Amendment Ordinance 1917, promulgated in April last (2) extension of provisions of the existing Paper Currency Act in order to permit of gold being held as part of the paper currency reserve when held by Government or on its behalf in any British Dominions or in transit between a British Dominion and India in either direction, (3) issue of rupee 1 and 2½ notes. After stating that the last one differs from the first and second in that the latter were purely a-war measures and therefore to be in duration during the war and six months after, Sir William Meyer remarked that the first was merely to regularise the existing situation. Referring to the second part he said that, pending the opening of a branch of the Royal Mint in Bombay, it would be of great advantage if the Government were enabled to obtain the immediate benefit of gold acquired on behalf of the paper currency reserve in Australia or in any other British dominion. Turning to the issue of notes of one rupee and two-and-a-half rupees he pointed out to the increase into active note circulation from 66 to over 100 crores of rupees and thought the time had come when notes of smaller denomination than Rs. 5 should be put into circulation. He did not share the belief that this measure would be a panacea for all currency troubles, but thought they should afford some real convenience. There was great need for proceeding with great caution in the matter as the new notes should meet with suspicion. Accordingly his intention was to begin with the head offices of the presidency banks and then to extend operations to larger branches therefrom and then to District treasuries if things were promising. Sir William Meyer informed the Council that the notes would be sent to Mesopotamia, so the new notes would be universal.

Mr. Sarma.

Mr. Sarma, in speaking on the motion, said that during the past three years of the war there was an increase of Rs. 40 crores in notes, and Rs. 6 crores in rupee circulation. Under ordinary circumstances this increase was bound to enhance prices and affect trade prejudicially. More so, that must be the case, under the present conditions when the volume of trade was diminishing due to various causes. He therefore thought that the existing currency would meet the present demands. Continuing, he denoted whether the 42 crores of rupees worth of British Treasury bills was of such great magnitude from the British Government's point of view, that they could not do without it. What was possibly a small amount when compared to the daily expenditure of the British Government was a vast sum which would, if released, be of immense value to India. Later, he asked for an explanation of the circumstances which presumably had suddenly come into existence between the 3rd week of March last and the 18th April which necessitated the issuing of the ordinance which was sought to be regularised now.

Mr. M. M. Malaviya

The Hon'ble Pandit M. M. Malaviya, in supporting the Bill, emphasised the need for exercising great caution in putting the new notes into circulation in view of the difficult times they were passing through and suggested whether the end in view could not be attained by increasing the number of five and ten-rupee notes.

Sir William Meyer, in reply, expressed his agreement with Pandit M. M. Malaviya as to the need for caution, and dealt with what he characterised as the rambling remarks of Mr. Sarma. He scouted the apprehension of any undue inflation of currency referred to by Mr. Sarma, as the new notes would be backed by bullion or short term British Treasury Bills which he considered as next in value only to gold.

The Council then passed the motion and leave was granted to publish the Bill in the "Gazette of India."

Transfer of Ships Bill

Sir George Barnes then introduced the Bill to restrict the transfer of ships registered in British India and said it was a war measure intended to bring Indian law into harmony with the English law.

In reply to a question by Pandit M. M. Malaviya whether the British subjects referred to in the Bill included Indians also, Mr. Lowndes answered in the affirmative.

Leave was granted to publish the Bill in the "Gazette of India" in English.

The Usury Bill

The last Bill for which leave to introduce was asked was the Usury Bill. In doing so Sir William Vincent traced the history of legislation and attempt at legislating on this subject from 1855. He said the last piece of legislation passed in 1899 did not have the effect contemplated and did not afford sufficient protection to debtors.

In 1906 Mr. Justice Mitra in a note in which four of his colleagues concurred showed conclusively that the power conferred by the Amendment of Indian Contract Act was absolutely inadequate to meet the requirements of the situation, and urged that Civil Courts should be empowered to grant relief in cases of extortionate demands by reducing the interest to a reasonable rate and by reopening and adjusting accounts on the basis of such reduced rates. The Government of India, however, did not think that the time was ripe for such legislation. The next stage was reached in 1913, when in the United Provinces Council, the Hon'ble Kwaji Gulam Asagilain had the matter discussed and noted flagrant instances of the exorbitant interest in support of the contention that the whole law required to be recast on new lines. The Administrator-General of Bengal also moved in the matter and the Government instituted enquiries which revealed a very serious state of affairs. The local Governments were of opinion that usury was a crying evil calling for immediate remedy. Such a state of affairs was not only morally indefensible but also was a source of grave political danger as was shown by a German comment that usury was one of the main blots of British administration. Sir William Vincent then narrated a few cases which demonstrated fully the need for urgent legislation. Indians were not the only victims of usury. The domiciled Anglo-Indian community and many young European officers also suffered severely from such demands. Referring to the power of the Court he said it was inadequate and said he was supported in this opinion by Sir Sankaran Nair. There were three methods of dealing with the evil (a) An amendment of law limiting the rates of interest, (2) a law embodying the principles of "Dandaupat" and (b) A bill giving the Court in certain instances power to reopen contracts between money-lenders and their debtors and to ascertain exactly what amounts had been advanced and what return was equitably repayable, having regard to the risk and other circumstances of the case, and the Government had decided in favour of the third proposal. He did not believe that there was any danger that the Courts would not be using the large discretionary powers in the best manner possible. Finally Sir William Vincent said that no honest money-lender need have anything to fear from the Bill.

Dr. Sapru in welcoming the Bill regretted that it did not go further and declared that the doctrine of freedom of contract should not be allowed to pursue its vice career in this matter.

The discussion on the subject was postponed till the 12th instant.

The Bombay Chronicle.

BOMBAY, September 6.

The "Bombay Chronicle" welcomes the contrast between the Viceroy's speech and the declaration from the high authority regarding Indian aspirations in the past. The paper says:—The tone is gratifyingly different from that of Lord Pentland, Sir Michael O'Dwyer, and Lord Ronaldshay, even that of the previous utterances of Lord Chelmsford himself. He has gone as far in his general declaration of policy as we have any right to expect or as is desirable. The announcement that the Government of India are prepared to recommend to the Madras Government to release Mrs. Besant and others interned need not have been qualified. We can only hope that in their anxiety to satisfy themselves the Government of India will not be so unwise as to put obstacles in the way of achievement of the rectification of a great blunder for which we have no doubt they are as anxious as the Indian public.

The Bengalee

The "BENGALÉE" says:—Sir W. Vincent's reply and the Viceroy's conciliatory reference must have reassuring and favourable effect upon the whole country. This is a fairly satisfactory way to wriggle out of the difficulty and to pour oil over troubled waters. Mrs. Besant and her associates were never guilty of such methods in the past and will disclaim such practices in future.

The Englishman

The "ENGLISHMAN" views the release with misgiving. It will be a confession of weakness in the face of impudent and unconstitutional agitation such as we had hoped no Government would ever contemplate, least of all in times like these. The promise—so far it is only a promise—is not confined to Mrs. Besant and her circle. It is extended to all persons upon whom restrictions have been placed and includes men suspected of complicity in crimes of violence. Are these also to be released? We trust the Government will at once declare that for these there can be no release. It would mean the inevitable return of anarchical conditions which make dispassionate discussion of reform proposals impossible.

The Indian Daily Telegraph

says:—There can be no doubt that His Excellency the Viceroy's speech will create an excellent impression and with the statements made at the Council meeting will tend to bring about that close co-operation between Indian leaders and the Government which it must be the aim of the both sides to secure. It says that the announcement regarding Mrs. Besant and others will be received with the greatest satisfaction throughout the country.

The "Empire"

says:—The Government of India has taken an extremely wise and statesmanlike step. It has passed in review the action of the Madras Government as regards Mrs. Besant and her satellites and it has come to precisely the same decision as Lord Pentland namely that the irresponsible trio might have their full liberty if they gave an undertaking. Mrs. Besant thus has been twice offered the means of escaping the trammels of internment and it is for her to choose. It is thus made plain to all that Mrs. Besant has forged her own bonds. If Mrs. Besant gives the required assurance it is she who will have performed the claim down not the Government of India which will have vindicated both itself and the Government of Madras and proved Mrs. Besant the wrong.

The "Amrita Bazar Patrika"

says:—We heartily welcome the tone and spirit of Lord Chelmsford's pronouncement. If the general outlines are loyally carried out during Lord Chelmsford's tenure his name will go down to posterity as one of the saviours of the Empire. We may take it now that the pronouncement made by the Secretary of State for India in the Parliament was in initiated by the

Viceroy and the idea that Mr. Montagu should come out originated with His Excellency himself. This is the proof of the freedom of the Viceroy from the overwhelming influence of the Civil Service element in his Executive Council. We are sure Mrs. Besant will soon come back to us and we congratulate the Government for having decided upon this statesmanly course.

The "Advocate of India"

says:—The Viceroy by his speech has strengthened his growing reputation for steadiness and sanity as a statesman and he has done a good deal to justify the better frame of mind among the elements of discord in India at the present moment. His statement on British policy in India shows that the extremist clamour of the last 12 months has left him unperturbed and determined to pursue undeviatingly the course he laid for himself.

Bombay Vernacular papers comment appreciatively on the Viceroy's speech.

The "Jam-e-Jamshed"

welcomes His Excellency's statement and adds that it will dispel the various rumours current. The paper is of opinion that Mrs. Besant and other interned persons should be persuaded to accept the offer of the Government of India.

The "Praja Mitra and the Parsi"

strongly praises the action of the Government on the proposed release of the interned and asserts the Secretary of State will now have the fullest co-operation from all public and representative bodies.

The "Sanj Vartman"

writes that open declaration of His Excellency would put an end to the prevailing discontentment at the silence preserved by the Viceroy till now.

The "Hindusthan"

writes that the speech would to a certain extent mitigate the discontentment of the people.

The "Times of India."

in an appreciative leader on the Viceroy's speech in the Legislative Council specially invites the very careful consideration of all patriotic Indians to the closing passages of the Viceroy's speech in which he asked the leaders of Indian opinion to believe in the good will and sincerity of the purpose of all those Englishmen associated with the administration of India and says:—In the light of recent happenings in Russia the whole balance of power in Asia will be disturbed. The Balkan states cannot stand alone. They are divided by bitter animosities. Bulgaria and Turkey must fall under the domination of Central Europe in the absence of an effective Russian counterpoise. Asia Minor and Persia will be the battleground of Teutonic ambitions even after the certain defeat in the west is consummated. Other strong ambitions are being developed in Asia. The British Empire and India within the Empire are quite strong enough if they are united, but they will need all their strength. They will not be able to put it forward if they are not united. And if there is one great lesson more than another driven home to us by

The Terrible Logic of Recent Events in Russia

it is the case with which the forces of disorder can be set in motion and the impossibility of controlling them in the absence of a strong Government when they have been set in motion. We recognise fully the point of view of those who say that if publicists are reminded of their great responsibilities the obligation lies on those in authority to permit the free constitutional discussion which is essential to political progress. It is only necessary to read the newspapers and the speeches made on various platforms to appreciate the absurdity of talking of the existence of a regime of repression in India and the matter has been placed beyond doubt by the Government's decision regarding Mrs. Besant. Any who desires to pursue constitutional methods of political activity is free to do so. We maintain that none has been prevented from doing so. Forces of disorder or lawlessness however they may be disguised, however patriotic may be the motives of some of those who unloose them, will recoil on those who will be responsible for the working of the new system. These are hard and bitter facts from which we cannot escape. He is no statesman or patriot who wilfully ignores them.

THE TRIBUNE

says we may be permitted to observe that the whole country is just now interested not so much in administrative details but in two main topics involving important principles. One is the introduction of substantial administrative reforms on the basis of the grant of self-government to India and the other is the inauguration of a policy of trust in the people by a complete withdrawal of repressive measures and orders. On both these questions the public find little in His Excellency's speech. The paper considers the recommendations of the release of Mrs. Besant as grievously disappointing furnishing no answer to the bitter cry of the country against repression.

The "Punjabee"

considers the speech as remarkable in many ways but disapproves the condition on which Mrs. Besant is to be released. The paper thinks the condition itself to be a peace of formality, pure and simple and hopes that the Government of India mean more than what they say and that Mrs. Besant and others will soon be released.

The "Civil and Military Gazette"

says:—It is to be hoped that this act of clemency will be duly appreciated by the persons concerned and by their sympathisers among the Indian politicians and in Indian edited press and that we have heard of the last of the methods of agitation which would have been highly objectionable at any time and were especially pernicious at a time when the British Empire is engaged in a life and death struggle for the liberation of humanity from the menace of a German world tyranny.

The Rangoon Times

commenting on the Government of India's offer to release Mrs. Besant on certain conditions says:—If His Excellency Lord Pentland be a man of spirit his resignation is inevitable; for it is clear whether Mrs. Besant accepts or rejects the condition, Lord Pentland and his advisers have been thrown over by Simla, whose action will deepen the suspicion, that whatever Lord Hardinge may have been, Lord Chelmsford is no better.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైలు దుపక్షాన్ని)

ఇంగ్లండు

లండను మండలమున 50 బాంబులు పడుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—బ్రిటిష్ వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. నిన్నటిరాత్రి అనేకవిమానము ఆగ్నేయతీరము దాటి విశేష ప్రదేశమునకును బోయినవి. ఆవిమానము లొకటొకటిగను మూడునాలుగేసి గుంపులుగను సంచారము చేయుటవలన వానిమొత్తము తెలియలేదు. అయిన నుమారు ఇరువది విమానములుండునని యూహింపవచ్చును. గాత్రీ 11 గం. 45 నిమిషములకు లండను మండలమున బాంబులు పడ నారంభించెను. గాత్రీ 1 గం 40 నిమిషములవరకు బాంబులు పడెను. మొత్తముమీద 40 బాంబులుపడెను. సముద్రతీరమునగూడ బాంబులుపడెను. బాంబులవలన 11 గురు మరణించిరి. 620 కి దెబ్బలుతగిలెను. నష్టములంత విశేషముగలేవు. పీరుసెనున కావల సెకవిమానము సముద్రమున గూలద్రోయబడెను.

ఐరిష్ క స్పెషల్ సమావేశముగట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—వార్తాసంఘమువారిట్లు తెలియబరచుచున్నారు. ఐరిష్ క స్పెషల్ సమావేశముగట మునందలి పురమందిరమున సమావేశమయ్యెను. వారు వలస దేశీయుల స్వపరిపాలన నూత్నముల మీద నాధారపడు నూత్నములపట్టి స్వపరిపాలనయొక్క చిట్ట నిబంధనల చేయుటను గూర్చిన ఆలోచనలను కొనసాగించిరి.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—మేయరుగారు ప్రతినిధులందరికిని ఫలాహారముల నిసగిరి. అనంతరమువారు నౌకాశ్రయమును, విగ్లాండ్లు వోల్ఫ్ గారల యొక్కయు, పర్మమాన్ కార్కుగారల యొక్కయు నౌకా ప్రదేశములను జూచిరి.

వైమానికదాడి వివరములు

లండను, సెప్టెంబరు 6:—గురువారము నాటి రాత్రి నిశ్చయముగ మూడు వైమానిక పటాలములు పోరినవని స్పష్టమగుచున్నది. మొదటి పటాలము దాడి యనంతరమున సముద్రముఖముగ నేగినపిదప రెండవ పటాలము మూడవ పటాలముతో ఉదయమువరకు దాడి సలుపుచుండెను. అనేక జిల్లాలపై ఈపటాలములు 20 నిమిషముల వరకు సంచరించి నవి. ఒక శత్రువిమానము భగ్నమైనట్లు తెలియుచున్నది. బ్రిటిష్ విమానములు విస్తారముగ శత్రువైమానికులను ముట్టడించుటకు ప్రయత్నించెను. కాని ఆకళతంతయు సంచుతో కూడియుండుటచే శత్రువైమానికులను గుర్తించ లేకపోయిరి.

లండనుమీదవైచిన బాంబులలో నొకటి అధినేతముల పై నికులగుడిపెట్టబడినది. కాని దీనికి పూర్వమే ఆపైనికులు భవనమునుండి వెడలిరి. ఇంకొక బాంబు తక్షణమే సుప్రసిద్ధిగాంచిన వైద్యశాల వాటిపడినది. అద్భుత కిటికీలన్నియు సహస్ర ముక్కలయినవి. దాడుల సుప్రసిద్ధముగ ప్రవర్తించిరి. పైనికులు వీర నెంతయు కొనియాడిరి. వైద్యశాలకు ఎదురుగనున్న అన్ని విక్రయాంగణమున ఇద్దరు మనుష్యులు మృతిసెందరి.

వైమానికయుద్ధము విజృంభించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—గతవారము వైమానికయుద్ధము విస్తారముగ జరిగినది. ఇటీవలపోరిన విమానములు చాల పెద్దవి. పూర్వముకంటె బాంబులకూడ పెద్దవిగ నున్నవి. పూర్వముకంటె విస్తారముగ బరుపబడినవి. 250 పౌండులవరకు గల గొప్పపేలుడు వస్తువులు ఈక్రొత్త బాంబులలో ఉపయోగించబడినవి. వెన్నెలయందు చాలసారులు వైమానికులు పోరిరి. శత్రువు లెక్కుడు రిఅంగుళములు వైవారముగల ఫిరంగులను, నూతనమగు విమాన విధ్వంసకములను ప్రయోగించుచున్నారు.

లండనులో తుపాను వీచుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—గతరాత్రి లండనులో రెండు గంటలవరకు పెద్దవాన కురియుచుండెను. గొప్ప తుపానుగూడ వీచుచుండెను. పెక్కుభవనములు విడుగుపడి భగ్నమైనవి. ట్రిపాలిచౌర్యకంతయు సరస్సుగలె నీటితోనిండి యుండెను. చీలమండవరకు చుట్టుప్రక్కల నీళ్లుపారుచుండెను.

నష్టములు.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—వైమున్స్ పత్రికా నౌకా విశేషము ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. నిన్నటి వర్షకపు లెక్కలతో ఆగస్టు లెక్కలు పూర్తి అయినవి. ఆగస్టులో చాల తక్కువగ నౌకలు మునిగినవి. ఆగస్టులో 86 పెద్ద నౌకలు మునిగినవి. జూను మాసమున 101 నౌకలు మునిగినవి. మొత్తము మీద నౌకలు తక్కువగ మునిగినవి.

శత్రువైమానికులు తనరుచుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—గతరాత్రి బ్రిటిష్ వారిట్లు ప్రకటించిరి.—జేకజిల్లీవీరుకు తూర్పు శత్రువైమానికులను పారదోలితిమి. వైసెనురంగమున ఫిరంగులచేత జరుగుచు నేయున్నది. శత్రువైమానికులు వైద్యశాల దగ్గరకు, ఇతర చోట్లను పెక్కుబాంబులను బరపిరి. కొంతమందికి గాయములు తగిలినవి. ఒక విమానమును నేలగుల్పితిమి. మూవైమానికులకు శత్రువులదళములు సానుపడినవి. దారుణముగను జరిగినను శత్రు ఛాయాపటములను గ్రహించగల్గితిమి. శత్రువైమానికులు పోర నిచ్చుగింపరైరి. 5 శత్రువిమానములను నేలగుల్పితిమి. 9 దింట్లని క్రిందకు పారదోలితిమి. మానిమానములు 7 కాన్పించుటలేదు.

ప్రాచీన

కేసిమెటీను పీతభూమి.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—పరానువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.—నిన్నటిరాత్రి తీవ్రమగు ముట్టడి సలిపినపిమ్మట జర్మనులు కేస్మెటీను పీతభూమి నెదిరించిరి. కాని మాకిరంగుల గుల్లెలన్నము సరికొరకుముగ గురిపించుటవలన శత్రులు మాపంపులను జేరలేకుండిరి. ఫిరంగియుద్ధము మూజూనది కిరు ప్రక్కలను అతిభయంకరముగ జరిగెను. నిన్నటిరాత్రి జర్మను విమానములు మరల వెళ్లెను సమీపముననుండు ఆసుపత్రుల మీద బాంబులవైచిరి. అందువలన కొంతమంది మరణించిరి. వారు బార్-లి-డెక్కునుమీదగూడ భయంకరముగ బాంబుల వేసిరి. అందువలన కొంతమంది పౌరులు మరణించిరి. శత్రు విమానములు 6 నేల గుల్పుబడియెను. 5 విమానములు శత్రువుల పంపులలోనే బడి వారికనేక నష్టముల గలిగించినవి. ఆసుపత్రుల నెదిరించినందులకు ప్రత్యామ్నాయముగ మానిమానములు రెండు నిన్న రాత్రి ట్రోసిమీద బాంబులవేసినవి. మేము రెయిల్వే స్టేషనులమీదను, విమానములమీదను జేరకుల్లమీదను, కర్మాలయములమీదను, మందుగుండు కొట్లలమీదను, బాంబులవైచితిమి. ఒక నందుకొట్టులో భయంకరమగు మంటలు బయలుదేరెను.

క్యాల్లిఫోర్నియాపీతభూమిని ముట్టడించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—పరానువారిట్లు ప్రకటించిరి:—క్యాల్లిఫోర్నియాపై జర్మనులు రెండుసార్లుం తలపడిరి. కాని పరాజితులైరి. మూగ్సునది కిరుప్రక్కలను ఫిరంగులతో ద్వంద్వయుద్ధము జరుగుచుండెను.

మౌత్రివర్గమున తొందర.

పార్లమెంటు, సెప్టెంబరు 6:—త్యగలో మౌత్రివర్గమునకు చిక్కులు తటస్థించినవి ప్రతికలు ఊహించుచున్నవి. కేపటికోజున మౌత్రివర్గముయొక్క స్థితిగతులు స్పష్టముగ తేలును. ప్రజారక్షక మౌత్రివర్గము నేర్పరచుట ఎం. రిబలు గారు ప్రయత్నించుచున్నారు. సాంఘికవాదులకు మంత్రిపదవు లొసంగబడును.

పరానుదేశము-నౌకానిర్మాణము.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—మామూలు కంటె మూడు రెట్లు ఎక్కువగ నౌకలను నిర్మించుటకు నౌకారర్థకమౌత్రి గారు ఏర్పరచిరి. క్రొత్తనౌకలు కూడ నెలకొల్పువకును.

మహ్య

ప్రతికూలపరివర్తన కుట్రలు.

పెట్రోగ్రాడు సెప్టెంబరు 6:—గ్రాండు డ్యూకు మైకేలు అలెగ్జాండ్రా విచిత్రమగు వాగు సతియు గ్రాండుడ్యూకుకు డియట్రి పానులోపు విచిత్రమగు బంధింపబడి. వీరు ప్రతికూలపరివర్తనకుట్రలను జేయుచున్నారని బంధించబడి.

రుష్యను లింకను మరలుచునే యుండుట
లండను, సెప్టెంబరు 6:—రుష్యను లింకు ప్రకటించుచున్నారు. రిగాసింధు కాఖాముఖమున రుష్యను సేనలింకను వెనుకకు మరలుచునే యున్నది. రిగా కీకాస్యమున నుమారు 40 గజముల దూరమున శత్రులు నదిని దాటి సమీపమున కేతెంచిరి. రిగాకు తూర్పున పనిచేయుచున్న మూవైద్యములు జెజివోల్లు, లెంబెర్గ, డెట్టమా బ్రాజ్డలకు బోయిరి. ఒక జబాంగ్ గ్రామి రిగాతీరమున ఫిరంగులను గాలెను. ప్రతియుద్ధముల మూలమున శత్రువులు స్టోవోడ్జీయా సమీపము నందలి కొండల నుండి తమివేయ బడిరి. మేము 200 మందిని బందీకృతుల జేసి మాప్రదేశమును మరల కైకొంటిమి.

రైగా యవస్కందనముయొక్క యుద్దేశము.

పెట్రోగ్రాడు సెప్టెంబరు 6:—బామికువరకు తమ నౌకాదళములను ప్రవేశపెట్టి ముట్టడించుటకు నిశ్చయించుకొనిరిని పైనికాధికారులు తెలుపుచున్నారు. దీనికి కలయుచున ఘోరము, సామగ్రిని జర్మనులు జాగ్రత్తపరచిరి. రైగాను జర్మనులు స్వాధీనము జేసికొనినచో కాన్సిలాపుగారు తమ ఉద్యోగమును చాలించుకొనెద రని కార్మికపైనికప్రతినిధి సంఘముచే రనుకొనుచున్నారు కాని వీరిట్లు చేయవలసి అధికారు లనుకొనుచున్నారు.

వీరు బంధించబడుటకు కారణములు.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—బోర్నెగజటు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—వైద్యుతిరంగమున పూర్వపు రాజకుటుంబమువారిని టోబోల్యునకు గొంపోవుట కెట్టి కారణములు కలవో ఇప్పుడుకూడ నీవని బంధించుటకు కారణము వీరందరును రైగా పరేసమునలన ప్రజలతో నేకీనవించి పరివర్తనమునకు భంగము కలుగజేసెదరని భయ మేమని తెలియుచున్నది.

ఇటలీ

ఎడ్రియానోపిలుమీద బాంబులవేయుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—నావికాధికారు లిట్లు ప్రచురించుచున్నారు. నౌకావిమానములు ఎడ్రియానోపిలు బ్రిడ్జిని, రెయిల్వే స్టేషనును ఆవిహారముగాత్రీ తీవ్రముగ ముట్టడించినవి.

ఇటలీ నౌకావ్యాపారము.

రోము, సెప్టెంబరు 6:—3-వ తేదీతో అంత్యముగ వారమున 506 నౌకలు ఇటలీ రేవులలో ప్రవేశించినవి. 2432 నౌకలు రేవులనుండి వెడలినవి 1600 టన్నులబరవునకు వైబడిన పొగమోదలు 20,1600 టన్నుల బరవునకు లోకన పొగమోడను 3 మునిగినవి. ఒక పొగమోడ అంతర్గాముల బారినుండి పారిపోయెను.

కార్స్ ముట్టడి.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—గోరిజీయా కుత్తరమున ఇటలీ వారి ఒత్తిడిని తగ్గించుటకు ఆస్ట్రియనులు ముందుగా మోచించి అనన్యందన మొనర్చిరి. హెక్టవాదగర్ ఇటలీవారి తొందరను తొలగించి హెక్టవాను వశపరచుకొనుటకు ఆస్ట్రియనులు కార్స్ను ముట్టడించిరి.

వెన్నిసుపై విమానములు దాడిసల్పుట

రోము, సెప్టెంబరు 6:—ఆస్ట్రియను వైమానికులు మరల రాత్రి వెన్నిసును ముట్టడించిరి. వస్త్రమేమియు కలుగలేదు.

పోలాను ముట్టడించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 6:—సెంటులు న్యూసుపత్రికా విశేషకు డిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. పోలాదగ్గర నున్న నౌకా కార్యాలయమును ఇటలీ వైమానికులు భ్వంసము జేయుటచే నుఖ్యునౌకాదళములను ఆస్ట్రియనులు పూముకు మార్చగలసినచ్చినవి.

జర్మనీ

కెముజరు జారుతో కుట్రపముట

లండను, సెప్టెంబరు 6:—కెముజరుగారికిని జారు గారికిని అంతరంగికు ప్రబంబడిక జరిగెనని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రికలో డాక్టరు డిల్లనుగారు ప్రకటించిరి. తదుపరి ఈ ఒడంబడికను తాము స్వయముగ జదివితినని కూడ రుజువు చేసిరి.

ఎన్నెన్నో వున్నాయి.

బాధకు గ్రంథాలయము:— గతనెల 29 తేదీ బుధ
 నాడమున వెలువడిన ఆంధ్రదినపత్రికలో శ్రీకృష్ణ దేవరాయ
 గ్రంథభాండాగాగములకు తిత్తి బాలకృష్ణయ్య నాయుడు
 గారిచే ధర్మార్థముగ సేసగబడిన గృహమునకు శ్రీ మండు
 సా బమిందారుగారిచే మే నెలలోగృహస్థవేళ మహాత్మ్యము
 జరిగినప్పటికి ఈనరికి గ్రంథాలయమును అందుంచలేదని గ్రామ
 స్థు లొకరు ప్రకటించియుండిరి. గృహస్థవేళ మహాత్మ్యము
 జరిగినప్పటికి గ్రంథాలయము పూర్తిగ మరమ్మతు జరుగలేదు.
 తిరుపతి చాలా భాగము కట్టబడినది. ఇటీవల యిచ్చకు సంభ
 వించిన చిల్కాయోడ ప్రమాదముగఁను కూలీలు దోచకబాల
 రైరి. బంగళురనండి తాపీనాళ్లను రప్పించి మూడు దినముల
 నండి పని ప్రారంభించిరి. ఒకమాసములో పని పూర్తి కా
 వచ్చును. అప్పట్లో గ్రంథాలయమును అందుంచి చేయవలసిన
 కార్యక్రమము నారంభించెదరు. (కాగ్నదరి)

దేవాలయములు.

ఈ నెల 15 - వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ సంచికలో శ్రీ వల్లూరి నారాయణాచార్య పంతులుగారు దేవాలయములు అనుశీర్షికతో వ్రాసిన యంశములను చూచితిని. ఇందు చాలవరకు ఉపాదేశములేగాని కొంచెము అధికముగ గూడ నున్నదని యూహించెదను. పూర్వకాలమున జనసామాన్య మంతయు కష్టనిష్ఠులముల కొద్ది భూములను కాపాడుకొని నట్లు అర్చకులను కాపాడియున్నారనుటకు పంతులుగారిం గీకరించినట్లే తోచుచున్నది. అర్చకుల కుటుంబము వారలు మాత్రము ఇతరుల వారసులవలె అట్టిభూముల ననుభవించుటకు తగరని వాదించుట యేటి న్యాయము? అక్కాలముందు క్విటు రెంటునయితేను ఇతరులైన భూస్వాములగు నర్చకులను రాజకాసనమునకు లోబడి అధికారులు చేయుదండనలను నం దుటకు మాత్రమే శ్రీగవ్వ మెంటువారు పట్టాలు ఇచ్చు కాలములో శ్రీస్వామివారి పేరిట కొన్ని పట్టాలను అర్చకుల పేరిట కొన్ని పట్టాలను వ్రాసి అర్చకులకే యిచ్చుటయు అంత యే పూర్వము ప్రభువులను వీరివారీభక్తుననే సాలాబాదు ప్రకారం దేవాదాయమును ఆదాచుకొన్నట్లును దుంబాలా తిచ్చుటయు సంభవమైనదికాబోలును. ఇట్టి ప్రభువులు అప్పు డే యాదేవాదాయములను తమస్వాధీనమందుంచుకొని అర్చకు లనురక్షించుచు వచ్చియుండగూడరా? అట్లుండిన వీరికితప్పియే యుండును! ఎవరిది వారలకిచ్చుట గూడ తప్పిని కలుగజేయు టయా? రాజ్యాధిపత్యము నిచ్చినను అసంతుష్టానికి తప్పి కాదని పంతులవారిని. పరద్రవ్యమును వీరపేక్షించినచో ఆమాట వర్తిం పగలదే కాని యిట్టి యవస్థలో ఆసామెత వర్తింపదని నమ్మి దను. మరియు చాలమంది అర్చకులను ఆపాంక్షేయమును గ గూడ గ్రామస్థులు చూచుచున్నారని వీరినే వక్కాణించి వ్రాయుట మాత్రము న్యాయమా? మన బ్రాహ్మణ సోదరు లలో పురస్కృతులుగల్గి చొక్కావ గాయలును ధరించి భుజిం పుచు నీ మొదలగు సదాచారములు గల యనేకులను మన కాస్త్రప్రకార మెట్లు చూడవలసి యుండును. ఇట్టి కృత్యము లన్నియు కలిమిహిమకంటె మేరుగాదు. అందరికంటె వీరు పూ జ్యులగు దేవతార్చన సమలించినవార లగుటచే వీరి దోష ములనే గణనచేయవలయు ననిన దీనిని గూర్చి గ్రామపంచాయతీదారులయెదుట సురాచారములు గల యర్చకులను నుం దలింపుట యుచితము. ఇంకను ఈ అర్చకుల పూజ్యులు అర్చక త్వము ను నూని భూములను విడిచినచో గ్రామములు ఇతిరులను ఏర్పాటు చేయ తేకుండురా యని పంతులవారు పుచ్చుకొనిరి. దీనికి సమాధా నము బహు విశేషముగ చెప్పవలసియున్నను నూత్నముగ వ్రాసెదను. దేవాలయపు మిరాళీలను విడిచి అర్చకత్వము మానిన యెడల వేరే అర్చకులను గ్రామస్థులు ఏర్పాటు కొనుట పూర్వము కాదు గదా యిప్పటికిని సంభవము కాదు గాని శ్రీ ప్రభుత్వమువారి యాజ్ఞ చే జరుగవచ్చును. అయినచు గల యాలయమునకు మాత్రము బహుళకే కొందరు కాదుకొని యుండి యేదోక జీతిమును గావచ్చును గాని తదితర ఫలము లందు తమ జీతిమును ఏ ఛండులో నుంచి ఏదాతలు ఇతరుల గలరని కుటుంబి యగు నర్చకుడు రాగలడు? మరియు పం తులవారి యాశయము ననుసరించి వారు ఎందరు అర్చకు లను సప్లయచేసి యెట్టి వేతనము లిచ్చి శిథిలములగు ఆలయ ములను ఉద్ధరింపగలగో తెలియపరపగలండులకును అట్లు చేయుటకు పంతులవారితో తమకు జరుగవలసిన వ్యాపారమును కొందరు శిథిలాలయముల గల గ్రామవాసులు కోరుచున్నారు. ఆలయమునందు అర్చన మాత్రము పని గాగల యు ద్యోగికి నేబదిరూప్యముల వేతన మిచ్చి దేవునకు గిద్దల బి య్యపు అన్నమును నివేదనచేయుటకు జనులకు సమృత్తులగు చున్నది. అయ్యో! యజమానికి లేని భోగము నేవకుని కెవట నైనను కంటిమా? మరియు 'మానెమిచ్చియు మహావైద్య' మని యొకవదంతి అందరికీ తెలిసియే యుండును. అట్లైనను గాక 60 యకరముల భూస్వామియగు నొక దేవునకు గిద్ద లు అనగా దోసెనున్నట్లు గూడ కొరకుని బియ్యపు అన్న మును గూడ వైదేద్యము పెట్టుట కుద్యమించు నన సాహసము లింకెంతటి కృత్యములకు దోహదొప్పు. ఇంకనుమించి పూ జానాశనమునకు వేరేమి కావలయునో పంతులవారికి బోధ కాకుండుట కోచనియము. ఇంకొన్ని కారణములు గూడ వెనుకటి పత్రికలోనే వ్రాయబడియున్నవి. ఇప్పటికైనను అర్చకులభుక్తియే దేవుని నివేదనయని యుహించుటగూడ సమం జనము కాదు. కొంచెమిచ్చినను దేవునికి చాలదా యనుటకు సమాధానమును అస్తికులగు ప్రతివారును చెప్పగలరని విడిచితిని

తెక్కవూరని కుగ్రామములకు ఎన్నటికిని నూతనముగ నర్చ కులను యేర్పాటు చేసికొనగలమని యూహించుటయు కూడ దని నాయభిప్రాయము. లేక అన్నిటిని సమీకరింపజేసి వ్యవ హారము చేయుటయు దుర్లుభము. ఇప్పటికే యాలాగున నుండ పంతులులేని కాలము విషయము "కైముతిక న్యాయ సిద్ధి"మని వ్రాయలేదు. గవర్న మెంటువారి బొక్కసమునుండి యేమియును మన యాలయములకు ఇచ్చుటలేదను పేరువుచే మనపరిశ్రమలలో నున్న వాని నంతరింపజేయుటకా యీ సాహసము?

మరియు పరార్థనిర్దిష్టలగు న్యాయమూర్తులంద న్యాయ వాది సహజులగు స్వాధికారవ్యవస్థను పంతులవారే శంకిం చెదరు?

మరియు ఈయనకులు వై యంతుకము నుండెనొల్లక స్క్రిముల కిష్టపడరనుటయు చింత్యము. అర్చకులు స్క్రిములు కాని కాలమునందే గ్రామమునందలి ప్రతియొకరికిని భయ పకుచు తమ కృత్యములను కొంచెమైనను శ్రద్ధతో నెరవేర్చు చుండిరిగాని స్క్రిముపిదప నేర్చుకు నొక యజమానునికి మాత్రము లో కు వ యై యుండు అర్చకు నకు గ్రామస్థుల యందు భయలక్ష్యము లుండునా? మరియు ఉదాహరణలగు గ్రామవాసులకు సంబంధము లేమిచే అందొక సత్పురుషుడైన 'నీసేమి చేయుచున్నావని' అర్చకుని పుచ్చించుటకు న్యాయము కాదుగా! యింకను అసంతుష్టలగు బ్రట్టిలను యెన్ని అధిరూపాయాల పిటిషన్లు యెన్ని మారులు వెట్టి యెందరు బ్రట్టిలను తొలగించవచ్చును. దీనికిక ప్రత్యే కము పుడ్యోగి యుండవలెను. పిటిషనుపూర్వు అధిరూపాయి అయినను మాధవ్యయములను వక్రీకులు విచారించబడవలదా? ఇంతకలవరమునకు మూలకారణమును యోచించి యిప్పటికైన ను దేవాలయములకు కాపాడదలచినచో పూర్వమువలెనే రక్షించుట యుచితము. ఆర్. వాగ్దేవరెడ్డి.

వైకృత విమర్శనము.

అకారస్వరక్షణగ్రామ ప్రకాశం పరమభూషణ
హాకారోత్సవకారూపో విమర్శాభ్యుదయకీర్తితః.

అను కామకర్ణాశ్లోకముచే నమాచను శబ్దోత్పత్తి చెప్పఁ బడినది. దీనికి కారూపముం యారీతిగ నుండును. అకార ము లిందువు. హాకారమువిసర్గయు నగును. దీనికి అగ్రలిందు పరికల్పితానా మన్యలిందు రచిత ప్రసద్వయ్యా మని కాలి దానుచే లభ్యస్తోత్రమందు జెప్పబడి యున్నది. ఇందకారము వల్ల సమస్తాచ్చులును, హాకారమువలన సమస్త హల్లు నును గలిగినవి. కనుకనే మాహేశ్వర మాత్రములో రెండు హాకారముల మధ్య హల్లు లుదహరింపఁ బడినవి. వడధ్యాతీతరూపిణి యను నాచునుందు వడధ్వలనగా భువ నాధ్య, వర్ణాధ్య, తత్వాధ్య, కళాధ్య, మంత్రాధ్య లని యా ణుమాగ్యము లున్నవి. ముక్తిగోరువాడీ యాదు మాగ్యములు తెలియవలయును. అందు హాధ్య వర్ణాధ్య మంత్రాధ్యలు, శబ్దమువల్ల గలిగినవి. మిగిలిన మూడు నాకసవల్లగలిగినవి. ఆక సమకారరూపము. హాకారము శబ్దరూపముగా వున్ననే ప్రాకృ తకారుండు హాకారము సర్వసవ్వముల కాదేకొంచి చెప్పినాడు అచ్చు కన్యకున నచ్చు లాదేకొంచినాడు. పదమే మంత్రమై వర్ణ రూపమై దేవతాభేదము జెందు చున్నది. అందువలన శబ్ద రూపము తెలియుటావశ్యముగానను, తరుచుగ సంస్కృత వికా రమే తెలుఁ గగుటవల్లను ఈ తెలుఁగున వైకృతముల యుత్ప త్తిని తెలుఁపఁ బూని గురురేఫ లేక బండిగాయను వర్ణమునకు నుత్పత్తి చెప్పుచున్నాడను. బండిగాయనగా ద్విత్యముగు రేఫయే, కకురేఫము నిట వోధా శబ్దము వల్ల గలిగిన వండి యను నజర శబ్దమునకు వలల కభేదము చేసి బండియని వాడు శబ్దసామ్యముచే గలిగినది. ద్విత్యశబ్దము వల్లనే బండి యయి నది బి. ఇ. ఓ యను ద్వితీయ శబ్ద ప్రాకృతరూపమే ప్రమాణము.

యజ్ఞోపదేశాద్వేదాచ్యే యను విధివల్ల వచ్చిన రేఫ ద్విత్యము జొరయును బోవనిధిచే సంస్కృతీయం దంతరించెను. ప్రాకృతమగు శేషదేశ యోగ్యత్వ మనుదానిచే ప్రాప్తయైన రహో, అను మాత్రముచే నంతరించి ప్రాకృత మునకు బాహుళికత్వముచే విభావను జెందెను. తెలుఁగున నిదియే ప్రస్తుత్తిని జెందెను. దీనికి మాసలు, అన్నచో నడపం నుగునప్పడు, వీళ్లుమునకు హ్రస్వ ముగునకు ప్రాకృతవిధిచే వైక రూపము గాన నదియే యుదాహరణము. అనుక్తన్యాయ ముచే ప్రాకృతవిధి ననుసరించవచ్చును.

వెం. కుటుంబయ్య శాస్త్రి

గ్రంథ విమర్శనము

శ్రీధార్మికోల్లాసిని:— ఇది యొక నిర్వచనకావ్య ము. గ్రంథకర్త నాదేశ్య పురుషోత్తముడుగారు. వెల 0-8-0. కవిత్వము రసవంతముగ నున్నది. ఈ గ్రంథమున బృందావనపురవాస్తవ్యులగు తమిళ పిచ్చయ్యగారి ఉదార భావముతో గూడుకొన్న చాతృత్వము వారి ధర్మకార్యము లును చక్కగా వివరింపబడినవి. ప్రతులు వలయువారు నాదేశ్య పురుషోత్తముడు గారు నుచితపట్టణ మని వ్రాసికొన వలెను.

తిమ్మరుసుమర్రి:— గ్రంథకర్త చిలుకూరి వీరభద్ర రావుపంతులు గారు, వెల తెలియదు. ఇందలి కథ సుప్రసిద్ధము. కాలమునకు తగిన గ్రంథరాజములను రచించు చున్నం దులకు ఆంధ్రులందరును పంతులుగారికి కృతజ్ఞులుగ నుండ వలెను. 'మహాపురుషుల జీవితములు మానవులకు ఆదర్శప్రాయ ములై వారి యుత్సాహాశక్తిని వికసింప జేయును. దైర్య సాహసములను పురికొల్పును. సత్కార్యములకు నుఖులను జేయును. దుష్కార్యములకు విముఖులను గావించును. ప్రాపంచికానుభవమును వెల్లడించును. దేశభక్తిని ప్రోత్సహించును. పరమార్థమును బోధించును.' ఆంధ్రసారస్వతమున ఉద్బోధకములైన మహాపురుషుల జీవిత ములు బహుస్వల్ప సంఖ్య కలవిగానున్నవి ' అట్టి లోపమును నివారించదలంచి మహాపురుషుల జీవితములను వ్రాయబూనిన చిలుకూరి వీరభద్ర రావుపంతులు గారెంతయు సుస్తవనీయులు. ఆంధ్రులచరిత్రము, స్వయంసహాయము, శీర్షక గ్లాటక రాజ్య చరిత్రము మొదలగు గ్రంథరాజములను రచించిన ఈపంతులుగారు ఆంధ్ర ప్రపంచమునకు క్రొత్తవారు కాదు. ఈ తిమ్మరుసు అమాత్యశేఖరుని చారిత్రమువలన రాజనీతి కోవిదత్వము నున్యక్త మగుచున్నది. శైలి కడుశుభముగ నున్నది. జన సామాన్యమునకు సుబోధకముగ నున్నది. ప్రతివానియింటను ఉండదగినగ్రంథము. జగమెరిగిన బ్రాహ్మణునకు జంబేమేల యనునట్లు సుప్రసిద్ధులగు ఈ గ్రంథకర్త వచనాసామగ్ధ్యమును గూర్చి వేరుగ వ్రాసు నవసరములేదు. ప్రతులు వలయువారు కారదాపల్లిపింగు కంపెనీ 185, మోటుకోట్ల, మద్రాసు, అని వ్రాసికొనవలెను.

భీష్ముని చరిత్ర:— గ్రంథకర్త పంగిపూడి పురుషోత్తమ శర్మగారు వెల 0-12-0. ఇందలి కథ సుప్రసిద్ధము. ఈ మహాపురుషుని జీవితమునుగూర్చి మేమిచట విపులముగ వ్రాయ నవసరములేదు. ఇది ఎల్లవారికిని తెలిసినవిషయమే. ఇట్టి మహాపురుషుల జీవితమును ఆదర్శప్రాయముగ గొని మన జీవనములనుసాపల్యము గావించుకొనుటకుప్రయత్నించవలెను. శైలి కడు సులభముగను, మహోహముగ నున్నది. జనసామాన్యమునకు సుగ్రాహ్యమని నుడువదగును. ప్రతులు వలయు వారు మానేజరు, ఆనందమండలి, పిప్పర, కృష్ణజిల్లా యని వ్రాసిన దొరకును.

బద్ధినితులు:— గ్రంథకర్త బద్ధిభూపాలుడు, వెల చందాదారులకు 0-3-0 యితరులకు 0-4-0. ఇందురాజనీక, లోకనీతులు సలక్షణముగ వివరింపబడియున్నవి. ప్రతివాని యింట నుండదగినది. దీనిం పఠించి మన లోపములను సవరిం చుకొనుటకు చాల నవకాశము కలదని నుడువదగును. 'కవితా రీతియు, భావసంపదయు భాషా సౌకుమార్యమును జదివి పాఠకులు సంకేతపలసినదే' 'ప్రతులు వలయువారు కార్య దర్శి, శ్రీరామచిలాగుగ్రంథనిలయు, ఎన్నగూడె చుని వ్రాసిన లభించును.

భీష్మచరిత్ర:— ఆంధ్ర సాహితీ గ్రంథమాల తృతీ య గ్రంథమగు భీష్మచరిత్ర ప్రథమభాగము మాకాగ్యాలయ మునకు చేరినది. గ్రంథకర్త బుక్కపట్టణము రామానుజయ్య గారు. వెల రు 0-2-6. వలయువారు గ్రంథకర్తకు 68, ఆచారప్పను వీధి జూట్టిటవును మదరాసు అని వ్రాయవలెను. దీనిని గూర్చి మా అభిప్రాయమును ముందు తెలిపెదము.

